

**AKTUALIZACJA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ
NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ
NA LATA 2017-2020**

ul. Niemodlińska 79 pok. 22
45-864 Opole
tel./fax. 077/454-07-10, 077/474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska
dla Reńska Wieś
na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
w składzie:

mgr inż. Beata Podgórska
mgr inż. Jarosław Górniak
mgr inż. Paweł Synowiec
mgr Marta Stelmach
Mateusz Podgórski

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	7
2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU	8
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY REŃSKA WIEŚ	9
3.1. INFORMACJE OGÓLNE	9
3.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE	10
3.3. ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY REŃSKA WIEŚ.	10
3.3.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego	10
3.3.2. Formy użytkowania terenów	11
3.4. SYTUACJA GOSPODARCZA	12
4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU	15
4.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY REŃSKA WIEŚ.	15
4.1.1. Zasady realizacji programu	15
4.1.2. Polityka Ekologiczna Państwa	15
4.1.3. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku.	16
5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ W GMINIE REŃSKA WIEŚ	17
6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020	19
6.1. CELE EKOLOGICZNE	19
6.1.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym	19
6.1.2. Kryteria o charakterze środowiskowym	19
6.1.3. Cele ekologiczne dla Gminy Reńska Wieś.	19
7. KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH	20
7.1. UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W STRATEGIACH SEKTOROWYCH	20
7.1.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	20
7.2. ASPEKT EKOLOGICZNY W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM	20
7.2.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	21
7.3. EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA	21
7.3.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	21
7.4. INNOWACYJNOŚĆ PROŚRODOWISKOWA	22
7.4.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	23
8. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	24
8.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	24
8.1.1. Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET-POLSKA	28
8.1.2. Proponowane obszary do ochrony prawnej	28
8.1.3. Siedliska chronione	29
8.1.4. Flora i fauna:	29
8.1.5. Cel średniookresowy do 2020 r.	32
8.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	33
8.2.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	33
8.3. RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI	36
8.3.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	36
8.4. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ	37
8.4.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	41
8.5. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	41
8.5.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	44
8.6. GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	45
8.6.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	47
9. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	48
9.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	48
9.1.1. WARUNKI KLIMATYCZNE	48
9.1.2. JAKOŚĆ POWIETRZA	48

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

9.1.3. PRZYCZYNY ZMIAN I OBECNEGO STANU JAKOŚCI POWIETRZA	52
9.1.4. Cel średniookresowy do 2020 r.	55
9.2. OCHRONA WÓD.....	56
9.2.1. Wody powierzchniowe	56
9.2.2. Wody podziemne	59
9.2.3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	63
9.2.4. Cel średniookresowy do 2020 r.	68
9.3. GOSPODARKA ODPADAMI	68
9.3.1. Źródła powstawania i ilość wytwarzanych odpadów komunalnych	69
9.3.2. Ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych oraz organizacja selektywnej zbiórki	70
9.3.3. System gospodarowania odpadami komunalnymi	70
9.3.4. Istniejące instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.....	75
9.3.5. Odpady zawierające azbest	75
9.3.6. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami	76
9.3.7. Cele w gospodarce odpadami	77
9.4. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU.....	80
9.4.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	83
9.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	83
9.5.1. Zagrożenia polami elektromagnetycznymi.....	84
9.5.2. Cel średniookresowy do 2020 r.	85
9.6. ŚRODOWISKO A ZDROWIE.....	86
9.6.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	86
9.7. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM.....	87
9.7.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	88
9.8. WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.....	89
9.8.1. Cel średniookresowy do 2020 r.	91
10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2013 – 2016.	92
11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.....	97
12. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	100
13. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	102
14. LITERATURA.....	104

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Gminy Reńska Wieś w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim.....	9
Rysunek 2. Wstępna ocena ryzyka powodziowego - mapa obszarów na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne.	39
Rysunek 3. Mapa lokalizacyjna składowiska odpadów	75
Rysunek 4. Lokalizacja punktów pomiarów hałasu wykonanych na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.	82
Rysunek 5. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.....	100

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Reńska Wieś.....	10
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Reńska Wieś.	11
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Reńska Wieś w latach 2008-2011.	12
Tabela 4. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Reńska Wieś.....	12
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie Gminy Reńska Wieś wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2011r.	13
Tabela 6. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Reńska Wieś utworzonych rozporządzeniem Wojewody Opolskiego.....	28
Tabela 7. Wykaz gatunków roślin objętych ochroną prawną występujących na terenie Gminy Reńska Wieś.....	31
Tabela 8. Gatunki rzadkie w skali województwa i regionu występujące na terenie Gminy Reńska Wieś.	31
Tabela 9. Gatunki zwierząt objęte ochroną występujące na terenie Gminy Reńska Wieś.	32
Tabela 10. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Reńska Wieś.....	42
Tabela 11. Struktura głównych zasiewów w Gminie.....	42
Tabela 12. Struktura klas bonitacji gruntów w Gminie Reńska Wieś.	43

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Tabela 13. Średnie zawartości metali ciężkich w glebach w powiecie kędzierzyńsko - kozielskim.	44
Tabela 14. Wyniki pomiarów na stacjach pomiarowych w 2010 roku.	50
Tabela 15. Lokalizacja stacji pomiarowych i wyniki pomiarów w 2011 roku.	50
Tabela 16. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2011.	51
Tabela 17. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Gminy Reńska Wieś.	53
Tabela 18. Wyniki oceny wykonanej dla punktu pomiarowo-kontrolnego w roku 2011, zlokalizowanego na terenie Gminy Reńska Wieś.	58
Tabela 19. Ocena stanu sanitarnego wód w Gminie Reńska Wieś.	58
Tabela 20. Charakterystyka zbiornika wód podziemnych pod terenem gminy.	60
Tabela 21. Sieć wodociągowa w Gminie Reńska Wieś.	64
Tabela 22. Charakterystyka poboru wód podziemnych i powierzchniowych w Gminie Reńska Wieś.	65
Tabela 23. Sieć kanalizacyjna w Gminie Reńska Wieś.	67
Tabela 24. Oczyszczalnie ścieków odbierające ścieki z terenu Gminy Reńska Wieś.	67
Tabela 25. Ilość odpadów komunalnych, w tym ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie gminy Reńska Wieś w 2012 r.	69
Tabela 26. Proponowany obszar Południowo-Wschodniego RGO.	72
Tabela 27. Zestawienie informacji o rodzajach istniejących oraz planowanych instalacjach na terenie Południowo-Wschodniego RGO.	72
Tabela 28. Dane odcinków linii kolejowych w Powiecie Kędzierzyńsko-Kozielskim, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie.	82
Tabela 29. Lokalizacja punktów pomiaru hałasu wraz z wynikami pomiarów.	82
Tabela 30. Działania na terenie Gminy Reńska Wieś w latach 2013-2016.	92
Tabela 31. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu Ochrony Środowiska Gminy Reńska Wieś.	97
Tabela 32. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.	101

WYKAZ SKRÓTÓW

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ECONET	Krajowa Sieć Ekologiczna
EFROW	Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich
EMAS	Eco Management and Audit Scheme Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GSM	Global System for Mobile Communication - standard telefonii komórkowej
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
ISOK	Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami
JCWP	Jednolite Części Wód Podziemnych
KAG	Kategorie Agronomiczne Gleb
KOBIZE	Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KSE	Krajowy System Energetyczny
KSRG	Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
MEW	Małe Elektrownie Wodne
MŚ	Minister Środowiska
OCHK	Obszar Chronionego Krajobrazu
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PEM	Promieniowanie elektromagnetyczne
PEP	Polityka Ekologiczna Państwa
PGOWO	Plan Gospodarki Odpadami Województwa Opolskiego
PGR	Państwowe Gospodarstwa Rolne

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

PIG	<i>Państwowy Instytut Geologiczny</i>
PIP	<i>Państwowa Inspekcja Pracy</i>
PIS	<i>Państwowa Inspekcja Sanitarna</i>
PKP	<i>Polskie Koleje Państwowe</i>
PN	<i>Polska Norma</i>
POliŚ	<i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>
ppk	<i>Punkt pomiarowo kontrolny</i>
PROW	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich</i>
PSE	<i>Polskie Sieci Energetyczne</i>
PSP	<i>Państwowa Straż Pożarna</i>
PSSE	<i>Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna</i>
RCB	<i>Rządowe Centrum Bezpieczeństwa</i>
RPO WO	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego</i>
SSQ	<i>Średnia z przepływów rocznych z wielolecia</i>
SRP	<i>Stacja redukcyjno-pomiarowa</i>
THM	<i>Trihalometanol</i>
UE	<i>Unia Europejska</i>
UMTS	<i>Universal Mobile Telecommunication System – Uniwersalny System Telekomunikacji Ruchomej</i>
WFOŚiGW	<i>Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>
WHO	<i>World Health Organization Światowa Organizacja Zdrowia</i>
WIOŚ	<i>Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska</i>
WWA	<i>Węglowodory aromatyczne</i>
RLM	<i>Równoważna liczba mieszkańców</i>
RZGW	<i>Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej</i>
WORP	<i>Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego</i>
WSO	<i>Wojewódzki System Odpadowy</i>
WUS	<i>Wojewódzki Urząd Statystyczny</i>
WWQ	<i>Największy przepływ z wielolecia</i>
WZMiUW	<i>Wojewódzki Związek Melioracji i Urządzeń Wodnych</i>
WSSE	<i>Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna</i>
ZZR	<i>Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej</i>
ZDR	<i>Zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej</i>
ZOPK	<i>Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych</i>

1. WPROWADZENIE

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, giniecie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych na niespotykaną dotychczas skalę. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju.

Wskazane zostało również, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Gminy należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym samorządy jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Zadanie takie ma spełniać wieloletni program ochrony środowiska. Program jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu Gminy i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania gminą w zakresie ochrony środowiska, podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu gminy, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa Gminy, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie Gminy.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w Gminie będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania "kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu celów perspektywicznych celów.

2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU

Sposób opracowania Programu został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- **określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** dla Gminy Reńska Wieś, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu;
- **określeniu kreatywnej części Programu** poprzez konkretyzację (uszczegółowienie) celów głównych oraz ich operacjonalizację w postaci sformułowania listy działań;
- **scharakteryzowaniu uwarunkowań realizacyjnych Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, ocen oddziaływania na środowisko planowania przestrzennego;
- **określeniu zasad monitorowania.**

Źródłami informacji dla Programu były materiały uzyskane z Urzędu Gminy w Renskiej Wsi, Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie - Koźlu, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Jako punkt odniesienia dla programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2012.

Program oparty jest na zapisach następujących dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 – tekst jednolity). Definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin.
- *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016*”. – Warszawa 2008 r. Zgodnie z zapisami tego dokumentu Program winien definiować:
 - stan wyjściowy,
 - cele średniookresowe do 2016 roku,
 - kierunki działań w latach 2009 – 2012,
 - monitoring realizacji Programu,
 - nakłady finansowe na wdrożenie Programu,
- Cele i zadania ujęte w kilku blokach tematycznych, a mianowicie:
 - kierunki działań systemowych,
 - ochrona zasobów naturalnych,
 - poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- *Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019.*

W dokumencie określono długoterminową politykę ochrony środowiska dla województwa opolskiego, przedstawiono cele krótkoterminowe i sposób ich realizacji, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu.
- *Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym,* które podają sposób i zakres uwzględniania polityki ekologicznej państwa w programach ochrony środowiska oraz wskazówki, co do zawartości programów. W gminnym programie powinny być uwzględnione:
 - *zadania własne gminy* (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy),
 - *zadania koordynowane* (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom centralnym)

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY REŃSKA WIEŚ

3.1. Informacje ogólne

Gmina Reńska Wieś położona jest w województwie opolskim w powiecie kędzierzyńsko – kozielskim. Przez obszar Gminy przepływa rzeka Odra z jej dopływami Swornicą, Olchą i Stradunią. Sieć osadnicza jest stosunkowo równomiernie rozmieszczona. Znacząca część ludności (45 %) znajduje zatrudnienie w gospodarce rolnej, funkcjonuje 848 indywidualnych gospodarstw rolnych, spółdzielnie rolnicze oraz spółka pracownicza w Gierałtowicach. Wielu mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie poza jej terenem głównie w zakładach przemysłowych i placówkach usługowych Kędzierzyna – Koźla. Ze względu na rolniczy charakter Gminy i dobrą jakość gleb przemysł jest słabo rozwinięty. Gmina Reńska Wieś posiada dobrą sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Jednak drogi te w znacznej części pozbawione są ciągów pieszych lub bezpiecznych poboczy. Bolączką tą dotyczy także większości dróg gminnych. Spośród 74,12 km dróg gminnych tylko 54 km jest utwardzonych i o stosunkowo dobrej nawierzchni (bitumicznej). Ciągle jeszcze istnieją odcinki dróg nieutwardzonych w obrębie zabudowy mieszkaniowej, a także nie wszystkie sołectwa są połączone optymalną siecią dróg. Sytuacja taka wydłuża czas przejazdów, utrudnia rozwój sołectw, a także nie sprzyja poprawie atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

Gmina Reńska Wieś charakteryzuje się również bardzo zróżnicowanymi warunkami mikroklimatycznymi, co związane jest ze zróżnicowaniem rzeźby terenu, występowaniem wieloprzestrzennych ekosystemów wodnych, łąkowych i leśnych. Zróżnicowanie to uwarunkowuje zmienność warunków bioklimatycznych w zakresie insolacji, przewietrzania, produkcji tlenu, uwilgocenia, produkcji ozonu, struktury jonowej, fitoaerozoli i aeroplanktonu. Zróżnicowanie tych uwarunkowań jest podstawowym czynnikiem rozwoju turystyki ekologicznej i budownictwa.

Środowisko przyrodnicze Gminy jest mało urozmaicone. Przeważają tu krajobrazy rolnicze (łąki, pola itp.), ale także tereny leśne. Zarówno w Reńskiej Wsi jak i w innych rejonach Gminy znajdują się lasy lub parki (m.in. park w Więszycach, 100 hektarowy las w Pociękarbiu). Także akwen Dębowa zasługuje na odwiedzenie nie tylko ze względu na możliwość kąpeli, ale choćby z powodu zamiłowań wędkarskich, ponieważ co najmniej raz w roku są tu organizowane zawody wędkarskie.

Rysunek 1. Położenie Gminy Reńska Wieś w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim.

Sytuacja demograficzna

Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy Reńska Wieś – liczba mieszkańców w gminie na koniec 2012 r. wynosiła 8 085 osób. W porównaniu z 2009 r. nastąpił spadek liczby ludności o 113 osób (ok. 1,4 %). Średnia gęstość zaludnienia na terenie Gminy Reńska Wieś na koniec

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

2012 r. wyniosła ok. 82,6 osoby/km². Szacuje się, że w kolejnych latach będzie następował dalszy spadek liczby ludności.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Reńska Wieś

Liczba ludności w roku:											
2009	2010	2011	2012	Szacunkowo							
				2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
8 198	8 175	8 103	8 085	8 053	8 020	7 988	7 956	7 925	7 893	7 861	7 830

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Reńska Wieś

3.2. Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Reńska Wieś to obszar administracyjny utworzony 1 stycznia 1973 roku z połączenia funkcjonujących do tej pory gromad Większyce i Reńska Wieś. Jest jedną z pięciu gmin wiejskich wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego. Gmina położona jest w południowo-wschodniej części województwa opolskiego i graniczy z gminami Walce, Głogówek, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, Cisek, Kędzierzyn – Koźle i Zdieszowice. Od miasta wojewódzkiego Opola dzieli ją odległość około 50 km.

Powierzchnia Gminy wynosi 9 791 ha tj. niecałe 98 km² co stanowi 15,68 % powierzchni powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego i 1,06 % pow. województwa opolskiego. Położenie i zasoby środowiska przyrodniczego zdecydowały o rolniczym charakterze Gminy. Ok. 80 % obszaru Gminy stanowią użytki rolne, ok. 10 % - lasy. Niemal połowa ludności pracuje w rolnictwie. Wielu mieszkańców Gminy znajduje także zatrudnienie poza jej terenem głównie w zakładach przemysłowych i placówkach usługowych Kędzierzyna-Koźła. Przemysł na terenie Gminy jest słabo rozwinięty z uwagi na przeważającą część terenów rolniczych. Środowisko przyrodnicze Gminy jest stosunkowo mało zróżnicowane. Przeważa krajobraz rolniczy z niewielkimi kompleksami leśnymi stanowiącymi strefę ochronną dla doliny Odry oraz pobliskiego przemysłu chemicznego.

3.3. Analiza zagospodarowania przestrzennego Gminy Reńska Wieś.

3.3.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego

Strukturę przestrzenną Gminy Reńska Wieś charakteryzują:

- stosunkowo duże obszary użytków czysto rolnych,
- niski stopień zalesienia,
- równomiernie rozmieszczona sieć osadnicza,
- wyodrębniająca się w krajobrazie Gminy dolina rzeki Odry,
- przebieg dróg kolejowych i drogowych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

Podstawową funkcją Gminy jest rolnictwo i mieszkalnictwo. Funkcja rolnicza i mieszkaniowa występuje we wszystkich jednostkach osadniczych Gminy i jest wynikiem korzystnych uwarunkowań przestrzennych Gminy.

Funkcja rolnicza jest efektem występowania dużych obszarów czystej przestrzeni rolniczej o stosunkowo wysokich walorach pod względem warunków glebowych, gruntowo – wodnych i klimatycznych.

Funkcja mieszkaniowa jest efektem położenia Gminy w bezpośrednim sąsiedztwie dużej aglomeracji miejskiej - Kędzierzyna – Koźła.

Sieć osadnicza Gminy jest stosunkowo równomiernie rozmieszczona na obszarze Gminy i obejmuje 15 jednostek osadniczych: Bytków, Dębowa, Długomiłowice, Gierałtowice, Kamionka, Komomo, Łężce, Mechnica, Naczysławki, Poborszów, Pociękarb, Pokrzywnica, Radziejów, Reńska Wieś, Większyce. Najbardziej zainwestowanymi urbanistycznie są wsie Reńska Wieś, Większyce, Długomiłowice. Nie wykształciły one jednak charakterystycznych dla wsi centrów usługowych. Zarówno obiekty usługowe, produkcyjne jak i zabudowa mieszkaniowa rozwijała się głównie wokół istniejących dróg i ulic. Ogólnie cechuje gminę skupienie zabudowy

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

w poszczególnych wsiach. Przeważa zabudowa niska, 1, 1/2 i 2 kondygnacyjna, o charakterze zainwestowania rolniczym (zagrodowym) i jednorodzinym.

Znaczna część zabudowy została przekształcona funkcjonalnie bez zmiany charakteru zainwestowania. Wobec małej rentowności prowadzonego gospodarstwa znaczna część rolników poszukiwała innych źródeł zarobku zwłaszcza za granicą. Wiele gospodarstw ma charakter dwuzawodowy. Zabudowa zagrodowa to głównie zabudowa wybudowana przed 1945 rokiem. W okresie powojennym następował głównie rozwój zabudowy jednorodzinnej. Wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej realizowane były obiekty usługowe (szkoły podstawowe, domy kultury, świetlice, urządzenia sportowe itp.) głównie w lukach istniejącej zabudowy. Ogólnie gminę cechuje zadbanie o zabudowę, estetyczny wygląd elewacji budynków, porządek wokół zabudowań, zagospodarowanie zielenią: kwiatami krzewami i drzewami ozdobnymi. Ten pozytywny wizerunek zabudowy psuje w kilku wsiach zły stan dróg; brak chodników przy drogach, stan nawierzchni jezdni itp. Gmina Reńska Wieś należy do gmin słabo uprzemysłowionych. Działalność inwestycyjna obejmuje jedynie małe zakłady o charakterze produkcyjno - usługowym nastawione na obsługę najbliższego zaplecza jakim jest Gmina. Nie tworzą one na obszarze Gminy wyodrębniających się obszarów. Rozmieszczone są w rozproszeniu przeważnie wśród istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zajmują obiekty adaptowane na potrzeby prowadzonej działalności.

3.3.2 Formy użytkowania terenów

Pod względem struktury użytkowania gruntów w Gminie Reńska Wieś przeważają użytki rolne – 79,4 %, lasy i zadrzewienia 9,4 %, tereny osiedlowe 5,43 % powierzchni Gminy.

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Reńska Wieś zdecydowanie odbiega od wartości średnich charakteryzujących powiat kędzierzyńsko-kozielski, a w mniejszym stopniu również Województwo Opolskie. Areał użytków rolnych jest jeden z największych w powiecie. Użytki rolne stanowią również większy udział niż wartość średnia w województwie. Zalesienie Gminy jest dla odmiany wyjątkowo niskie, najniższe w powiecie.

Walory estetyczne Gminy podnoszą zieleńce i zieleń uliczna - stanowiąc łącznie powierzchnię 4,9 ha. Na obszarze Gminy przeważa prywatna forma własności gruntów. Struktura własnościowa gruntów rolnych w Gminie przedstawia się następująco:

powierzchnia Gminy ogółem: 979 100 ha , w tym:

- gospodarstwa indywidualne – 5 542 ha - 55,1 %,
- grunty AWRSP grunty w dzierżawie – 2 523 ha – 25,1 %,
- grunty spółek rolniczych, grunty własne – 736 ha – 7,3 %,
- grunty RSP – 343 ha – 3,45 %,
- grunty pozostałe – 893 ha – 8,9 %.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Reńska Wieś.

L.p.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]
1.	Użytki rolne	
	Grunty orne	6 859,37
	Łąki trwałe	834,44
	Pastwiska trwałe	207,72
	Grunty pod rowami	60,40
2.	Grunty leśne	
	Lasy	942,54
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	57,28
3.	Grunty zabudowane	161,67
	Tereny niezabudowane	44,07
4.	Grunty pod wodami	117,11
5.	Różne	76,71
	Nie użytki	45,11

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych, pozyskanych z: Urzędu Gminy w Reńskiej Wsi,

3.4. Sytuacja gospodarcza

Istniejące położenie, ukształtowanie i zagospodarowanie Gminy wskazują na złożoność charakteru i funkcji Gminy. Do niedawna w sposób jednoznaczny określano Gminę Reńska Wieś jako gminę rolniczą. Obecnie, biorąc pod uwagę liczbę osób zatrudnionych w gospodarstwach rolnych, liczbę osób zatrudnionych poza tym sektorem, w tym także pracujących poza granicami Polski, jak również liczbę zarejestrowanych i funkcjonujących form działalności, można stwierdzić, że dokonuje się proces restrukturyzacji zajęć ludności. Ostatnie lata, mimo pogarszającej się sytuacji makroekonomicznej przyniosły rozwój sfery rzemiosła, usług i handlu. Wzrosła zarówno liczba funkcjonujących podmiotów, jak i różnorodność oferowanych przez nie usług i produktów, ponadto rośnie liczba osób podejmujących prace wymagające wyższych kwalifikacji, na ogół poza terenem Gminy. Wiodące funkcje Gminy to funkcja rolnicza i mieszkaniowa.

Mieszkańcy Gminy nie zajmujący się rolnictwem i działalnością gospodarczą znajdują zatrudnienie w najbliższych ośrodkach miejskich, głównie w Kędzierzynie - Koźlu, Opolu, Strzelcach Opolskich i Górnośląskim Okręgu Przemysłowym.

Obszar Gminy położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów przemysłowych Kędzierzyna – Koźla i Zdieszowic. Wysoki poziom gospodarki rolnej w Gminie sprzyja lokalizacji na terenie Gminy firm z sektora przetwórstwa rolno-spożywczego.

Położenie Gminy w pobliżu Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego oraz miast Województwa Opolskiego stwarza szansę zaopatrzenia tych ośrodków w produkty żywnościowe, zwłaszcza dla dużych i średnich gospodarstw specjalistycznych, ukierunkowanych na: rolnictwo ekologiczne, ogrodnictwo, sadownictwo, uprawę ziół i roślin przemysłowych oraz firm zajmujących się przetwórstwem.

Po powodzi w 1997 roku Gmina Reńska Wieś stała się stosunkowo atrakcyjnym terenem do osiedlania się. Mieszkańcy Kędzierzyna – Koźla w znacznej części zagrożeni rzeką Odrą chętnie swoje inwestycje mieszkaniowe przenoszą na teren szczególnie sołectwa Większyce i Reńska Wieś. Na terenie Gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych. Działalność produkcyjna pozarolnicza w niewielkim zakresie prowadzona jest przez małe zakłady zatrudniające poniżej 100 pracowników.

Barierą dla rozwoju przemysłu czy większych jednostek gospodarczych są dobre jakościowo grunty rolne oraz wysokie opłaty związane z ich wyłączeniem z produkcji rolnej. Rolnictwo w gminie jest na dobrym poziomie. Wysoka produkcja roślinna, zwierzęca i dobre usprzętowanie lokuje gminę w czołówce gmin województwa opolskiego. W najbliższym czasie konieczne może okazać się scalanie gruntów.

Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej dokonywane są na podstawie Ustawy z dnia 19 listopada 1999r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101 poz. 1178 ze zm.). Poniżej znajduje się tabela z ilością podmiotów gospodarczych wraz z podziałem na zakres wykonywanej działalności. W ewidencji działalności gospodarczej figurują tylko te firmy, których działalność zarejestrowana jest w granicach administracyjnych Gminy Reńska Wieś.

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Reńska Wieś w latach 2008-2011.

Lp.	Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
1	2009	535	24	511
2	2010	574	24	550
3	2011	583	24	559
4	2012	599	24	575

Zródło www.stat.gov.pl

W sektorze publicznym zarejestrowano: **24** podmioty (**4,1 %**), natomiast w sektorze prywatnym: **559 (95,9 %)**.

Tabela 4. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Reńska Wieś.

w sektorze publicznym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	24
- państwowe i samorządowe jednostki prawa	22

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

budżetowego ogółem	
- przedsiębiorstwa państwowe	-
- spółki handlowe	-
w sektorze prywatnym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	575
- osoby fizyczne	473
- spółki prawa handlowego	31
- spółki z udziałem kapitału zagranicznego	9
- spółdzielnie	3
- fundacje	-
- stowarzyszenia i organizacje społeczne	25

Zródło www.stat.gov.pl

Jak wynika z danych GUS liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Reńska Wieś w 2011 r. wyniosła 583. W sektorze publicznym najczęściej jednostek gospodarczych (22) stanowiły państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, natomiast w sektorze prywatnym osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą (464).

Wskaźnik przedsiębiorczości dla Gminy Reńska Wieś (wg GUS 2011: liczba firm wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców) wynosi 707 (wzrost o 13 w porównaniu do 2010 roku) i jest mniejszy od wartości tego wskaźnika dla powiatu: 671 i dla województwa: 962. Na terenie Gminy do ewidencji działalności gospodarczej wpisana jest następująca ilość podmiotów gospodarczych w podziale na poszczególne sektory:

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie Gminy Reńska Wieś wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2012r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2012 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	33
B. Górnictwo i wydobywanie	1
C. Przetwórstwo przemysłowe	65
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F. Budownictwo	108
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	149
H. Transport, gospodarka magazynowa	40
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23
J. Informacja i komunikacja	4
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10
P. Edukacja	28
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14
S. Pozostała działalność usługowa	36

Zródło: www.stat.gov.pl, Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD w 2012 r.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

W Gminie Reńska Wieś prowadzona jest działalność gospodarcza praktycznie we wszystkich istniejących branżach (wg sekcji PKD). Najwięcej podmiotów gospodarczych (154 - ok. 27 %) prowadzi działalność w obszarze sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny). Ilość podmiotów zarejestrowanych w tej sekcji na przestrzeni ostatnich lat ulega minimalnym zmianom, co oznacza, iż w branży tej przedsiębiorcy uzyskali określoną stabilność, a rynek nie wymusza nagłych zmian. W przypadku tak trudnego pod względem konkurencyjności sektora jest to bardzo dobra tendencja pozwalająca na dynamiczny rozwój Gminy.

Znacząca ilość podmiotów gospodarczych (99 - ok. 17 %) prowadzi działalność w sekcji F (Budownictwo). Zważywszy na bardzo dynamiczny rozwój tego sektora, można zakładać, iż ilość przedsiębiorstw wykonujących swą działalność w obszarze sekcji F w najbliższych latach nie ulegnie zmniejszeniu.

Na terenie Gminy czynione są starania związane z poprawą atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich i rozwojem infrastruktury technicznej, kompleksowego przygotowania terenów inwestycyjnych, realizacji sieci infrastruktury technicznej oraz polepszenia dostępności komunikacyjnej. Obszar byłego poligonu wojskowego w Pociękarbiu jest planowany jako strefa aktywności inwestycyjnej, dotychczas zrealizowane zostało:

- opracowanie studium wykonalności, w tym raportu o barierach inwestycyjnych,
- opracowanie informacji o klimacie inwestycyjnym dla danej lokalizacji,
- opracowanie harmonogramów procesu inwestycyjnego,
- analizy kosztowe makroniwelacji,
- raport o wpływie strefy jako całości na środowisko naturalne,
- badania geologiczne,
- dokumentacja techniczna budowy dróg, sieci kanalizacyjnej, deszczowej, sanitarnej, sieci wodociągowej i zasilania w energię elektryczną.

4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

Jako założenia wyjściowe do Programu ochrony środowiska Gminy Reńska Wieś przyjęto uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska. Niezbędne było również uwzględnienie zamierzeń rozwojowych gminy zarówno w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym.

Uwarunkowania te, w powiązaniu z aktualnym stanem środowiska w Gminie były podstawą do zdefiniowania priorytetów i celów w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania Programu Ochrony Środowiska Gminy Reńska Wieś.

Zasady ochrony środowiska wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia. Gmina nie jest układem zamkniętym, a poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Z tego względu, konieczne jest przyjęcie uwarunkowań wynikających z programów, planów i strategii zewnętrznych wyższego rzędu, umożliwiających szersze spojrzenie na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla Gminy Reńska Wieś w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących dokumentów:

- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju i województwa opolskiego,
- strategii rozwoju regionalnego kraju,
- koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju i województwa opolskiego,
- polityki ekologicznej państwa wraz z programem wykonawczym,
- systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym projektowanych aktów prawnych,
- międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska,
- zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej,
- programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego,
- strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

4.1.1. Zasady realizacji programu

Zasady realizacji polityki ekologicznej, cele i zadania ujęte w "Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016", „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku” oraz w dostosowanej do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska, zostały przyjęte jako podstawa niniejszego programu.

W świetle priorytetów aktualnej polityki ekologicznej Państwa, planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele 6 Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań należy zaliczyć:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej.

4.1.2. Polityka Ekologiczna Państwa

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnięta będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisując się będzie w osiągnięcie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Osiąganiu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i celów:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

- uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzaniu środowiskowym,
- udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwoju badań i postępie technicznym,
- odpowiedzialności za szkody w środowisku,
- uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

- ochronie przyrody,
- ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
- ochronie powierzchni ziemi,
- gospodarowaniu zasobami geologicznymi.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegające na działaniach w obszarach:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

4.1.3 Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku.

Program podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Cele perspektywiczne, nawiązują do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

W Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego określono wojewódzkie priorytety ochrony środowiska:

- ochrona wód i gospodarka wodna - pomimo pewnej poprawy jakości wód powierzchniowych, ich stan jest wciąż niezadowalający; ochrona wód przed zanieczyszczeniami i nadmierną eksploatacją oraz zabezpieczenie środowiska przed zagrożeniami związanymi z wodą (powódź, susza), wymagają realizacji szeregu przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.,
- ochrona powierzchni ziemi przed odpadami – ukierunkowanie na zapobieganie powstawaniu odpadów oraz zwiększenie gospodarczego wykorzystania odpadów wytworzonych, a także stworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania odpadów; w związku ze zmianą przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz ustawy o odpadach, rozwiązanie tego problemu będzie polegało przez wszystkim na opracowaniu przez samorządy gminne szeregu dokumentów, które pozwolą na właściwe zagospodarowanie odpadów, a także zarządzanie systemem i jego monitorowanie.,
- ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami i środowiska człowieka przed hałasem - kontynuacja działań realizowanych dotychczas dla poprawy jakości powietrza, zwłaszcza intensyfikacji działań ukierunkowanych na proekologiczne rozwiązania systemu transportu,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody - dotyczy to przede wszystkim nowego podejścia do ochrony przyrody, uwzględniającego europejskie wymogi w tym zakresie; istotnymi zagadnieniami jest również ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- ochrona powierzchni ziemi i środowiska glebowego – działania rekultywacyjne i rewitalizacyjne na obszarach zdegradowanych wskutek eksploatacji surowców mineralnych oraz ochrona gleb.

5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ W GMINIE REŃSKA WIEŚ.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Reńska Wieś została przyjęta Uchwałą Nr XXXVI/204/09 Rady Gminy Reńska Wieś z dnia 4 listopada 2009 roku w sprawie przyjęcia aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Reńska Wieś na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016". Przyjęty dokument ma charakter kierunkowy, wyznaczone i opisane w nim zadania są wytyczną dla realizowania Polityki Ekologicznej na terenie Gminy, stawiając jednocześnie szereg zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych do wykonania w ciągu 4 kolejnych lat. Wytyczone zadania mają w sposób optymalny pomagać kształtować ład przestrzenny, zgodny z bieżącymi wymogami ochrony środowiska. Realizacja części zadań wymaga dużych nakładów finansowych i współdziałania – tak urzędów administracji publicznej, jak i przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych. Efekty realizacji wytyczonych zadań obserwowane są zwykle w długim horyzoncie czasowym, przy założonej ciągłości realizacji zadań poprawy i utrzymania stanu środowiska.

Przygotowywane były (w formie osobnych dokumentów) Raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Reńska Wieś za lata:

- 2009-2010,
- 2011-2012,

w których kompleksowo omówiona została realizacja celów i zadań zawartych w Programie ochrony środowiska.

Wnioski z przygotowywanych raportów wskazują na systematyczną realizację zadań poprawiających stan środowiska naturalnego we wszystkich jego komponentach przez administrację samorządową i przedsiębiorstwa (w zakresie m.in. edukacji ekologicznej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przeciwpowodziowej, ochrony powierzchni ziemi, ochrony przed hałasem, ochrony przyrody i krajobrazu).

Ocena stopnia realizacji zadań wytyczonych w przyjętym Programie Ochrony Środowiska:

Przyjęty Program Ochrony Środowiska formułował zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne tak dla Gminy Reńska Wieś, jak również dla szeregu instytucji i przedsiębiorstw uczestniczących w wywieraniu wpływu na stan środowiska na terenie Gminy. Określenie stanu ich realizacji nie jest sprawą oczywistą i prostą ze względu na szereg elementów wpływających na realizację zadań, w tym m.in.:

- zmiany sytuacji ekonomiczno – gospodarczej kraju, województwa, powiatu i gminy,
- zmiany priorytetów realizacyjnych w okresie obowiązywania programu,
- zmiany celów i priorytetów w Polityce Ekologicznej Państwa (uległa w międzyczasie zmianie).

Ochrona powietrza:

Zadania związane z ochroną powietrza atmosferycznego oraz z poprawą jego jakości realizowane były w zakresie:

- prowadzenia remontów i modernizacji dróg na terenie Gminy,
- promocji i wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- wspieraniu rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu,
- zwiększaniu świadomości społeczeństwa (prowadzenie edukacji ekologicznej),
- wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł ze źródeł komunalnych,
- realizacji przedsięwzięć termo modernizacyjnych (w tym Gminnego Ośrodka Kultury w Reńskiej Wsi).

Gospodarka wodno-ściekowa:

Zadania w tym obszarze realizowane były głównie w związku z realizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, (budowa kanalizacji sanitarnej), dotyczyły głównie:

- rozbudowy istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy,
- współpracy ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym,
- badania jakości wód (WIOŚ).

Ochrona gleb i powierzchni ziemi:

Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi realizowane były m.in. przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

zabezpieczając dotychczasowe elementy litosfery i wprowadzające działania prewencyjne, m.in. dotyczące strefowania poszczególnych zamierzeń, stref ochronnych, granic obszarów etc. Ośrodki szkolenia rolniczego prowadziły doradztwo rolnicze, ukierunkowane na prawidłowe dawkowanie i wykorzystanie nawozów sztucznych.

Ochrona przyrody:

Realizowane zadania dotyczyły głównie:

- wzmocnienia roli rekreacyjnej zieleni, zachowanie istniejącej zieleni urządzonej,
- urządzania i utrzymania terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków,
- rozbudowy infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół akwenu Dębowa,
- realizacji zaleceń ochronnych dla obszarów chronionych i przyrodniczo cennych,
- ochrony i zwiększania różnorodności biologicznej,
- ochrony terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania,
- zalesianiu gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej.

Szereg działań realizowany był przez placówki oświatowe z terenu Gminy, organizacje pozarządowe oraz Nadleśnictwa Kędzierzyn - Koźle i Strzelce Opolskie.

Ochrona przed hałasem:

Zadania związane z ochroną przed hałasem dotyczyły głównie modernizacji dróg, zgodnie z wyznaczonym harmonogramem, realizowane były tak przez Gminę jak i przez zarządców dróg oraz związane były z:

- budową ścieżek rowerowych,
- przestrzeganiem zasad strefowania w planowaniu przestrzennym,
- przebudową i modernizacją nawierzchni dróg,
- wykonywaniem pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywaniem wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem,
- uwzględnianiem kryterium hałasu na etapie wprowadzania zmian do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (np. określenia wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska w zakresie hałasu).

Zapobieganie awariom przemysłowym:

Realizowane zadania związane były głównie ze:

- szkoleniami, aktualizacją planów operacyjnych przez zakłady i PSP,
- informowaniem społeczeństwa o skutkach ewentualnych sytuacji awaryjnych.

Edukacja ekologiczna:

Zadania w dziedzinie edukacji ekologicznej to szereg zadań realizowanych głównie przez placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe i Związek Międzygminny „Czysty Region”, m.in.:

- kontynuacja programu edukacji ekologicznej,
- wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową czy też włączanie się w akcję „Sprzątanie Świata”,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- współpraca z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.

6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020

Cele i działania proponowane w Programie ochrony środowiska powinny posłużyć do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa, które polegać będą w pierwszej kolejności na niepogarszaniu stanu środowiska przyrodniczego na danym terenie, a następnie na jego poprawie. Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy, polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie Gminy.

6.1. Cele ekologiczne

Kompleksowość zagadnień ochrony środowiska, a także zakres przeobrażeń na terenie Gminy wymusiła wyznaczenie celów priorytetowych, a także przyjęcie zadań z zakresu wielu sektorów ochrony środowiska. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Reńska Wieś, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska. Wybór priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych na terenie Gminy Reńska Wieś na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 przeprowadzono przy zastosowaniu następujących kryteriów organizacyjnych i środowiskowych.

6.1.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym

- wymiar zadania przedsięwzięcia (ponadlokalny i publiczny),
- konieczność realizacji przedsięwzięcia ze względów prawnych,
- zabezpieczenia środków na realizację lub możliwość uzyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych (z Unii Europejskiej z innych źródeł zagranicznych lub krajowych),
- efektywność ekologiczna przedsięwzięcia,
- znaczenie przedsięwzięcia w skali regionalnej,
- spełnianie wymogów zrównoważonego rozwoju - zgodność przedsięwzięcia dla rozwoju gospodarczego gminy.

6.1.2. Kryteria o charakterze środowiskowym

- możliwość likwidacji lub ograniczenia najpoważniejszych zagrożeń środowiska i zdrowia ludzi,
- zgodność z celami ekologicznymi i zasadniczymi kierunkami zadań wynikających ze Strategii rozwoju województwa opolskiego,
- zgodność z celami i priorytetami ekologicznymi określonymi w "Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016" i „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku”,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- skala dysproporcji pomiędzy aktualnym i prognozowanym stanem środowiska a stanem wymaganym przez prawo,
- skala efektywności ekologicznej przedsięwzięcia (efekt planowany, tempo jego osiągnięcia),
- wieloaspektowość efektów ekologicznych przedsięwzięcia (możliwość jednoczesnego osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie kilku elementów środowiska),
- w odniesieniu do gospodarki odpadami istotnym kryterium była zgodność proponowanych zadań z wymogami kształtowania nowoczesnej gospodarki odpadami poprzez priorytetowe traktowanie tworzenia systemów, działań w zakresie zbiórki i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

6.1.3. Cele ekologiczne dla Gminy Reńska Wieś.

Kierując się podanymi powyżej kryteriami, wyznaczono następujące cele dla Gminy Reńska Wieś z zakresu ochrony środowiska:

- poprawa jakości wód powierzchniowych – budowa kanalizacji na terenie Gminy,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH

7.1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Wszystkie działania człowieka są prowadzone w środowisku przyrodniczym, mają więc wpływ na jego stan obecny i przyszły. Oznacza to konieczność takiego gospodarowania, aby zachować środowisko w możliwie dobrym stanie dla przyszłych pokoleń. Tak więc kryteria zrównoważonego rozwoju powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych sektorów gospodarczych. Dokumenty te, zgodnie z art. 46 ustawy z dn. 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, powinny być poddawane tzw. strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko w celu sprawdzenia, czy rozwiązania w nich zawarte nie przyniosą zagrożenia dla środowiska teraz i w przyszłości.¹

7.1.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Doprowadzenie do sytuacji, aby projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki były, zgodnie z obowiązującym prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny były uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostka odpowiedzialna i współpracująca
<i>Działania własne Gminy Reńska Wieś</i>	
Wprowadzanie do strategii, polityk i programów sektorowych zagadnień ochrony środowiska, a w tym bioróżnorodności poprzez m.in. opracowania analityczno-studialne z zakresu ochrony środowiska służące opracowywaniu tych dokumentów	Gmina Reńska Wieś
Objęcie strategii, polityk i programów sektorowych strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko zgodnie z wymaganiami ustawy	Gmina Reńska Wieś

7.2. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Miejscowy plan, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., jest podstawowym instrumentem kształtowania ładu przestrzennego pozwalającym gminom na racjonalną gospodarkę terenami. Poza planem miejscowym w systemie planowania przestrzennego występują instrumenty pomocnicze, w postaci decyzji lokalizacyjnych. Pomimo istnienia ustawy oraz ustaw określających kompetencje w tym zakresie samorządów wszystkich szczebli znaczna powierzchnia kraju nie jest objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W Gminie Reńska Wieś opracowano Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla części terenów Gminy są w przygotowaniu. W/w dokumenty są w głównej mierze podstawą do podejmowania najbardziej racjonalnych decyzji dot. kształtowania ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. biorących pod uwagę długofalowe potrzeby zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniające treść opracowań ekofizjograficznych i programów ochrony środowiska o zasięgu lokalnym.

¹ Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008

7.2.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, biorących pod uwagę długofalowe potrzeby zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniających treść opracowań ekofizjograficznych i programów ochrony środowiska o zasięgu regionalnym i lokalnym

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostka odpowiedzialna i współpracująca
Działania własne Gminy Reńska Wieś	
Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z obowiązujących przepisów prawnych, strategii, polityk, planów i programów, w tym programów ochrony środowiska, a przede wszystkim treści opracowań ekofizjograficznych	Gmina Reńska Wieś

7.3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa

Rola edukacji ekologicznej w procesie realizacji polityki środowiskowej, a więc i obowiązków ekologicznych, jest szczególnie istotna. Problem niedostatków w zakresie ochrony środowiska jest widoczny nie tylko z punktu widzenia stosowanych przez przedsiębiorców technologii (a raczej ich niestosowania, braku polityki segregacji odpadów, braku odpowiedniej ilości odpowiednich jakościowo składowisk odpadów itp.), jak i wyrobienia w społeczeństwie szacunku do otaczającej przyrody. Nie chodzi również tylko o edukację w ścisłym tego słowa znaczeniu, czyli proces nauczania, świadczony w ramach systemu oświaty, ale o kształtowanie świadomości ekologicznej w każdej dziedzinie życia, mającej jakikolwiek związek z ochroną środowiska.

Na terenie Gminy Reńska Wieś prowadzone były działania stanowiące kontynuację realizacji działalności edukacyjnej obejmującej mieszkańców Gminy. Realizowano promocję działań i inicjatyw proekologicznych.

7.3.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostka odpowiedzialna i współpracująca
Działania własne Gminy Reńska Wieś	
Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	Gmina Reńska Wieś, placówki oświatowe
Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)	
Realizacja szkoleń dla rolników, w szczególności w ramach programów rolno-środowiskowych	OODR, ARiMR, organizacje pozarządowe
Organizacja konkursów i akcji edukacyjnych	Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Związek Międzygminny „Czysty Region”

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Opracowanie i wydanie folderów, broszur o treściach ekologicznych, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji dotyczących ochrony środowiska i edukacji ekologicznej	ZOPK, organizacje pozarządowe, Związek Międzygminny „Czysty Region”
Organizowanie programów, wystaw, imprez o tematyce związanej z ochroną środowiska	Instytucje kultury i oświaty, organizacje pozarządowe, Związek Międzygminny „Czysty Region”

7.4. Innowacyjność prośrodowiskowa

Polityka ekologiczna państwa zakłada aktywizację mechanizmów rynkowych do wspierania działań w zakresie ochrony środowiska. Powinno zapewnić to rozwój produkcji towarów i usług mniej obciążających środowisko, prowadzących do bardziej zrównoważonej konsumpcji, zachowanie i tworzenie miejsc pracy (tzw. zielonych miejsc pracy) w dziedzinach mniej obciążających środowisko oraz prowadzenie tzw. zielonych zamówień publicznych.

Jednymi z głównych priorytetów polityki władz Samorządu Województwa Opolskiego są innowacje i przedsiębiorczość. Najwięcej projektów innowacyjnych dofinansowanych było ze środków RPO WO 2007-2013, w ramach których realizowane są „twarde” projekty inwestycyjne instytucji otoczenia biznesu i badawczo-rozwojowych oraz inwestycje w rozwój technologii w przedsiębiorstwach. Znaczne kwoty pochodzą także z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – w latach 2008-2010 opolscy przedsiębiorcy realizowali 74 projekty.

Województwo przyjęło także *Regionalną Strategię Innowacji Województwa Opolskiego*, a w 2010r. przeprowadzono analizę wdrażania powyższej Strategii. Opracowany dokument jest podstawą do tworzenia trwałych powiązań między jednostkami naukowo-badawczymi, przemysłem, samorządem oraz administracją rządową, w celu podnoszenia konkurencyjności całego regionu.

Systemy Zarządzania Środowiskowego (SZŚ) zapewniają włączenie środowiska i jego ochrony do celów strategicznych firmy i przypisanie zagadnień do kompetencji jej zarządu. Systemy te są dobrowolnym zobowiązaniem się organizacji w postaci przedsiębiorstwa, placówki sektora finansów, szkolnictwa, zdrowia, jednostki administracji publicznej i innej do podejmowania działań mających na celu zmniejszanie oddziaływań na środowisko, związanych z prowadzoną działalnością. Posiadanie przez daną firmę prawidłowo funkcjonującego SZŚ gwarantuje, iż firma ta działa zgodnie ze wszystkimi przepisami ochrony środowiska.

W ostatnim pięcioleciu nastąpił dynamiczny rozwój systemów zarządzania środowiskowego. Blisko 1 100 organizacji w Polsce posiada certyfikowane systemy zgodnie z normą PN - EN ISO 14001.

Od 2002 r. prowadzone były intensywne przygotowania do stworzenia możliwości rejestracji polskich organizacji w systemie EMAS. Pierwszą krajową organizacją w tym systemie zarejestrowano we wrześniu 2005 r.

Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (EMAS) (ang. *Eco-Management and Audit Scheme*) to system zarządzania środowiskowego, w którym dobrowolnie mogą uczestniczyć organizacje (przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje, urzędy). Głównym założeniem systemu jest wyróżnienie tych organizacji, które wychodzą poza zakres minimalnej zgodności z przepisami i ciągle doskonalą efekty swojej działalności środowiskowej.

System EMAS wykazuje duże podobieństwo do normy ISO 14001. Od roku 2001 treść normy ISO 14001 została włączona do rozporządzenia EMAS, pozwalając na ograniczenie się do identyfikacji dodatkowych wymagań stawianych organizacjom w systemie EMAS. Wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego w oparciu o wymagania normy ISO 14001 można traktować jako krok w kierunku rejestracji w systemie EMAS

7.4.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Wprowadzanie innowacyjności prośrodowiskowej i upowszechnianie idei systemów zarządzania środowiskowego

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostka odpowiedzialna i współpracująca
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Zachęcanie organizacji do wzięcia udziału w programach szkoleniowo-informacyjnych dotyczących EMAS	Organizacje pozarządowe

8. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

8.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

Dominujące zbiorowiska roślinne

Na całym terenie Gminy Reńska Wieś, w zależności od warunków glebowych, roślinność potencjalną stanowią różnego rodzaju zbiorowiska leśne. W dolinie Odry:

- na terasie zalewowej niższej, potencjalną roślinność stanowią niżowe nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe w strefie zalewów periodycznych,
- na terasie zalewowej wyższej, są to niżowe nadrzeczne łągi jesionowo- wiązowe w strefie zalewów epizodycznych,
- na terasie nadzalewowej, są to grądy subkontynentalne (środkowa i południowa część sołectwa).

W dolinie Straduni roślinność potencjalną stanowią łągi jesionowo- olszowe. Obecny charakter roślinności to efekt przekształceń środowiska przez gospodarkę człowieka. Naturalne lasy zostały zastąpione przez uprawy polne i łąkowe, tereny podmokłe prawie w całości zmeliorowano. W wyniku tego naturalne zbiorowiska roślinne zajmują niewielkie powierzchnie i przeważnie są wykształcone fragmentarycznie. W zbiorowiskach leśnych, tworzących niewielkie kompleksy nad rzeką Stradunią oraz w dolinie Odry zostały zakwalifikowane do łągu jesionowo- olszowego. W drzewostanie tego zbiorowiska dominuje olsza czarna.

Oprócz zbiorowisk leśnych, dużą wartość przyrodniczą na terenie opracowania posiadają zbiorowiska wodne. Rzeki Odra i Stradunia z ich starorzeczami i zakolami, a nawet rowy melioracyjne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych. Do najbardziej interesujących, ze względu na rzadkość występowania w regionie, zespołów wodnych na badanym terenie należą m.in.: zespół żabiścieka pływającego oraz zespół "lili wodnych", stwierdzone w starorzeczu Odry.

Na terenach nie zalesionych i nie zajętych pod uprawę roli występują różnego rodzaju zbiorowiska szuwarowe, turzuczowe i wilgotnych łąk.

Szczególne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego na terenie objętym opracowaniem ekofizjograficznym dotyczy przede wszystkim następujących zjawisk:

- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego;
- zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych;
- degradacji gleb;
- wytwarzania hałasu;
- zagrożenie poprzez oddziaływanie pola elektromagnetycznego;
- zubożenie bioróżnorodności, a także
- zagrożenie lokalnymi podtopieniami.

Każdy z procesów warunkowany jest przez odpowiednie czynniki i wpływa na stan poszczególnych komponentów środowiska.

Obszary przyrodniczo cenne

Obszary przyrodniczo cenne wyznacza się w przestrzeni Gminy w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów ekosystemów i krajobrazów naturalnych, ale także kulturowych. Do cennych przyrodniczo obszarów gminy Reńska Wieś należą oprócz form objętych ochroną prawną, także:

- korytarze ekologiczne
- śródpolne i śródłukowe zadrzewienia i zakrzewienia
- zabytkowe parki podworskie i przypałacowe.

Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne stanowią powiązania w systemie przyrodniczym. Ich funkcją jest zachowanie spójności i kompatybilności między lokalnym, a regionalnym i ponadregionalnym systemem przyrodniczym. Łączy on najważniejsze struktury przyrodnicze Gminy, województwa i kraju. Na terenie Gminy Reńska Wieś istnieją trzy korytarze ekologiczne:

- wzdłuż doliny Odry – o charakterze regionalnym i międzynarodowym;
- wzdłuż doliny Swornicy – o charakterze lokalnym;
- wzdłuż doliny Olch - o charakterze lokalnym.

Śródpolne i śródłukowe zadrzewienia i zakrzewienia

Zadrzewienia i zakrzewienia to pojedyncze drzewa lub krzewy bądź też ich skupiska nie stanowiące zwartych powierzchni leśnych. Występują one w formach: zadrzewień i zakrzewień w kształcie pasów, kęp, klinów biegnących wzdłuż szlaków komunikacyjnych lub cieków wodnych. Te formacje roślinne mają bardzo pozytywne znaczenie w ochronie ekosystemów rolniczych poprzez tłumienie hałasu, ograniczenie erozji wietrznej i wodnej gleby. Pełnią one funkcje ochronne, klimatyczne, krajobrazowe, estetyczne, a ponadto mogą dostarczać innych użytków ubocznych.

Zabytkowe parki podworskie i przypałacowe

Parki podworskie i przypałacowe łączą walory przyrodnicze i historyczne. Są one ważnym elementem środowiska przyrodniczego i kulturowego, a większość z nich powstała przy pałacach i dworach na przełomie XIX i XX wieku. Pełnią one istotną rolę w utrzymaniu równowagi ekologicznej w krajobrazie, są ostoją gatunków flory leśnej, miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków i innych zwierząt. Ponadto wywierają dobroczynny wpływ na klimat terenów przyległych poprzez zmniejszanie prędkości wiatrów, zwiększanie wilgotności powietrza, zatrzymywanie opadów poziomych, pyłów i gazów oraz wzbogacają powietrze w tlen.

Na terenie Gminy znajdują się trzy tego rodzaju parki. Są to:

- Park podworski w Komornie,
- Park przypałacowy w Długomiłowicach
- Park przypałacowy w Więszycach.

Park podworski w Komornie - zajmuje 5,20 ha Położony jest 7 km na północno - zachód od Kędzierzyna - Koźła, przy szosie Opole - Racibórz.

Dwór (obecnie nazwany zameczkiem) zbudowano prawdopodobnie w 1760 roku w stylu klasycystycznym. Park usytuowano na południe i zachód od dworu. Miał charakter romantyczny, a kompozycję nieregularną. Utworzono tu także staw (0,58 ha) z wyspą pośrodku.

W okresie międzywojennym park był wzorowo utrzymany - urzekał pięknym krajobrazem, obcymi gatunkami drzew i krzewów, kwitnącymi w stawie okazami grzybieni białych i grążeli żółtych. W 1945 roku park i dwór uległy zniszczeniom. W latach 50-tych parkiem opiekowało się szkolnictwo rolnicze. Po 1970 roku wykopano w parku kanalizację burzową, której wyloty wpuszczono do stawu powodując jego dewastację - ginęły masowo okazy roślin wodnych i ryby. W latach 80 - tych park był nadal zaniedbany. Negatywnie na przyrodę wpływały również pyły i gazy z Zakładów Azotowych Kędzierzyna - Koźła i Zakładów Koksochemicznych w Dzieszowicach.

Ze względów krajobrazowych i ekologicznych na terenie parku wyróżniono następujące siedliska:

- tereny zadrzewione z polanami zróżnicowane pod względem roślinnym,
- staw (0,58 ha),
- wąskie i wilgotne zbocze wokół stawu (0,05 ha),
- alpinarium z granitowymi polodowcowymi głazami (0,05 ha), położone w sąsiedztwie stawu, tworzące wzniesienie o wysokości ok. 1m.

Flora parku liczy 330 gatunków drzew i krzewów rodzimych i obcych. Do najciekawszych okazów drzew i krzewów należą:

- buk zwyczajny odm. czerwonołistna,
- jaśminowiec,
- magnolia pośrednia,
- surmia wielkokwiatowa,
- surmia żółtokwiatowa,
- różanecznik katawbijski,
- tulipanowiec amerykański,
- kasztanowiec drobnokwiatowy,
- sosna żółta, 2 okazy 25-metrowe,
- jałowiec sabina,
- cyprysik groszkowy,
- kasztan jadalny,
- topola balsamiczna,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- 5 platanów klonolistnych - jeden z nich uznano pomnikiem przyrody,
- lipy drobnolistne - jedną uznano pomnikiem przyrody,
- cis pospolity o wysokości 10m.

Park przypałacowy w Długomiłowicach - zajmuje 3,50 ha. Założenie dworskie parku zajmuje rozległy teren położony w środkowej części wsi. Na miejscu nieistniejącego już pałacu zachowała się oficyna mieszkalna z przełomu XVIII/XIX w. Ogrody ozdobne i użytkowe powstały prawdopodobnie w pierwszej połowie XVIII w. Rozciągały się na osi pałacu, zamknięte pierwotnie od strony wschodniej i zachodniej alejami szpalerowymi z formowanych grabów. Do chwili obecnej zachowała się część około 200-letniego wschodniego szpaleru grabowego, uzupełnianego sukcesywnie lipami. Od strony północno-zachodniej założenie ogrodowe zamyka naturalna granica w postaci strumienia płynącego w głębokim rowie erozyjnym, zataczając tutaj bardzo regularny łuk. Łuk ten ujmuje klamrą ogrody zamknięte pomiędzy wspomnianymi wyżej szpalerami granicznymi. Ogrody usytuowane w bezpośrednim otoczeniu pałacu, przedzielone naturalnym ciekim wodnym miały na pewno charakter ozdobny. W I poł. XIX w. założono ogród usytuowany na północny wschód od ogrodów barokowych. Podstawą do jego założenia było naturalne ukształtowanie terenu z malowniczym strumieniem wijącym się w głębokim wąwozie. Wysokie zwały ziemi tworzące skarpy i wzgórki, porośnięte 200-letnimi lipami i dębami świadczą o znacznych pracach ziemnych mających na celu dodatkowe urozmaicenie rzeźby terenu. Zachowały się także pozostałości tamy do piętrzenia wody w strumieniu.

Był tu także stawek, lipa szerokolistna. Ogrody te prawdopodobnie zostały nieco zmodyfikowane w połowie XIX w. W XX wieku utworzono dwa regularne, wydłużone stawy, prawdopodobnie hodowlane. Po 1945 roku wprowadzono do parku iglaki, pośrodku usytuowano szkołę i posadzono drzewa owocowe. Wyróżniające się drzewa to: iglaste- świerk pospolity, sosna wejmutka, żywotnik zachodni, liściaste - klon polny, klon jesionolistny, klon pospolity, kasztanowiec biały, olsza czarna, grab pospolity, jesion wyniosły, topola kanadyjska, dąb szypułkowy, robinia akacjowa, wierzba biała odmiana zwisająca, lipa drobnolistna.

Park przypałacowy w Więszycach - zajmuje 18,34 ha Zespół pałacowo - parkowy usytuowany na początku wsi, na wzgórzu przy drodze z Koźła do Głogówka, stanowi przykład stylowej rezydencji wkomponowanej w zieleni. Park krajobrazowy powstał w latach sześćdziesiątych XIX w. Wzorowany był na kompozycjach parków angielskich. Podstawą kompozycji był pałac, który usytuowano w najwyższym punkcie wzgórza. Do ukształtowania założenia parkowego wykorzystano naturalne zróżnicowanie terenu - opadający teren wydzielono w postaci tarasów, skarp i schodów. Liczne wnętrza parkowe, naturalny układ wodny, układ drzewostanów w formie masywów, grup i soliterów, swobodne linie dróg sprawiają, że kompozycja jest zróżnicowana, bogata i bardzo interesująca. Najstarsza część parku przylegała do pałacu, ta część zamknięta jest od północy aleją parkową i łączy się z założeniem łąkowym. Zawiera ona bardzo cenny starodrzew pochodzenia obcego i rodzimego oraz rozwinięty układ wodny i układ dróg. Nieco późniejsza część parku naturalistycznego położonego na północ od wspomnianej alei i zamknięta jest od północy torami PKP. Jest to część o skromnym charakterze tak w kompozycji układów przestrzennych, jak i strukturze drzewostanów. Obecnie jest to założenie o drzewostanie łągowym, o dużym nawilgoceniu gleby. Na terenie parku występuje 68 gatunków i odmian drzew i krzewów. Wśród drzew i krzewów iglastych rodzime stanowią około 51%, a pochodzenia obcego około 49%. Z drzew liściastych rodzime stanowią ok.91%, a pochodzenia obcego ok.9%. W strukturze wieku drzewa do lat 50 stanowią ok.55%, od 50 do 200 lat - około 45%. Drzewa powyżej 50 lat tworzą pierwotne nasadzenia parkowe i są najcenniejszym elementem założenia. Do najcenniejszych drzewostanów zalicza się: dęby, lipy, miłorzęby, tulipanowce, buki, platan, graby, jawory, wiązy i jesiony, ze względu na ich długowieczność (żyjące ponad 200 i 500 lat).

Rzadkie w naszym kraju gatunki drzew i krzewów nasadzone w parku to: jodła kalifornijska, cyprysik groszkowy, miłorząb japoński, świerk srebrzysty, sosna smołowa, daglezwia zielona, choina kanadyjska, katalpa okazała, jesion pensylwański, trójglicznia, tulipanowiec amerykański, dąb błotny, lipa krymska, klon tatarski, kokornak wielkolistny, karagana syberyjska, magnolia, róża japońska.

Drzewa kwalifikujące się do objęcia ochroną jako pomniki przyrody:

- grab pospolity - 3 egzemplarze,
- buk czerwony,

- lipa drobnolistna - 3 egzemplarze.

Obszary prawnie chronione

Na terenie Gminy Reńska Wieś ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000: SOO „Łęg Zdieszowicki”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Łęg Zdieszowicki”
- Użytek ekologiczny: „Naczysławki”
- Pomniki przyrody ożywionej: 2 obiekty.

Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Obecnie na terenie Gminy Reńska Wieś znajduje się obszar Natura 2000 „Łęg Zdieszowicki”.

Łęg Zdieszowicki PLH160011

POWIERZCHNIA: 619,9 ha

OPIS OBSZARU

Kompleks dobrze zachowanych, lecz nieco grądowiejących łęgów jesionowo- wiązowych nad Odrą. Jedyne taki zachowany kompleks w tej części doliny Odry. Ostoja zlokalizowana jest na terenach zalewowej doliny Odry na najniższych terasach holoceniowych. W pokrywie geologicznej i glebowej dominują ciężkie mady. Lokalnie występują namyty. W obrębie ostoi zlokalizowane są starorzecza Odry znajdujące się w różnych stadiach rozwoju geomorfologicznego i sukcesji ekologicznej.

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Ważna ostoja lasów łęgowych i grądów połęgowych, charakterystyczny krajobraz doliny Odry, największy płat lasu łęgowego na pd. od Opola. Zagrożeniem dla obszaru jest uchylenie zalewów wodami rzecznyymi, zmiany reżimu Odry.

Obszary chronionego krajobrazu tworzone są w celu zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów. Zwyczajowo przyjęło się, że obejmują tereny większe od parku krajobrazowego o walorach przyrodniczo-krajobrazowych charakterystycznych dla danego regionu.

Obecnie na terenie Gminy Reńska Wieś zlokalizowany jest jeden obszar chronionego krajobrazu:

„Łęg Zdieszowicki”

Obszar chronionego krajobrazu „Łęg Zdieszowicki” powołany został Uchwałą nr XXIV/193/1998 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 17 lipca 1989r. Nr 19, poz. 231), które zostało zastąpione Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego z dnia 08 maja 2006r (Dz. Urz. Woj. Opol. Nr 33, poz. 1133 z 17 maja 2006 roku). Aktualną podstawą prawną jego funkcjonowania jest Rozporządzenie Wojewody Opolskiego Nr 0151/P/34/08 z dnia 16 maja 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Opol. Nr 36, poz. 1283 z 28 maja 2008 roku), zmieniające rozporządzenie z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

„Łęg Zdieszowicki” zajmuje 600 ha powierzchni, 87,5% tego obszaru znajduje się na terenie gminy Reńska Wieś. Łęg stanowi unikatową na terenie województwa enklawę dobrze zachowanych lasów liściastych w dolinie Odry z licznymi jej naturalnymi starorzeczami. Najczęściej występują tu lasy pośrednie między łęgiem i gradem. Ich przejściowy charakter jest związany z uregulowaniem koryta Odry, co spowodowało pogorszenie warunków wodnych i glebowych. W drzewostanie dominuje dąb szypułkowy oraz miejscami grab zwyczajny. W runie masowo zakwitają: objętą ochroną prawną śnieżyczka przebiśnieg, kokorycz pełna, złoć żółta, ziarnopłon wiosenny, zawilec gajowy i czosnek niedźwiedzi, kruszczyk siny. Spotkać tu można cebulicę

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

dwulistną, która ze względu na rzadkość występowania została umieszczona na „Czerwonej liście roślin naczyniowych województwa opolskiego”. Nie mniej interesująca jest również roślinność starorzeczy Odry. Występują tu: grzybienie białe, grązel żółty oraz osoka aloesowata. Bardzo dobrze rozwinięta jest warstwa krzewów z dużym udziałem czeremchy, jarząba oraz kruszyny. Ważnym i charakterystycznym elementem obszaru jest jedno z dwóch w województwie opolskim, stanowisko skrzypu olbrzymiego. Na obszarze Łęgu Zdzieszowickiego stwierdzono łącznie 106 gatunków zwierząt chronionych, w tym 6 gatunków bezkręgowców, z kręgowców - 4 gatunki ryb, 7 gatunków płazów, 4 gatunki gadów, 7 gatunków ssaków oraz najliczniejsza grupa - 78 gatunków ptaków. Znajdują się tu stanowiska lęgowe zimorodka, dzięcioła zielonosiwego, sowy uszatej, muchołówki białoszywej oraz remiza, którego charakterystyczne, workowate i wiszące na drzewach gniazda spotkać możemy nad Odra i jej starorzeczach. Do najciekawszych stwierdzonych tu ptaków przelotnych należą m. in. orzeł bielik, trzmiełojad i dzięcioł białostrzygi.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Obecnie na terenie Gminy Reńska Wieś zlokalizowany jest jeden użytek ekologiczny:

„Naczystawki”

Użytek ekologiczny został powołany Rozporządzeniem Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003r. (Dz.U. Województwa Opolskiego Nr 109 Poz. 2304). Powierzchnia obszaru chronionego to 2,8 ha. Został ustanowiony dla ochrony śródleśnej łąki oraz miejsc lęgowych ptactwa wodno – błotnego.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220).

Na terenie Gminy Reńska Wieś znajdują się obecnie 2 pomniki przyrody.

Tabela 6. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Reńska Wieś utworzonych rozporządzeniem Wojewody Opolskiego.

Lp.	Nr rejestru wojewódzkiego	Obiekt	Obręb
Pomniki utworzone Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego- Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 7 listopada 2005r. Nr 72, poz. 2231			
1.	369	pojedynczy okaz z gatunku lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Komorno
2.	376	grupa drzew z gatunku platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) – 2 szt.	Komorno

Źródło: Rejestr form ochrony przyrody, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Opole 2013 r.

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie Gminy Reńska Wieś wynosi 528,8 ha (wg. www.stat.gov.pl, 2011) co stanowi ok. 5,4 % powierzchni Gminy.

8.1.1. Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET-POLSKA

Część obszaru Gminy Reńska Wieś podlega ochronie prawnej w ramach obszaru Natura 2000, obszaru chronionego krajobrazu i użytku ekologicznego. Jednakże aktualny układ przestrzenny

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

obszarów nie zapewnia skutecznego powiązania zapewniającego swobodny przepływ materii, energii i informacji genetycznej w podstawowych ekosystemach oraz ochrony wszystkich typowych dla tego terenu biotopów, zbiorowisk roślinnych, stanowisk florystycznych i faunistycznych, przez co obniżona jest ich odporność biologiczna. Należy dążyć do zapewnienia ochrony obszarów cennych przyrodniczo dotychczas nie objętych ochroną (i nie ujętych w systemie NATURA 2000), ale ważnych z punktu widzenia zapewnienia spójności ekologicznej województwa.

Sieć Econet-Polska obejmuje obszary o zachowanych walorach przyrodniczych, posiadające zdolność utrzymania równowagi ekologicznej oraz tereny pomocne w zachowaniu tych cech na obszarach sąsiednich. Sieć Econet składa się z trzech podstawowych struktur: obszarów węzłowych, korytarzy ekologicznych i obszarów wymagających unaturalnienia. Na terenie Gminy Reńska Wieś znajduje się korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym - 19M Dolina Odry. W regionalnej koncepcji zapobieganiu rozproszeniu i przestrzennej izolacji obszarów chronionych Dolina rzeki Odry połączona jest z pozostałymi obszarami chronionymi w województwie:

- z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Łęg Zdieszowicki” i Parkiem Krajobrazowym "Góra Św. Anny",
- z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Rejon Wronin – Maciowakrze”.

8.1.2. Proponowane obszary do ochrony prawnej

W „Programie Ochrony Środowiska dla województwa opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 zostały zaproponowane obszarowe formy ochrony przyrody. Proponuje się m.in. utworzenie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Straduni” (jego niewielki fragment obejmuje obszar Gminy Reńska Wieś) oraz obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Potoku Cisek”. Obszary proponowane do ochrony prawnej zostały również wyszczególnione w aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy. Obszary i obiekty przyrodnicze przewidziane do prawnej ochrony na obszarze Gminy to obiekty przyrody ożywionej:

- dąb szypułkowy wiek 300 lat, obwód 410 cm, wysokość 26 m (Nadleśnictwo Strzelce Op. Leśnictwo Kłodnica oddz.95a)
- dąb szypułkowy, wiek 100 lat, obwód 420 cm, wysokość 27 m, (Nadleśnictwo Strzelce Op. Obręb Zdieszowice, oddz.95a)
- aleja modrzewiowa wiek 70-150 lat, obwód 90-250 cm wysokość 28-30 m, (Nadleśnictwo Strzelce Op. Obręb Zdieszowice, oddz.95a)

na terenie Długomiłowic:

- dąb szypułkowy, na dz. nr 927 (park przy Szkole Podstawowej) wiek 160 lat, obwód 478 cm, wysokość 23 m,
- dąb szypułkowy na dz. nr 933 (park przy Szkole Podstawowej) wiek 200 lat, obwód 436 cm, wysokość 25 m,
- dąb szypułkowy na dz. Nr 934 wiek 200 lat, obwód 605 cm, wys. 23 m
- dąb szypułkowy na dz. nr 927 (park przy Szkole Podstawowej) wiek 200 lat, obwód 468 cm, wysokość 23 m,
- aleja grabowa na dz. nr 933 (wzdłuż ogrodzenia Szkoły Podstawowej) wiek 100 lat, obwód śr.78 cm, wysokość 10 m

na terenie Więszyc:

- platan klonolistny na dz. nr 848 (park przypałacowy) wiek 150 lat, obwód 570 cm, wysokość 24 m,

na terenie Komorna:

- platan klonolistny na działce nr 27, (park podworski) wiek 140 lat, obwód 412 cm, wysokość 25 m,
- platan klonolistny na działce nr 27, wiek 140 lat, obwód 494cm, wysokość 25 m.

8.1.3. Siedliska chronione

Na terenie Gminy Reńska Wieś występują siedliska przyrodnicze podlegające w Polsce ochronie prawnej na mocy Dyrektywy UE Siedliskowej oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029). W nawiasach obok nazwy zbiorowiska podano kody Natura 2000 oznaczające oznaczenia kodowe w *Interpretation Manual of European Union Habitats* (2003)

oraz kody Physis oznaczające symbol używany w bazie danych Physis – hierarchicznego systemu kodowania typów siedlisk Palearktyki utworzony na użytek programu CORINE (Herbich red. 2004). Siedliska priorytetowe oznaczono gwiazdką. Są to:

– **Starorzecza z roślinnością ze związku *Potamion* i *Nymphaeion* (klasa *Potametea*)**

(Kod Natura 2000: 3150.1, 3150.2; Kod Physis: 22.13 X (22.41, 22.42, 22.43). Zespoły: *Elodeetum canadensis*, *Ceratophylletum demersii*, *Striatotetum aloidis*, *Potametum natantis*, *Nupharo-Nymphaeetum*, *Myriophylletum verticillati*, *Polygonetum natantis*.

– **Siedliska leśne**

- łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum* (*Circae-Alnetum*) (Kod Natura *91E0; Kod Physis: 44.321, 44.334),
- łąg wierzbowy *Salicetum albo-fragilis* (Kod Natura 2000: *91E0.1; Kod Physis: 44.13),
- łąg topolowy *Populetum albae* (Kod Natura 2000: *91E0.2; Kod Physis: 44.13),
- łąg jesionowo-olszowy *Ficario-Ulmetum minoris* (Kod Natura 2000: 91F0; Kod Physis: 44.4),
- grąd subkontynentalny *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* (Kod Natura 2000: 9170.2; Kod Physis: 41.262, częściowo 41.263).

8.1.4 Flora i fauna:

Flora

Wzdłuż rzek i kanału występują mokre łąki zasiedlane m.in. przez gatunki tj.: ziemowit jesienny i dzięgiel litwor. Ponadto do charakterystycznych roślin należą: goździk pyszny, żywiec cebulkowy, trojeść gajowa i ostrożeń siwy. W strefie podmokłych i mokrych odcinków den dolin rzecznych spotkać można: trzinę pospolitą, skrzyp bagienny, ponikło błotne, turzycę dziobkową i nibyciborową. Na łąkach wyżej położonych występują między innymi: nawłoc pospolita oraz wrotycz pospolity. Spośród licznie występujących gatunków właściwych dla siedlisk łąkowych na uwagę zasługują: turzyca niby lisia, turzyca owłosiona, tymotka łąkowa, kłosówka welnista, kupkówka pospolita, kostrzewa łąkowa, koniczyna biała, rzeżucha łąkowa, stokrotka pospolita, babka zwyczajna, babka lancetowata, krwawnik pospolity, pasternak zwyczajny, bodziszek łąkowy, wiechlina zwykła, świerzbica polna.

Wśród archeofitów na terenie Gminy występują skrzętek polny i komosa strzałkowata. Ponadto do tradycyjnych już roślin na tym obszarze zalicza się przetacznik perski, erechites jarzębowaty, niecierpek drobnokwiatowy, niecierpek Rojlego i moczarka kanadyjska.

Na omawianym obszarze nie występuje roślinność endemiczna. Ze względu na istotny stopień przekształceń środowiska naturalnego na terenie Gminy powszechną grupę stanowi roślinność muraw kserotermicznych. Jest ona reprezentowana przez gatunki panońskie, subpontyjskie, irano – turańskie.

Duży udział powierzchni ornych na terenie Gminy przyczynił się do ukształtowania charakterystycznych agrocenoz pól uprawnych. Najczęściej są to zespoły kadłubowe pozbawione gatunków wskaźnikowych. Są to między innymi: miotła zbożowa, komosa biała, chwastnica jednostronna, mięta polna, różne gatunki rdestow i gwiazdnica pospolita. Z rzadszych, w skali kraju, chwastów obecne są na terenie Gminy na przykład: komosa jesienna, bodziszki: porozcinany i kosmaty, lulek czarny, pięciornik niski, rolnica pospolita, przetacznik ćmy.

Na obszarze siedlisk uprawowych występują lokalnie pasy lub małe zespoły zadrzewień i zakrzewień, które porastają rozgraniczenia własnościowe poszczególnych pól, podcięcia terenowe i skarpy. Wśród gatunków drzew i krzewów porastających te tereny wymienić można: dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata, klon polny, grusza pospolita, wierzba wiciowa, lipa drobnolistna, czereśnia, robinia biała, dzika róża, głóg jednoszyjkowy, bez czarny i bez koralowy.

Charakterystyczne, dzikie gatunki roślin występują także na siedliskach wtórnych, powstałych w wyniku zniszczenia przez człowieka pierwotnej roślinności naturalnej. Mają one miejsce zarówno w rejonach upraw polnych, siedlisk ludzkich, poboczy dróg i nieużytków. Są to między innymi następujące rośliny synantropijne: rdest ptasi, krwawnik pospolity, gwiazdnica pospolita, tobołki polne, komosa sina, mlecch polny, mlecch zwyczajny, mniszek pospolity, rumianek polny, rumianek pospolity i bezpromieniowy, babka zwyczajna i lancetowata, perz właściwy, szczaw kędzierzawy, wyka brudnożółta, bylica pospolita i pokrzywa zwyczajna.

Terenom osadniczym i ciągom komunikacyjnym towarzyszą sztuczne nasadzenia drzew i krzewów. Są to głównie topole, klony, robinie, lipy, wierzby i brzozy. Na obszarze zabudowanym

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

charakterystyczne są nasadzenia gatunków drzew i krzewów ozdobnych, nierzadko obcego pochodzenia. Szczególnie licznie występują: cyprysik Lawsona, tuja zachodnia, tuja wschodnia, jałowiec pospolity, sosna czarna, świerk srebrzysty, sumak octowiec, śnieguliczka biała. Ponadto ukształtowana jest flora zdobiąca działki siedliskowe, reprezentowana przede wszystkim przez liczne gatunki kwiatowych roślin zielnych.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz w Opracowaniu ekofizjograficznym dla Gminy Reńska Wieś, wskazano gatunki roślin objętych ochroną prawną oraz gatunki rzadkie występujące na terenie Gminy Reńska Wieś.

Tabela 7. Wykaz gatunków roślin objętych ochroną prawną występujących na terenie Gminy Reńska Wieś

Ochrona ścisła	Ochrona częściowa
dzięgiel litwor <i>Angelica archangelica</i>	bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>
gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>	czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>
goździk pyszny <i>Dianthus superbus</i>	grązel żółty <i>Nuphar lutea</i>
kruszczyk siny <i>Epipactis purpurata</i>	grzybień białe <i>Nymphaea alba</i>
kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborinae</i>	kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>
listera jajowata <i>Listera ovata</i>	konwalia majowa <i>Convallaria majalis</i>
skrzyp olbrzymi <i>Equisetum telmateia</i>	kruszyna pospolita <i>Frangula alnus</i>
śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	pierwiosnek wyniosły <i>Primula elatior</i>
wawrzynek wilczelyko <i>Daphne mezereum</i>	porzeczka czarna <i>Ribes nigrum</i>
włosienicznik rzeczny <i>Batrachium fluitans</i>	
zimowit jesienny <i>Colchicum autumnale</i>	

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Reńska Wieś, Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Reńska Wieś.

Tabela 8. Gatunki rzadkie w skali województwa i regionu występujące na terenie Gminy Reńska Wieś.

Gatunki rzadkie w skali województwa i regionu
Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>
Kokorycz pełna <i>Corydalis solida</i>
Łączęń baldaszkowy <i>Butomus umbellatus</i>
Okrężnica bagienna <i>Hottonia palustris</i>
Osoka aloesowata <i>Stratiotes aloides</i>
Tojeść bukietowa <i>Lysimachia thyrsoiflora</i>
Cebulica dwulistna <i>Scilla bifolia</i>

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Reńska Wieś, Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Reńska Wieś.

Fauna:

Świat zwierzęcy Gminy Reńska Wieś uwarunkowany jest przynależnością tego obszaru do krainy palearktycznej, dzielnicy europejsko – syberyjskiej i strefy lasów liściastych i mieszanych.

Świat zwierząt reprezentowany jest przez gatunki całego spektrum siedlisk: terenów rolniczych, łąk, lasów, parków, dolin rzecznych, a także występujących na sąsiednich obszarach: zabudowaniach miejskich, zbiornikach wodnych i turzycowiskach. Pod względem faunistycznym obszar Gminy nie jest jednak zbyt bogaty. Znaczący wpływ na taki stan miała intensywność produkcji rolnej oraz mały udział lasów. Nie obserwuje się tutaj dużej ilości zwierzyny. Skład faunistyczny jest mieszaniną rozmaitych gatunków zwierząt, wśród których najliczniejsze są bezkręgowce.

Bezkręgowce stanowią obszerną gamę zwierząt, które występują w każdym typie siedliska. Wśród nich licznie reprezentowane są gatunki z gromady stawonogów, czyli owady i pajęczaki, mięczaki jak na przykład ślimaki i pierścienice.

W grupie płazów występują przede wszystkim: żaby – wodna, moczarowa, jeziorkowa, trawna i śmieszka, kumaki nizinne, traszki – grzebieniasta i zwyczajna, grzebiuszki ziemne. Do początku XX wieku, na obszarze tym mógł występować żółw biały, obecnie uznany za wymarły.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Liczne pola uprawne i łąki są miejscem do rozwoju niektórych gadów. Gromadę gadów reprezentują na przykład: jaszczurki – zwinka i żyworodka, padalec zwyczajny, zaskroniec, gniewosz plamisty, żmija zygzakowata.

Duży udział zespołów łąkowo-szuwarowych z zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi determinuje także bogactwo ornitologiczne tego obszaru. Wśród ptaków występują między innymi: grzywacze, zięby, sikory, sojki, dzięcioły, kruki, a ponadto lokalnie gatunki związane z wodą, takie jak: gęsi, kaczki, łyski, wodniki, kurki wodne, błotniaki, trzciniaki. Na łąkach i polach występują słonki, kuropatwy, bażanty oraz drobne wróblowate. Na terenie wsi Łężce, Naczysławki oraz Długomiłowice zaobserwowano gniazda bocianie

Ważną grupę zwierząt stanowią ssaki. Ich przedstawicielami na terenie Gminy są: jeź wschodnioeuropejski, ryjówka malutka, chomik europejski, nornica ruda, mysz - domowa, polna, zielona, zaroślowa i leśna, wiewiórka pospolita, koszatka, szczur wędrowny, kuna leśna i domowa, tchórz zwyczajny, gronostaj, lis, a także jelenie, sarny i dziki. Mniej licznie występują także, typowe dla tego obszaru: daniela, zająca, borsuki, jenoty, piżmaki oraz objęte ochroną gatunkową: ryjówka aksamitna, rzęsosek rzeczek, zębiełek, kret, jeź, łasica oraz nietoperze.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz w Opracowaniu ekofizjograficznym dla Gminy Reńska Wieś, wskazano gatunki zwierząt objętych ochroną prawną występujące na terenie Gminy Reńska Wieś.

Tabela 9. Gatunki zwierząt objęte ochroną występujące na terenie Gminy Reńska Wieś.

Ssaki	kret <i>Talpa europaea</i> *	wiewiórka pospolita <i>Sciurus vulgaris</i>
	karczownik <i>Arvicola terrestris</i> *	gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i>
	jeź zachodni <i>Erinaceus europaeus</i>	mopek <i>Barbastella barbastellus</i>
	ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>	
Ptaki	dzięciół zielonosiwy <i>Picus canus</i>	remiz <i>Remiz pendulinus</i>
	przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>	zimirdek <i>Alcedo atthis</i>
Gady	jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>
	jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i>	żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>
	padalec <i>Anguis fragilis</i>	
Płazy	ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	traszka zwyczajna <i>Lissotriton vulgaris</i>
	ropucha zielona <i>Bufo viridis</i>	żaba jeziorkowa <i>Rana lessonae</i>
	rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>	żaba trawna <i>Rana temporaria</i>
		żaba wodna <i>Rana esculenta</i>

*- ochrona częściowa

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Reńska Wieś, Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Reńska Wieś.

8.1.5. Cel średniookresowy do 2020 r.

Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
Działania własne Gminy Reńska Wieś	
Wzmacnianie znaczenia ochrony krajobrazu w planowaniu przestrzennym	Gmina Reńska Wieś
Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Gmina Reńska Wieś, organizacje pozarządowe
Wzmocnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej	Gmina Reńska Wieś,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

w planowaniu przestrzennym i strategicznym gminy	organizacje pozarządowe
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Objęcie ochroną prawną nowych obiektów i obszarów cennych przyrodniczo o znaczeniu regionalnym i lokalnym	Gmina Reńska Wieś, ZOPK, Nadleśnictwo
Ochrona korytarzy ekologicznych	Organizacje pozarządowe, Nadleśnictwo
Prowadzenie ochrony czynnej siedlisk chronionych, w szczególności muraw kserotermicznych i łąk wilgotnych, a także restytucja, reintrodukcja, translokacja, ochrona <i>ex situ</i> , ochrona <i>in situ</i> , eksterminacja gatunków obcego pochodzenia	ZOPK, Nadleśnictwo
Doradztwo dla rolników i promocja wdrażanego programu rolno-środowiskowego, w szczególności na obszarach cennych przyrodniczo	ARiMR, OODR, Gmina Reńska Wieś, organizacje pozarządowe
Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	Nadleśnictwo, Powiat Kędzierzyński - kozielski, Gmina Reńska Wieś
Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Gmina Reńska Wieś, Nadleśnictwo, organizacje pozarządowe,
Utrzymanie zieleni przydrożnej – nasadzenia drzew przy drogach	Powiat Kędzierzyński - kozielski, Gmina Reńska Wieś, Zarządy Dróg

8.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne.

Lasy zajmują 9,4 % powierzchni Gminy (GUS, 2011r.). Wskaźnik lesistości Gminy jest niższy od przeciętnej lesistości powiatu (23,5 %), województwa opolskiego (26,5 %) i kraju (29,2 %).

Grunty leśne należące do Skarbu Państwa zajmują 910,0 ha, w tym w zarządzie Lasów Państwowych 893,2 ha, a lasy należące do właścicieli prywatnych zajmują 30,1 ha. Lasy Państwowe wchodzi w skład 2 nadleśnictw: Kędzierzyn i Strzelce Opolskie.

Według regionalizacji przyrodniczo - leśnej, wykonanej na podstawie badań ekologiczno - fizjograficznych, teren Gminy znajduje się w Krainie Śląskiej, Dzielnicy Kędzierzyński - Rybnickiej i mezoregionie Lasów Raciborskich.

Współcześnie obszar Gminy Reńska Wieś jest słabo zalesiony. Powierzchnie leśne w gminie mają charakter rozczłonkowany, występują w postaci silnie rozdrobnionej i rozproszonej na terenie całej Gminy. Przyjmując kryterium żyzności i wilgotności siedliska lasy na terenie Gminy są średnio zróżnicowane. Wyróżnia się 8 typów siedliskowych lasu:

- las łąkowy,
- las mieszany wilgotny,
- las mieszany świeży,
- las świeży,
- ols,
- ols jesionowy,
- bor mieszany świeży.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

W strukturze gatunkowej drzew dominuje dąb. Ponadto istotny udział ma także sosna, brzoza, świerk, jesion, olcha i modrzew. Pod względem wieku drzewostan na terenie Gminy jest dojrzały. Ponad 55 % drzewostanów liczy więcej niż 80 lat.

Główne kompleksy leśne na terenie Gminy to przede wszystkim:

- kompleks leśny Łęgu Zdieszowickiego,
- kompleks leśny wzdłuż zachodniej granicy Gminy,
- kompleks leśny na północ od wsi Naczysławki,
- kompleks leśny na zachód od wsi Pociękarb.

Największym i najcenniejszym jest *kompleks Łęgu Zdieszowickiego*. Ma on powierzchnię 426,55 ha i obejmuje kilkuhektarowe starorzecza, bagna i użytki rolne. Dominują w jego składzie dęby (90,5 %), jesiony (8,2 %) i świerki (1,2 %), a ponadto występują graby, akacje i olchy. Jest to drzewostan stary, niemal 92 % stanowią drzewa ponad 100 letnie. Struktura lasu jest złożona, dobrze ukształtowana. Dobrze rozwinięta jest warstwa poszycia, składająca się z następujących krzewów: głóg jednoszyjkowy, bez czarny, czeremcha pospolita i kruszyna pospolita (gatunek chroniony).

Kompleks leśny rozpościerający się wzdłuż zachodniej granicy Gminy jest częścią zwartego kompleksu występującego także na terenie sąsiednich gmin: Pawłowiczki i Głogówek. Występuje on w rejonie wsi Pokrzywnica i zajmuje 164,24 ha. W jego strukturze siedliskowej dominuje las: mieszany wilgotny (68 %), mieszany świeży (27 %) oraz świeży (5 %). Dominującymi gatunkami są dąb (44 %) i brzoza (31 %), a ponadto sosna i świerk. Jest to las dojrzały, którego 63 % stanowi drzewostan mający od 20 do 60 lat, a 16 % powyżej 80 lat.

Kompleks leśny położony w okolicy wsi Naczysławki ma powierzchnie równą 142,53 ha. Jest to w przewadze las mieszany wilgotny (57 %), z mniejszym udziałem lasu świeżego (19 %) i lasu mieszanego świeżego (13 %). Wśród gatunków drzewostanu najliczniej występuje dąb (33 %) i brzoza (27 %), a także modrzew, sosna i świerk. Jest to las stosunkowo młody. Drzewostan liczący mniej niż 40 lat stanowi około 56 %, a więcej niż 80 lat tylko 9,5 % ogółu.

Kompleks leśny występujący na zachód od wsi Pociękarb zajmuje powierzchnię 133,86 ha. Jest to las wilgotny, w jego strukturze odznacza się udział lasu mieszanego wilgotnego (51 %), świeżego (38 %) i wilgotnego (11 %). Największy udział w strukturze gatunkowej ma sosna (45 %), dąb (23 %), świerk (22 %) i brzoza (10 %). Drzewostan porastający ten kompleks leśny jest niezgodny z naturalnym siedliskiem, bowiem istnieje zbyt duży udział gatunków iglastych. Pod względem wieku jest to las dojrzały – drzewostan liczący od 60 do 100 lat stanowi 49 %, powyżej 100 lat 15 %, a mniej niż 60 lat – 36 %.

Roślinność leśna reprezentowana jest także przez gatunki tworzące piętro podszytu i runa leśnego. Podszyt tworzą krzewy i młode drzewa, a runo leśne rośliny zielne, drobne krzewinki, paprocie, mchy, porosty i grzyby. Skład podszytu i runa zależny jest między innymi od rodzaju lasu (drzewostanu). We wszystkich typach siedliskowych w podszyciu leśnym znajdują się podrostry gatunków tworzących właściwy drzewostan lasu oraz takie gatunki krzewów jak: bez czarny, bez koralowy, czeremcha zwyczajna, kruszyna pospolita, jarząb pospolity, leszczyna pospolita, głóg jednoszyjkowy.

W runie lasów bukowych występują nie tylko gatunki wskaźnikowe dla odpowiednich synataksonów, jak: perłówka jednokwiatowa, kosmatka owłosiona, ale również gatunki z wyższych jednostek syntaksonomicznych, np. klon jawor, orlik pospolity, kopytnik pospolity, buławnik wielokwiatowy, wilczomlecz słodki, przytulia wonna, przylaszczka pospolita, pszeniec gajowy, paprotnik kolczasty, barwinek pospolity. Runo lasów łęgowych tworzone jest między innymi przez ziarnopłon wiosenny, kokorycz pustą, a z rzadszych gatunków: zawilec żółty, czartawę drobną, kokorycz pełną, wawrzynek wilczyłyko, szczyr trwały, skrzyp olbrzymi. Powszechnie występują także malina właściwa, jeżyna, pokrzywa zwyczajna, wrzos zwyczajny, liczne gatunki traw, mchów i porostów oraz grzyby.

Zgodnie z zarządzeniem MOŚZNiL z dnia 17 sierpnia 1993 roku dla Nadleśnictwa Strzelce Opolskie i z dnia 5 sierpnia 1993 roku dla Nadleśnictwa Kędzierzyn. oraz zgodnie z planem urządzania lasu dla Nadleśnictwa Kędzierzyn, wszystkie lasy w gminie uznano za ochronne.

Za lasy ochronne zostały uznane drzewostany:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- wodochronne,
- chroniące środowisko przyrodnicze - 10 km od granicy administracyjnej Kędzierzyna - Koźla (miasta liczącego ponad 50 tys. mieszkańców). Niektóre drzewostany zakwalifikowano do obydwu kategorii naraz, dlatego na niektórych obszarach kategorie nakładają się na siebie.

Zagrożenia dla lasów

Do czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego należą

- zagrożenia abiotyczne: susze i okresy wysokich temperatur w okresie wegetacyjnym, gwałtowne silne wiatry, okiść i szadź, przymrozki wiosenne, powodzie, długotrwałe i obfite opady deszczu w okresie wczesnego lata powodujące erozję gleb i niszczące drogi, erozja gleby i osuwiska,
- zagrożenia biotyczne: szkodniki owadzie, występowanie grzybów pasożytniczych, szkody od zwierzyny roślinożernej i gryzoni,
- zagrożenia antropogeniczne: zanieczyszczenie powietrza, zagrożenia wynikające z urbanizacji terenu, intensywna penetracja terenów leśnych przez turystów i zbieraczy grzybów i owoców leśnych, zagrożenia pożarami.

Źródłem zanieczyszczania powietrza są przede wszystkim zakłady przemysłowe Zdieszowic, a również Kędzierzyna - Koźla. Mimo, iż w Gminie Reńska Wieś dominują w lasach drzewa liściaste – bardziej odporne na skażenia przemysłowe, lasy wykazują uszkodzenia przemysłowe. W I strefie uszkodzeń występuje 53 % powierzchni leśnej, w II strefie – 47 % (przede wszystkim lasy kompleksu Łęgu Zdieszowickiego)

Najbardziej narażone na działanie skażonego powietrza są lasy położone w dolinie Odry. Wynika to z małej częstotliwości wiatru i słabego przewietrzania tego obszaru. Zalegające zanieczyszczone, wilgotne powietrze generuje większy stopień uszkodzeń w drzewostanie.

8.2.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania własne Gminy Reńska Wieś</i>	
Aktualizacja granicy rolno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Reńska Wieś
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Zalesianie gruntów z poszanowaniem ochrony bioróżnorodności i terenów nieleśnych cennych przyrodniczo	Nadleśnictwo, właściciele gruntów, ARiMR
Kontynuowanie programu przebudowy drzewostanów silnie uszkodzonych przez zanieczyszczenia powietrza	Nadleśnictwo
Przebudowa monokultur iglastych w kierunku zgodności z roślinnością potencjalną	Nadleśnictwo
Zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej	Nadleśnictwo
Ochrona zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym oraz śródleśnych zbiorników, torfowisk, podmokłości i cieków wodnych	Nadleśnictwo
Stały nadzór nad gospodarką leśną i sporządzanie dokumentacji urzędzeniowej w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta kędzierzyński - kozielski, Nadleśnictwo

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Doradztwo dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem	OODR, ARiMR, Starosta kędzierzyński - kozielski, Nadleśnictwo
Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych gatunkami rodzimymi	Nadleśnictwo, właściciele gruntów
Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Nadleśnictwo, Gmina Reńska Wieś
Inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego	Nadleśnictwo
Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)	Nadleśnictwo

8.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

W ramach tego zagadnienia pod uwagę należy wziąć przede wszystkim zmniejszenie materiałochłonności, odpadowości, wodochłonności i energochłonności produkcji przemysłowej.

Jest to podejście korzystne zarówno ze względów ochrony zasobów środowiska, jak też ekonomii prowadzonych procesów technologicznych w poszczególnych zakładach. Oprócz minimalizacji oddziaływania na środowisko, poprzez pobór wody, surowców naturalnych i energii, wytwórcy z sektora gospodarczego mają szansę ponosić niższe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz redukować koszty energii i surowców stosowanych w produkcji.

Z uwagi na wprowadzanie nowych technologii oraz uwarunkowania ekonomiczne większość przedsiębiorstw, instytucji oraz spółdzielni realizuje zadania w celu osiągnięcia zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii m.in. poprzez:

- wymianę starych odcinków sieci wodociągowej z zastosowaniem nowych technologii oraz stosowanie doszczelniaczy przy usuwaniu awarii,
- stosowanie w miarę możliwości zamkniętych układów obiegu wody,
- zarządy spółdzielni, zarządcy budynków sukcesywnie wprowadzają w każdym budynku liczniki na ciepłą i zimną wodę.

8.3.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Wprowadzenie zamkniętych obiegów wody w przemyśle, wodooszczędnych technologii produkcji, w szczególności stosowanie BAT (najlepszej dostępnej techniki)	Podmioty gospodarcze
Spowalnianie odpływu wód poprzez odtwarzanie mikroretencji, renaturyzację rzek, budowę i remont zastawek w systemie melioracji szczegółowej	WZMiUW, Marszałek, spółki wodne, właściciele gospodarstw rolnych, Nadleśnictwo

Minimalizacja strat wody	Podmioty gospodarcze, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Reńskiej Wsi
--------------------------	---

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią.

Przemiany stosunków wodnych na terenie Gminy Reńska Wieś spowodowane zostały zmianami w użytkowaniu terenów związanych z rozwojem Gminy. Wzrost powierzchni zabudowanych spowodował przeobrażenie powierzchni odpływu wód opadowych, co zmieniło charakterystyki przepływu w ciekach wodnych przy stanach niskich i wysokich.

Teren Gminy położony jest w dorzeczu Odry. Rzeka Odra stanowi północną granicę Gminy. Przez grunty wsi przepływa także rzeka Stradunia lewobrzeżny dopływ Odry I-rzędu. Rzeki te mają zasadniczy wpływ na kształtowanie się stosunków wodnych tego terenu. Znajduje się tu także krótki odcinek Potoku Mechnickiego, niewielkiego ciekującego także dopływem Odry I-rzędu, którego źródła znajdują się w Gminie Reńska Wieś.

Największe zagrożenie powodziowe występuje w dolinie rzeki Odry a mianowicie we wsi Dębowa, Poborszów i Mechnica. Zagrożenie pośrednie występuje w Reńskiej Wsi i Długomiłowicach (kolonia Żabieniec) oraz na użytkach rolnych położonych w trasie niższej doliny Odry (Reńska Wieś - Większyce). Na pozostałych ciekach zagrożenie powodziowe występuje sporadycznie i to przy bardzo silnych opadach skoncentrowanych w zlewni potoku Ligockiego i Olszy. Straty powodziowe obejmują jedynie użytki rolne. Zabudowania są zlokalizowane w pewnym oddaleniu od koryt rzecznych i przepływ wód powodziowych nie narusza w tym przypadku zagród wiejskich.

Najbardziej narażone na straty są użytki zielone położone przy potoku Ligockim we wsi Pokrzywnica gdzie potok płynie u podnóża stoku wyżej od doliny. Odcinek potoku (Pociękarb - szosa Koźle - Prudnik) jest w przekroju poprzecznym zawężony przez oberwiska spowodowane obsuwaniem się skarpy od strony Większyc. Utrudnia to przeprowadzenie korytem większej ilości wody. Wody powodziowe na tym odcinku płyną doliną i wchodzi dopiero w koryto na wysokości Kolonii Serwatków. Zjawisko to występuje przy większych wodach prawie corocznie.

Jednak najbardziej zagrożonym terenem pod względem powodziowym jest kompleks gruntów wsi Dębowa, Poborszów i Mechnica zlokalizowanym na terenie pradoliny Odry. Terasa ta ciągnie się od granicy gruntów wsi Stradunia do granicy wsi Kobylce i od strony zachodniej ograniczona jest skarpią terasy wyższej. Terasa niższa poprzecinana jest licznymi starorzeczami o wyraźnych zarysach meander i zakoli jako pozostałości po regulacji łóżyska rzeki. Zjawisko to występuje najwyraźniej w terenie zalesionym bezpośrednio przyległym do koryta Odry. Przez terasę wyższą przechodzi droga Racibórz - Opole łącząc wsie Długomiłowice - Reńska Wieś - Większyce i Poborszów z Mechnicą. Od wschodu granicę stanowi rzeka Odra a z południa graniczy z miastem Kędzierzyn - Koźle, natomiast z północy graniczy ze wsią Stradunia. Teren zalewowy obejmuje obszar 2 159 ha z czego na tereny leśne przypada 389 ha a pozostałe to użytki rolne. W terenie tym zalega mada o składzie mechanicznym pyłów i ilów z domieszką piasku. Gleby są żyzne utrzymane w dobrej kulturze rolnej.

Główna zabudowa tych wiosek zlokalizowana jest na terasie wyższej gdzie wody powodziowe nie stanowią zagrożenia. Zabudowania przysiółków zlokalizowane są w partiach wyższych terasy niższej. Zabudowania przy wodach powyżej 600 cm na wodowskazu w Koźlu są odcięte przez wody powodziowe, względnie są otoczone zalewem. Teren ten nie jest chroniony urządzeniami powodziowymi toteż każde przejście fali powoduje na tym terenie straty materialne.

Dolina Poborszów została w latach 60 - tych obwałowana wałem czołowym od granicy z miastem Kędzierzyn - Koźle do kolonii Poborszowskiej Jest on skutecznie broniony do wysokości fali 680 cm na wodowskazu w Koźlu. Obrona stanów wyższych jest nieskuteczna z uwagi na brak obwałowania na odcinku przysiółka Januszkowie km 105. Wody powodziowe na tym odcinku wypełniają dolinę Orłowca a następnie potokiem Orłowiec i Trzciniec cofają się do zabudowań przysiółków Wygon i Kąty.

Obszar Gminy nie posiada naturalnych zbiorników retencyjnych, kluczowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenu stanowić będzie Zbiornik Racibórz, którego budowa ma niebawem zostać rozpoczęta.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego

Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WORP) jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne.

Zgodnie z art. 88 c ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr. 239 poz. 2019, z późn. zm) za przygotowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego odpowiedzialny jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego została opracowana w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Projekt realizowany jest przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB (IMGW) w konsorcjum z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej (KZGW), Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii (GUGiK), Rządowym Centrum Bezpieczeństwa (RCB) oraz Instytutem Łączności.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego została wykonana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB - Centra Modelowania Powodziowego w Gdyni, w Krakowie, w Poznaniu, we Wrocławiu, w konsultacji z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej.

W ramach WORP zostały zidentyfikowane znaczące powodzie historyczne, jak również powodzie, które mogą wystąpić w przyszłości (tzw. powodzie prawdopodobne), które stanowiły podstawę do wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostaną wykonane do dnia 22 grudnia 2013 r. dokładne mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego.

Należy podkreślić, że obszary wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego nie stanowią podstawy do planowania przestrzennego. Celem WORP nie jest wyznaczenie precyzyjnego zasięgu obszarów zagrożonych powodzią, lecz wstępne ich zidentyfikowanie, w celu wyselekcjonowania rzek, które stwarzają zagrożenie powodziowe.

Dla rzek wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego zostanie wykonane matematyczne modelowanie hydrauliczne, w wyniku którego wyznaczone zostaną precyzyjne obszary, przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego. Dopiero te obszary będą podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego. Zgodnie z art. 88d ust. 2 ustawy Prawo wodne granice przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego będą uwzględniane w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy.

Zgodnie z art. 88c ust. 3 – 6 ustawy Prawo wodne (Dz.U.2005 Nr 239 poz. 2019 z późn. zm.) Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przekazał projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego do zaopiniowania właściwym wojewodom oraz marszałkom województw. Projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego, obejmujący mapy wynikowe oraz raport, został przesłany do opinii marszałkom województw i wojewodom w dniu 28 września 2011r.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Środkowej Odry

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest końcowym, czwartym dokumentem planistycznym wymagany Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- powodzie opadowe:
- powodzie roztopowe - mogą objąć swym zasięgiem obszary największe ze wszystkich rodzajów powodzi, natomiast nagłe wezbrania roztopowe mogą mieć charakter lokalny. Rejony najbardziej zagrożone to Mechnica i Długomiłowice w gminie Reńska Wieś. Duży wpływ na ograniczenie zasięgu powodzi roztopowych ma odpowiednia drożność rowów melioracyjnych.
- powodzie zimowe - zagrożenie powodzią wywołaną powstaniem zatoru lodowego jest znikome, można się liczyć z wystąpieniem zatorów lodowych na rzekach w rejonie mostów oraz obiektów hydrotechnicznych – jazów.

Ochronie przed powodzią służy również identyfikacja i ujęcie w Planach zagospodarowania przestrzennego miast i gmin terenów zagrożonych występowaniem powodzi, na tych terenach powinna być ograniczona możliwość budowy nowych i rozbudowy istniejących obiektów.

Konieczne jest zaprzestanie marginalizowania udziału metod nietechnicznych i prewencyjnych w ochronie przeciwpowodziowej i suszy, w szczególności przez zatrzymanie i spowolnienie odpływu wód poprzez mikro i naturalną retencję oraz zwiększanie retencji w zlewniach cząstkowych. Ochrona przed powodzią nie powinna skupiać się wyłącznie na metodach technicznych, ale również, co najmniej w tym samym stopniu stosować metody nietechniczne tj. zalesianie wododziałów, odtwarzanie naturalnej retencji na terenach dolin rzecznych i w lasach, przywracanie retencji glebowo-gruntowej, spowolnianie odpływu wód przez renaturyzację cieków, zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych i sterowanie systemem melioracji szczegółowej itp.

Należy jednocześnie dokonać analizy możliwości przywrócenia środowisku przyrodniczemu „zabranej naturalnej retencji dolinowej” do czego zobowiązuje inwestorów i właściwe organy ustawa Prawo wodne. (Art.128 ust.2 pkt 5 cyt: „odtworzenia retencji przez budowę służących do tego celu urządzeń wodnych lub realizację innych przedsięwzięć, jeżeli w wyniku realizacji pozwolenia wodnoprawnego nastąpi zmniejszenie naturalnej lub sztucznej retencji wód śródlądowych”).

W celu zabezpieczenia przed powodzią w dorzeczu Odry został opracowany wieloletni program gospodarczy pod nazwą "Program dla Odry - 2006", którego celem jest zbudowanie zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Analiza przyczyn i skutków powodzi 1997 roku wykazała, że istniejący system ochrony przeciwpowodziowej, nawet po naprawie i odbudowie, nadal nie będzie spełniać standardów bezpieczeństwa i nie zagwarantuje bezpiecznego przepływu wód powodziowych o wielkościach z 1997 r.

Ustawą z dnia 6 lipca 2001r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry 2006”, obejmujący swym zakresem modernizację Odrzańskiego Systemu Wodnego w obrębie 8 województw, wdrażany na obszarze górnej i środkowej Odry w latach 2002-2016.

Pomimo widocznych już teraz efektów, cel Programu nie został jeszcze osiągnięty. Zaktualizowany Program dla Odry – 2006 obejmuje pełny zakres rozwiązań ochrony przed powodzią, bazując na ustawie Prawo wodne oraz Dyrektywie w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. Obok zagadnienia podstawowego, jakim jest ochrona przeciwpowodziowa, uwzględnia on również skorelowane z nim aspekty ochrony środowiska przyrodniczego i czystości wód, turystyki i gospodarki, realizując tym samym zasady zawarte w Ramowej Dyrektywie Wodnej i Ustawie Prawo Wodne.

Obecny stan gospodarowania wodami z dominacją technicznych metod rozwiązywania problemów nie przystaje do zasad określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej oraz Dyrektywie Powodziowej. Dyrektywa Powodziowa ściśle wiąże system zarządzania ryzykiem powodziowym z koniecznością zapewnienia dobrego stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych jako skutecznej metody ochrony przed powodzią, nie kwestionując przy tym wagi technicznych środków ochrony.

8.4.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Ochrona przed powodzią

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Modernizacja i budowa nowych obwałowań, remonty zbiorników wodnych	WZMiUW, RZGW
Budowa i renaturyzacja terenów na polderach	RZGW/WZMiUW
Renaturyzacja koryt rzecznych	RZGW, WZMiUW
Modernizacja jazów i śluz	RZGW/WZMiUW
Zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych	RZGW, Gmina Reńska Wieś
Prowadzenie działań edukacyjnych i zastosowanie na większą skalę nietechnicznych metod ochrony przed powodzią	WZMiUW, Gmina Reńska Wieś, organizacje pozarządowe
Systematyczna konserwacja rzek i cieków	RZGW, WZMiUW
Stworzenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią	RZGW, Gmina Reńska Wieś, Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski
Opracowanie planu awaryjnego na wypadek powodzi, uwzględniającego ochronę obiektów wrażliwych na terenie gminy (np. oczyszczalni ścieków, ujęć wód, terenów zabytkowych i przyrodniczo cennych, składowisk odpadów, itp.)	RZGW, Gmina Reńska Wieś
Regularna konserwacja urządzeń przeciwpowodziowych	RZGW, WZMiUW, Gmina Reńska Wieś
Zastosowanie na większą skalę nietechnicznych metod ochrony przed powodzią	Gminy Reńska Wieś, WZMiUW, rolnicy Nadleśnictwa

8.5. Ochrona powierzchni ziemi

Rolnictwo

Warunki agroklimatyczne dla rolnictwa są korzystne, klimat Gminy Reńska Wieś odznacza się ciepłym latem, stosunkowo łagodną i krótką zimą, wczesną wiosną i długą łagodną jesienią, co sprzyja produkcji roślinnej.

Gmina Reńska Wieś ma charakter rolniczy, charakteryzuje się jednymi z najlepszych w powiecie warunków dla produkcji rolniczej, Gmina posiada jeden z wyższych w województwie opolskim wskaźników jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszący ponad 80 punktów (83,5) wg IUNG Puławy, co stawia Gminę Reńska Wieś na wysokim 23 miejscu wśród gmin województwa opolskiego. Rolnictwo charakteryzuje duża liczba jednostek zróżnicowanych pod względem wielkości gospodarstw, jak i kierunku i poziomu produkcji, co powoduje złożoność i zmienność sytuacji ekonomicznej w gospodarstwach rolnych. Ogółem na terenie Gminy funkcjonuje 848 gospodarstw rolnych. Pod względem areалу najczęściej gospodarstw znajduje się w grupie do 1 ha - 505, co stanowi ok. 60 % ogółu gospodarstw. Najwięcej takich gospodarstw znajduje się we wsiach: Długomiłowice, Pokrzywnica, Reńska Wieś i Większyce, następnie w Łęczcach, Mechnicy, Poborszowie - we wsiach położonych bliżej aglomeracji kędzierzyńskiej, gdzie część rolników łączy pracę w gospodarstwie rolnym i poza nim. Gospodarstw powyżej 10,0 ha istnieje - 147 co stanowi ok. 17 % ogółu gospodarstw indywidualnych. Najwięcej gospodarstw w tej grupie

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

obszarowej znajduje się w Długomiłowicach, Mechnicy, Pokrzywnicy, Reńskiej Wsi i Więszycach. Taka struktura wskazuje na znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

Tabela 10. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Reńska Wieś.

Lp.	Gospodarstwa rolne	Liczba
1.	Ogółem:	848
2.	do 1 ha włącznie	505
3.	od 1 ha do mniej niż 5 ha	144
4.	od 5 ha do mniej niż 10 ha	52
5.	od 10 ha do mniej niż 15 ha	37
6.	15 ha i więcej	110

Źródło: www.stat.gov.pl (Powszechny Spis Rolny 2010r.)

Strukturę zasiewów na terenie Gminy Reńska Wieś wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 11. Struktura głównych zasiewów w Gminie.

Lp.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]
1.	zboża razem	4971,40
2.	zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	4037,40
3.	ziemniaki	34,12
4.	uprawy przemysłowe	952,98
5.	buraki cukrowe	141,18
6.	rzepak i rzepik razem	811,80
7.	warzywa gruntowe	13,71

Źródło danych: www.stat.gov.pl 2010 (Większość danych z zakresu rolnictwa datowana jest na 2010 r. i pochodzi z Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Informacje zbierane na bieżąco przez urzędy statystyczne nie obejmują wielu zagadnień związanych z sytuacją obszarów wiejskich i nie analizują tak dogłębnie sytuacji rolnictwa, zatem statystyki z 2010 r. są w wielu kwestiach najbardziej aktualnymi danymi dostępnymi w momencie sporządzania niniejszego dokumentu)

Różnorodność skał macierzystych jak również i innych czynników glebotwórczych przyczyniła się do znacznego zróżnicowania pokrywy glebowej na obszarze Gminy Reńska Wieś. W związku z tym występuje tu kilka typów gleb: bielice, gleby brunatne, czarne ziemie, mady, rędziny i gleby pochodzenia organicznego. Najbardziej urodzajne gleby w gminie mają wsie: Gierałtowice, Radziejów, Łężce, najłabsze wsie: Mechnica i Kamionka.

Na terenie Gminy Reńska Wieś występują następujące typy gleb:

- pseudobielicowe (płowe) - gleby kwaśne i lekko kwaśne w całym profilu, utworzone w większości z piasków /teren między Komornem, a Długomiłowicami, Naczysławkami, Bytkowem i Wygodą oraz wyspowo koło Mechnicy),
- brunatne właściwe - o odczynie zbliżonym do obojętnego, utworzone z utworów lessowatych (w południowej części Gminy: w okolicach wsi Długomiłowice, Gierałcice i Łężce oraz wyspowo koło wsi Więszyce) - brunatne wylugowane i kwaśne - różnią się od gleb brunatnych właściwych niektórymi cechami fizycznymi i chemicznymi, wykazują odczyn kwaśny lub lekko kwaśny, powstały najczęściej ze skał macierzystych ubogich w węglany (wyspowo w okolicach Mechnicy, Poborszowa, Więszyc i Pokrzywnicy oraz większy kompleks w trójkącie Łężce, Gierałtowice i Bytków),
- czarne ziemie - związane z obszarami niżej położonymi o wysokim poziomie wód gruntowych i roślinnością trawiasto - łąkową (wyspowo w okolicach Poborszowa i Bytkowa),
- mady - utworzone z osadów aluwialnych wyścielających współczesne doliny rzeczne, o warstwowej budowie i wysokim poziomie wody gruntowej i znacznej zawartości substancji organicznych w całym profilu (wzdłuż rzeki Odry - na wschód od linii wsi: Mechnica, Poborszów, Więszyce, Reńska Wieś, Długomiłowice oraz w dolinie Olchy i Swomicy),

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- hydrogeniczne – mułowo - torfowe - powstałe w wyniku procesu torfotwórczego i namulania osadami mineralnymi charakteryzują się wysokim poziomem wód gruntowych (wyspowo przy zachodniej granicy Gminy koło Kamionki oraz w dolinie Odry w okolicach wsi Poborszów i Większyce),
- piaskowe o różnej genetyce - o słabej przydatności dla rolnictwa (występują wyspowo w północnej części Gminy).

W strukturze glebowej użytków rolnych największy udział mają gleby pseudobielicowe (56,7 %). Znaczną powierzchnię zajmują mady (22,2 %) i gleby brunatne (16,5 %). Najrzadziej występują gleby mułowo - torfowe, czarne ziemie i zdegradowane czarnoziemy zajmujące kolejno 2,1 %, 1,6 % i 1 % powierzchni wszystkich użytków rolnych w gminie.

Pola nawożone są w sposób prawidłowy i nie stwierdzono znacznej degradacji terenów rolnych.

Tabela 12. Struktura klas bonitacji gruntów w Gminie Reńska Wieś.

Klasy bonitacji użytków rolnych w [%]					
I	II	III	IV	V	VI
-	1,0	90		9	

Zanieczyszczenia gleb.

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

W powiecie kędzierzyńsko - kozielskim przeważająca część gleb użytków rolnych posiada odczyn lekko kwaśny (41,8%) lub kwaśny (32%). Gleby bardzo kwaśne stanowią 9,2% użytków rolnych powiatu, obojętne – 15,1% a zasadowe 1,1%. Podobnie w gminie Reńska Wieś większość badanych próbek gleb wykazywała odczyn lekko kwaśny lub kwaśny - odpowiednio 50,9% oraz 29,6% przebadanych prób gleb. Odczyn bardzo kwaśny odnotowano w 5,1% badanych gleb natomiast odczyn obojętny w 14,2% a zasadowy jedynie w 0,2% badanych gleb.

Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wymywane z atmosfery. Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wymywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszaniu aktywności mikroorganizmów.

Na terenie Gminy nie ma rozwiniętego przemysłu w związku z powyższym nie należy przewidywać wprowadzania zanieczyszczeń do gleb z terenu Gminy, natomiast zanieczyszczenia niewątpliwie migrują z terenu sąsiednich, bardziej uprzemysłowionych gmin (Zdzieszowice, Strzelce Opolskie, Kędzierzyn-Koźle). Gospodarka rolna prowadzona jest na terenie Gminy w sposób prawidłowy z "dużą kulturą rolną". Pola nawożone są w sposób prawidłowy i nie stwierdzono znacznej degradacji terenów rolnych.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi mogą wystąpić wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie).

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359)*. Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonej zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywnościowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

W latach 2004-2006 przeprowadzone zostały badania gleb i roślin na terenie powiatu Kędzierzyńsko - Kozielskiego. Badania rozpoczęto w 2002 roku i objęły one wszystkie gminy. Pośród powiatów województwa opolskiego Powiat Kędzierzyńsko – Kozielski charakteryzuje się względnie wysokim zanieczyszczeniem gleb użytkowanych rolniczo cynkiem, ołowiem i miedzią.

Tabela 13. Średnie zawartości metali ciężkich w glebach w powiecie kędzierzyńsko - kozielskim.

Lp.	Pierwiastek	Średnia zawartość w [mg/kg] gleby	Zawartość naturalna w [mg/kg] gleby
1	Kadm	0,51	0,3 – 1,0
2	Miedź	12	10 - 25
3	Nikiel	13,5	10 – 50
4	Ołów	24,2	20 - 60
5	Cynk	64,5	50 - 100

Obserwowane wartości w porównaniu do innych gmin województwa opolskiego, wartości procentowe zanieczyszczeń gleb Gminy Reńska Wieś są wyższe niż średnie województwa opolskiego, ale też niższe od wartości dopuszczalnych stężeń metali ciężkich w glebach). Jest to zapewne efekt zanieczyszczeń przenoszonych drogą atmosferyczną z sąsiednich gmin oraz z zakładów przemysłowych ze Zdieszowic i Kędzierzyna - Koźla. Średnie stężenia analizowanych pierwiastków śladowych w glebach Powiatu są wyższe od średnich stężeń charakteryzujących gleby województwa opolskiego. Jednakże wartości te zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, Poz. 1359)* są niższe niż wartości dopuszczalne stężeń metali ciężkich w glebie lub ziemi dla gruntów grupy A (poddanych ochronie).

8.5.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Wdrażanie programów, metod gospodarowania i technologii produkcji korzystnych dla środowiska zgodnie z zasadami Dobrej Praktyki Rolniczej	OODR, właściciele gospodarstw rolnych
Promowanie rolnictwa ekologicznego na terenie Gminy Reńska Wieś	OODR, organizacje pozarządowe
Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej	Zarządcy dróg

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	WIOŚ Opole, Powiat kędzierzyński - kozielski, Izby Rolnicze, Stacje chemiczno – rolnicze, właściciele gruntów
Ograniczanie erozji wodnej i wietrznej gleby poprzez możliwie jak najdłuższe utrzymywanie pokrywy roślinnej w postaci wprowadzenia upraw wieloletnich oraz wsiewek i poplonów	Właściciele gruntów, ARiMR, organizacje pozarządowe
Racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie	Właściciele gruntów, ARiMR, OODR, organizacje pozarządowe
Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne	Właściciele gruntów, ARiMR, organizacje pozarządowe
Rekultywacja terenów, na których występuje zanieczyszczenie gleb, ziemi lub niekorzystne przekształcenie terenu, w tym starych składowisk	Właściciele i zarządcy terenów, Gmina Reńska Wieś, „Czysty Region”
Zalesianie, zakrzewianie terenów zdegradowanych	Właściciele i zarządcy terenów, Gmina Reńska Wieś, „Czysty Region”
Realizacja programu rekultywacji gleb zdegradowanych na obszarach rolniczego użytkowania, w tym ich zalesianie gatunkami rodzimymi	Właściciele gruntów, Nadleśnictwo

8.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia, geologia

Według regionalizacji fizyczno - geograficznej J. Kondrackiego gmina Reńska Wieś leży w obrębie makroregionu Niziny Śląskiej. Północno-wschodnia i wschodnia część gminy (przy dolinie Odry) należy do mezoregionu Kotliny Raciborskiej. Pozostały obszar leży w obrębie mezoregionu Płaskowyżu Głubczyckiego.

Na ukształtowanie terenu gminy Reńska Wieś zasadniczy wpływ mają dwie jednostki morfologiczne:

- obszar wysoczyzny plejstoceńskiej Płaskowyżu Głubczyckiego,
- obniżenie Kotliny Raciborskiej.

Kotlina Raciborska - stanowi część trzeciorzędowego zapadliska przedkarpackiego i jest najdalej wysuniętą częścią Niziny Śląskiej w górnym biegu rzeki Odry. Kotlina jest obszarem płaskim, o mało urozmaiconej rzeźbie terenu. Jej dno wypełnione piaskami nie przekracza wysokości 200 m.n.p.m. Elementem urozmaicającym monotonną rzeźbę terenu jest stosunkowo gęsta sieć cieków i starorzecza Odry, a także wyraźna krawędź, którą dolina przechodzi w obszar wysoczyznowy.

Płaskowyż Głubczycki - to dosyć wysoko wzniesiona równina porozcinana licznymi dolinami. Rzeźba terenu od płasko-równinnej przechodzi w nisko-pagórkowatą i pagórkowatą (południowa i zachodnia część Gminy).

Ukształtowanie terenu Gminy jest średnio urozmaicone, o wysokościach bezwzględnych od 165 do 214 m.n.p.m. Deniwelacje terenu dochodzą tu do 40-50 m. Najniżej położony jest wschodni obszar Gminy - wzdłuż doliny Odry. Występuje tam szerokie i płaskie obniżenie o wysokości ok. 165 m.n.p.m. Obszarem najwyższym, o najbogatszej rzeźbie terenu jest południowa część Gminy. Największe różnice poziomów występują w obrębie głęboko wciętych dolin rzecznych o stromych zboczach, zwłaszcza Swornicy i Olchy.

Zagrożenia geologiczne

Ruchy masowe - osuwiska², są charakterystyczne jedynie dla pewnych obszarów Polski, w których panują sprzyjające warunki morfologiczne (duże różnice wysokości, stromo nachylone zbocza) i geologiczne (obecność skał o bardzo różnym stopniu przepuszczalności oraz skał mało odpornych na procesy erozyjne i denudacyjne).

W 2006r. rozpoczął się projekt pn. "System Ochrony Przeciwoświsowej" prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny, którego realizację przewidziano w trzech etapach. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1:10 000 wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wglębnego i powierzchniowego na 100 wybranych osuwiskach. Cały Projekt ma za zadanie wspomaganie władz lokalnych w wypełnianiu obowiązków dotyczących problematyki ruchów masowych wynikających z odpowiednich ustaw i rozporządzeń.

Wyniki Projektu mają pomóc w zarządzaniu ryzykiem osuwiskowym, czyli w ograniczeniu w znacznym stopniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Jest to obecnie jeden z najważniejszych projektów geologicznych realizowanych w Ministerstwie Środowiska, którego wyniki będą miały duży wpływ na gospodarkę i finanse państwa polskiego z jednej strony, a z drugiej - na aspekty społeczno - ekonomiczne.

Obecnie trwa drugi etap realizacji projektu (2008-2014). Kolejny etap projektu (2015-2018) przewiduje opracowanie map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla terenów pozakarpaccich, w tym dla 8 powiatów województwa opolskiego (brzeskiego, głubczyckiego, krapkowickiego, nyskiego, prudnickiego, opolskiego, strzeleckiego i kędzierzyńsko-kozielskiego).

Złóża kopalin.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie występują ustanowione obszary wydobywcze ani tereny górnicze dla wydobycia surowców mineralnych, udokumentowane jest występowanie dwóch złóż skał osadowych:

- złożo czwartorzędowe – kruszywa naturalnego „Dębowa” – surowce czwartorzędowe to plejstoceńskie złożo piasku i piasku ze żwirem. Złóżo eksploatowane było odkrywkowo w latach 1970-1986. W roku 1994 stan zasobów wynosił 9 147 tys. ton. Przeprowadzona została na jego obszarze rekultywacja wód,

- złożo Dębowa-2 w m. Dębowa (udokumentowane w 2010 roku), posiadające następujące parametry:

- miąższość złoża: min. 5,50 m, maks. 10,3 m, średnia 7,48 m,
- miąższość nakładu: min. 0,80 m, maks. 2,5 m, średnia 1,78 m,
- zasoby bilansowe C₁: 282 648,26 Mg,
- powierzchnia złoża 1,998 ha,
- pow. proj. obszaru górniczego 1,889 ha.

- złożo torfu leczniczego „Większyce – to osady czwartorzędowe pochodzenia rzeczno, dolinnego. Są to torfy szuwarowe, turzycowiskowe i olejowe. Stanowią one borowiny, nadające się do wytwarzania papek kąpielowych zabiegowych i okładowych. Stwierdza się także występowanie gytii: ilastej, ilasto – detrytusowi – wapiennej. Złóżo charakteryzują następujące parametry:

- średnia miąższość 2,6m
- maksymalna miąższość 4,9m
- miąższość nakładu 0,2m,
- zasoby bilansowe 295,7 tys m³,
- powierzchnia złoża 14,4ha,
- pow. proj. obszaru górniczego 19,84ha.

Przemysł wydobywczy powoduje szereg oddziaływań, z których najistotniejsze to powstawanie odpadów pogórniczych i przeróbczych, przekształcanie powierzchni terenu oraz drenowanie poziomów wodonośnych z potencjalną możliwością ich zanieczyszczenia. Przekształcanie powierzchni terenu następuje przede wszystkim w wyniku składowania odpadów na hałdach oraz

² Osuwisko jest nagłym przemieszczeniem się mas ziemi, powierzchniowej zwierzeliny i mas skalnych podłoża, spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka (podkopanie stoku lub jego znaczne obciążenie). Jest to rodzaj ruchów masowych, polegający na przesuwaniu się materiału skalnego lub zwierzelinowego wzdłuż powierzchni poślizgu (na której nastąpiło ścięcie), połączone z obrotem. Ruch taki zachodzi pod wpływem siły ciężkości.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

powstawania otwartych wyrobisk poeksploatacyjnych, często o dużej powierzchni. Eksploatacja kruszyw naturalnych, surowców ilastych, piasków oraz wapieni i margli jest główną przyczyną degradacji i dewastacji gruntów w województwie.

8.6.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Ochrona zasobów kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Kontrola stanu faktycznego w przypadku wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji i naliczanie opłat eksploatacyjnych w przypadku nielegalnej działalności	Starosta kędzierzyński - kozielski, Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach
Uwzględnianie w opracowaniach planistycznych wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania i ich ochrona przed trwałym zainwestowaniem	Gmina Reńska Wieś, Marszałek
Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Właściciel złoża
Zabezpieczanie terenu przed osuwiskami, usuwanie zagrożeń z nimi związanych	Właściciele gruntów, Zarządcy dróg, Straż Pożarna

9. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.

9.1. Powietrze atmosferyczne

9.1.1 Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne Gminy Reńska Wieś należą do bardzo dobrych. Według regionalizacji klimatycznej A. Schmucka, Gmina leży w opolskiej (nadodrzańskiej) krainie klimatycznej. Krainę tę charakteryzuje przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi, a amplitudy są mniejsze od przeciętnych w Polsce. Lato trwa tutaj ponad 90 dni, a bezzimie powyżej 290 dni. Liczba dni w roku z temperaturą poniżej 0° mieści się w przedziale od 60 do 75. Przeciętna ilość opadów atmosferycznych w roku waha się między 600, a 700 mm, z czego na okres od kwietnia do września przypada około 400 mm. Liczba dni z opadem śnieżnym należy tu do najniższych w Polsce. W styczniu notuje się od 8 do 12 dni z opadem, a w miesiącach następnych liczba ta spada, zbliżając się w maju do zera. Ilość dni w roku z opadami śniegu waha się między 35 a 50. Jednym z głównych elementów kształtujących klimat lokalny są warunki naturalne wynikające z ukształtowania terenu. Biorąc je pod uwagę, teren Gminy można podzielić na:

- obszary o mniej korzystnych dla mieszkańców warunkach klimatycznych - zaleganie chłodnego i wilgotnego powietrza, większa częstotliwość przymrozków przygruntowych, mgieł i inwersji termicznych (dolina rzeki Odry, i innych cieków oraz obniżenia terenu) i innych cieków oraz obniżenia terenu/- wschodnia część Gminy
- obszary o korzystniejszych warunkach (tereny wysoczyzny, zbocza i płaszczyzny wzniesień) - zachodnia część Gminy.

9.1.2. Jakość powietrza

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Pomimo wyraźnego spadku emisji z zakładów przemysłowych nadal niepokojący pozostaje wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego, czyli tzw. emisji „niskiej”. Niska emisja zanieczyszczeń powietrza jest emisją pochodzącą z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych opalanych najczęściej tanim węglem, a więc najczęściej o złej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Wpływ niskiej emisji na lokalny stan zanieczyszczenia jest istotny, głównie ze względu na lokalizację tych źródeł oraz warunki wprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery.

Znacznym problemem jest również emisja ze środków transportu, gdzie zanieczyszczenia gazowe powstają w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów.

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (No_x). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Reńska Wieś są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji - emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

2. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję - główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
3. zanieczyszczenia napływające spoza terenu gminy, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
5. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych.

Analiza stanu powietrza atmosferycznego

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 25 z 2008 roku, poz. 150 z późn. zm.) ocena jakości powietrza dokonywana jest w strefach. Na terenie województwa opolskiego w 2011r. wg nowego podziału kraju, zgodnie z rządowym projektem Ustawy z dnia 16 marca 2012 roku o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych ustaw, zostały wydzielone 2 strefy:

- miasto Opole,
- strefa opolska (w skład której wchodzi Gmina Reńska Wieś).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 w/w ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012, poz. 1031) oraz rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw.

W województwie opolskim system monitorowania jakości powietrza zmieniał się na przestrzeni ostatnich lat i prowadzony był w oparciu o następujące pomiary:

- automatyczne, na stacjach zlokalizowanych w Kędzierzynie – Koźlu, Zdieszowicach i Opolu, należących do WIOŚ,
- manualne, prowadzone (od 2005 r.) przez WIOŚ w Głubczycach, Namysłowie i Oleśnie, w zakresie pyłu PM10, a także przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Opolu w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszzonego, ołowiu i kadmu oraz dodatkowo przez Zakłady Koksownicze „Zdzieszowice”,
- pasywne, zapoczątkowane w 2004 r. i prowadzone przez WIOŚ przy współpracy ze starostwami na stacjach pomiarowych, które są zlokalizowane na terenie całego województwa i w których realizowane są pomiary stężeń dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu i benzenu.

Na terenie Gminy Reńska Wieś Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu nie prowadził bezpośredniego monitoringu jakości powietrza, najbliższe pomiary dokonywane były poprzez stacje pomiarowe zlokalizowane na terenie powiatu, rejestrujące wyznaczone stężenia w wyznaczonych punktach.

W granicach administracyjnych Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu w latach 2008-2011 prowadził monitoring jakości powietrza w oparciu o następujące stacje pomiarowe:

- *Kędzierzyn-Koźle, ul. B. Śmiałego (2008,2009,2010,2011)* – typ pomiaru automatyczny; oznaczana substancja SO₂, NO₂, benzen, pył PM10, pył PM2,5, CO, ozon;
- *Kędzierzyn-Koźle, ul. Kościuszki (2008,2009,2010,2011)* – typ pomiaru pasywny, oznaczana substancja SO₂, NO₂, benzen;
- *Kędzierzyn-Koźle, ul. Skarbowa (2008,2009,2010,2011)* - typ pomiaru pasywny, oznaczana substancja SO₂, NO₂, benzen;
- *Kędzierzyn-Koźle, ul. Ks. Opolskich (2008,2009,2010,2011)* - typ pomiaru pasywny, oznaczana substancja SO₂, NO₂, benzen;
- *Kędzierzyn-Koźle, ul. Szkolna (2009,2010,2011)* - typ pomiaru pasywny, oznaczana substancja SO₂, NO₂, benzen (stacja zlokalizowana była wcześniej w Raszowej).

Pomiary przeprowadzone w 2010 i w 2011 roku wykazały:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- w 2010 roku:

WIOŚ w Opolu prowadził badania monitoringu jakości powietrza na obszarze Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego, wyniki pomiarów przedstawia tabela poniżej:

Tabela 14. Wyniki pomiarów na stacjach pomiarowych w 2010 roku.

Lokalizacja stacji	Typ pomiaru	Wartości średnich rocznych stężeń [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				
		SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5
K-Koźle, ul. B. Śmiałego	automatyczny	9,4	21,6	9,7	43,7	39,5
K-Koźle, ul. Kościuszki	pasywny	7,4	23,5	3,8	-	-
K-Koźle, ul. Skarbowa	pasywny	5,8	21,0	1,9	-	-
K-Koźle, ul. Ks. Opolskich	pasywny	6,4	17,4	2,3	-	-
K-Koźle, ul. Szkolna	pasywny	6,2	21,0	9,2	-	-

Zródło: Wyniki pomiarów uzyskanych w 2010 roku na stacjach monitoringu jakości powietrza w województwie opolskim. WIOŚ Opole

Stężenia dwutlenku siarki na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego, już od wielu lat utrzymują się na niskim poziomie, również w 2010 roku nie wystąpiły przekroczenia standardów jakości powietrza ustalonych dla tego zanieczyszczenia (roczna wartość odniesienia =20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Z uwagi na brak rocznej wartości dopuszczalnej dla kryterium ochrony zdrowia, wyniki pomiarów ze stacji pasywnych traktowano jako pomiary uzupełniające.

Podobnie stężenia dwutlenku azotu otrzymane w 2010 roku osiągnęły niski poziom i są porównywalne z uzyskiwanymi w poprzednich latach. Wartości stężeń średniorocznych dwutlenku azotu nie przekroczyły dopuszczalnego poziomu substancji (wartość dopuszczalna 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Zarejestrowane w 2010 roku stężenia benzenu w Powiecie Kędzierzyńsko-Kozielskim były najwyższe w województwie, przekroczenie wartości dopuszczalnej na stacji automatycznej wyniosło 94% (roczny poziom dopuszczalny 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 również przekraczał dopuszczalne wartości (przekroczenia notowano na większości stanowisk pomiarowych w województwie). Rozpatrując dwa kryteria ustanowione dla pyłu PM10, to w 2010 roku wartość średnioroczna została przekroczona m.in. na stacji w Kędzierzynie-Koźlu, natomiast kryterium dopuszczalnej wartości średniodobowej przekroczone zostało na wszystkich stacjach rejestrujących stężenia pyłu zlokalizowanych na terenie województwa opolskiego.

Na wysokie poziomy stężeń w 2010 roku niewątpliwie miały wpływ warunki meteorologiczne tj. bardzo sroga zima zarówno na początku jak i na końcu roku, a także mroźne, bezwietrzne dni, które sprzyjały tworzeniu się smogu. Wyniki uzyskiwane w latach wcześniejszych potwierdzają problemy związane z tym zanieczyszczeniem i utwierdzają w obowiązku wdrażania naprawczych programów ochrony powietrza.

Rozpatrując wyniki pomiarów stężeń pyłu PM2,5 uzyskane w 2010 roku, to na stacji zlokalizowanej w Kędzierzynie-Koźlu wykazują one przekroczenia rocznej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji określony w Dyrektywie 2008/50/WE.

- w 2011 roku:

WIOŚ w Opolu prowadził badania monitoringu jakości powietrza na obszarze Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego, wyniki pomiarów przedstawia tabela poniżej:

Tabela 15. Lokalizacja stacji pomiarowych i wyniki pomiarów w 2011 roku.

Lokalizacja stacji	Typ pomiaru	Wartości średnich rocznych stężeń [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				
		SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5
K-Koźle, ul. B. Śmiałego	automatyczny	9,3	15,6	12,4	39,9	28,7
K-Koźle, ul. Kościuszki	pasywny	6,4	22,5	4,6	-	-
K-Koźle, ul. Skarbowa	pasywny	5,6	19,0	1,8	-	-
K-Koźle, ul. Ks. Opolskich	pasywny	6,7	15,4	2,1	-	-
K-Koźle, ul. Szkolna	pasywny	6,2	20,4	10,6	-	-

Zródło: Wyniki pomiarów uzyskanych w 2011 roku na stacjach monitoringu jakości powietrza w województwie opolskim. WIOŚ Opole

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

W 2011 roku nie wystąpiły przekroczenia standardów jakości dla dwutlenku siarki na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego, utrzymując się na niskim poziomie od dłuższego czasu. Z uwagi na brak rocznej wartości dopuszczalnej dla kryterium ochrony zdrowia, wyniki pomiarów ze stacji pasywnych traktowano jako pomiary uzupełniające.

Stężenia dwutlenku azotu otrzymane w 2011 roku osiągnęły niski poziom i są porównywalne z uzyskiwanymi w poprzednich latach. Wartości stężeń średniorocznych dwutlenku azotu nie przekroczyły dopuszczalnego poziomu substancji.

Zarejestrowane w 2011 roku stężenia benzenu wykazały na stacji automatycznej w Kędzierzynie-Koźlu przekroczenia wartości dopuszczalnej o 148 %.

Analizując poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10, w roku 2011 nie notowano przekroczeń wartości średniorocznej na stacjach w Kędzierzynie-Koźlu, natomiast kryterium dopuszczalnej wartości średniodobowej przekroczone zostało na wszystkich stacjach rejestrujących stężenia pyłu, zlokalizowanych na terenie województwa opolskiego.

Na wysokie poziomy stężenie w 2011 roku niewątpliwie miały wpływ warunki meteorologiczne np. bezwietrzne dni, które sprzyjały tworzeniu się smogu. Wyniki uzyskiwane w latach wcześniejszych potwierdzają problemy związane z tym zanieczyszczeniem i utwierdzają w obowiązku wdrażania naprawczych programów ochrony powietrza.

Rozpatrując wyniki pomiarów stężeń pyłu PM2,5 uzyskane w 2011 roku, to na stacjach zlokalizowanych w Kędzierzynie-Koźlu wykazują one przekroczenia rocznej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji określony w Dyrektywie 2008/50/WE.

Klasyfikację stref za rok 2011 wykonano w oparciu o następujące założenia:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM2,5);
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP;
- **klasa D1** - poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa D2** - poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Tabela 16. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2011

Strefa	Ochrona zdrowia													Ochrona roślin			
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ (1)	O ₃ (2)	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM 2,5	SO ₂	NO _x	O ₃ (1)	O ₃ (2)
Strefa opolska	A	A	C	A	A	D2	C	A	A	A	A	C	C	A	A	C	D2

Źródło: Ocena jakości powietrza za 2011 rok, WIOS Opole

1) wg poziomu docelowego

2) wg poziomu celu długoterminowego

Na podstawie „Oceny jakości powietrza za 2011 rok” w województwie opolskim i klasyfikacji stref województwa opolskiego w 2011 r.” obszar Gminy Reńska Wieś w ramach „strefy opolskiej” został zakwalifikowany:

- wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom SO₂, NO₂, CO, O₃⁽¹⁾, Pb, As, Cd, Ni, do **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji C₆H₆, PM10, B(a)P, PM2,5 oraz do **klasy D2** ze względu na poziom O₃⁽²⁾,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- wg kryterium ochrony roślin do **klasy A** pod względem poziomu SO₂, NO₂, do **klasy C** ze względu na poziom O₃⁽¹⁾ oraz **klasę D2** ze względu na poziom O₃⁽²⁾.

Dla zanieczyszczeń zaklasyfikowanych do klasy C wymagane jest opracowanie „Programu Ochrony Powietrza” dla obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

Zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 25 z 2008 roku, poz. 150 z późn. zm.) dla stref, dla których poziom substancji w powietrzu przekracza poziom dopuszczalny marszałek województwa ma obowiązek przygotować projekt programu ochrony powietrza. Celem takiego programu jest opracowanie harmonogramu rzeczowo – finansowo - czasowego, którego wdrożenie pozwoli na realizację ustalonych zadań prowadzących do zmniejszenia poziomu w/w substancji do poziomu dopuszczalnego.

Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania naprawczego programu ochrony powietrza w strefie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, w zakresie zanieczyszczeń pyłu zawieszonego PM10 i benzenu, była roczna ocena bieżąca powietrza w województwie opolskim za 2005 rok, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu.

Zgodnie z art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. nr 25 poz. 150 z późn. zmianami) Marszałek Województwa, w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref (o których mowa w art. 89 ust.1), przedstawia do zaopiniowania właściwemu starostom projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, a Starosta jest obowiązany do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza.

W 2009r. przystąpiono do opracowania „Dokumentacji do programu ochrony powietrza dla strefy kędzierzyńsko-kozielskiej województwa opolskiego” w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 oraz benzenu.

Program Ochrony Powietrza dla Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego został przyjęty Uchwałą Nr 32/336/2009 Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 26 maja 2009 roku. W dniu 28 grudnia 2010r. Uchwałą Nr II/32/2010 Województwa Opolskiego dokonano zmian uchwały Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XXXII/336/2009 z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego”

Program ochrony powietrza koncentruje się na istotnych powodach występowania przekroczeń zanieczyszczeń powietrza pyłem zawieszonym PM10 i benzenem oraz na znalezieniu skutecznych i możliwych do zrealizowania działań, których wdrożenie spowodować ma obniżenie poziomu zanieczyszczeń co najmniej do poziomu dopuszczalnego. Głównym celem sporządzenia naprawczego programu ochrony powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności miast. Realizacja zadań wynikających z programu ochrony powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomu dopuszczalnego na rok bazowy 2005 dla pyłu zawieszonego PM10 i benzenu na rok bazowy 2010 i utrzymywania go na takim poziomie.

9.1.3. Przyczyny zmian i obecnego stanu jakości powietrza.

Źródła zanieczyszczeń.

Na stan jakości powietrza w Gminie Reńska Wieś wpływa emisja z różnego rodzaju źródeł. Wyróżnić należy:

- źródła punktowe (zakłady przemysłowe),
- źródła liniowe (transport, przede wszystkim komunikacja samochodowa),
- źródła powierzchniowe, tzw. „emisja niska”, związane ze spalaniem paliw do celów grzewczych (kotłownie lokalne i paleniska indywidualne).

Źródła punktowe:

Zanieczyszczenia emitowane ze źródeł punktowych postają w wyniku spalania paliw oraz w wyniku prowadzenia procesów technologicznych w zakładach przemysłowych. W wyniku energetycznego spalania paliw powstają następujące zanieczyszczenia: dwutlenek siarki (SO₂),

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

tlenki azotu (NO_x), pył, tlenek węgla (CO) i dwutlenek węgla (CO₂). Tego rodzaju źródła, ze względu na sposób wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza (wysokość emitora oraz prędkość wylotowa gazów), oddziałują na stan jakości powietrza zwykle w mniejszym stopniu niż spalanie paliw w indywidualnych systemach grzewczych. Ze względu na charakter Gminy, nie występują na jej terenie duże zakłady przemysłowe z procesami technologicznymi mogącymi emitować znaczne ilości substancji do powietrza atmosferycznego.

Teren Gminy Reńska Wieś charakteryzuje się brakiem zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło, nie występują również duże kotłownie grzewcze lub technologiczne, zlokalizowane zazwyczaj przy dużych zakładach przemysłowych. Brak jest także lokalnych kotłowni o dużej mocy cieplnej. W przewadze są indywidualne systemy zasilania budynków. Większość z nich to małe kotłownie lokalne oraz ogrzewanie piecowe. Część obiektów użyteczności publicznej, usługowych i zakładów produkcyjnych posiada własne nowoczesne kotłownie olejowe bądź gazowe – przyjazne dla środowiska naturalnego.

Źródła liniowe:

W przypadku źródeł liniowych, rozumie się przez nie głównie ciągi komunikacyjne (drogowe i kolejowe), gdzie zanieczyszczenia pochodzą ze spalania paliw (benzyny lub oleju napędowego) w silnikach samochodów. Emitowane są przede wszystkim tlenek węgla (CO), dwutlenek węgla (CO₂), tlenki azotu (NO_x) oraz węglowodory. Dodatkowym problemem jest emisja zanieczyszczeń pyłowych pochodzących głównie ze ścierania opon, hamulców oraz nawierzchni dróg. Pyły te często zawierają metale ciężkie tj. ołów, nikiel, kadm i miedź. W czasie ruchu pojazdów na drodze dochodzi również do tzw. wtórnego pylenia, czyli ponownego unoszenia pyłu znajdującego się na drodze. Na wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych ma wpływ cały szereg czynników, w tym struktura i natężenie ruchu pojazdów, organizacja ruchu samochodowego, płynność ruchu pojazdów na drodze, stan techniczny dróg i pojazdów.

Z punktu widzenia oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska najistotniejsze znaczenie mają przebiegające przez teren Gminy drogi krajowe i droga wojewódzka.

Gmina Reńska Wieś posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. Obecnie przez teren Gminy przebiegają trzy drogi krajowe i jedna droga wojewódzka, a sieć dróg powiatowych na terenie Gminy jest dostatecznie gęsta i zapewnia możliwość dojazdu do wszystkich miejscowości. Drogi gminne stanowią uzupełnienie podstawowego układu sieci dróg. Nie posiadają one jednak większego znaczenia komunikacyjnego, gdyż dostatecznie gęsta sieć dróg powiatowych i wojewódzkich zapewnia dojazd do każdej miejscowości.

Wykonywany w okresach 5 letnich Generalny Pomiar Ruchu (GPR) na drogach krajowych i wojewódzkich wykazuje duży i systematyczny wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego. W obrębie Gminy Reńska Wieś pomiary dokonywane w 2000, 2005 i 2010 roku na drogach krajowych nr 38, 40, 45. Wyniki przedstawia tabela poniżej:

Tabela 17. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Gminy Reńska Wieś.

Nr drogi	Odcinek	Rok			Wzrost natężenia ruchu 2010/2000 [%]
		2000	2005	2010	
38	Pawłowiczki – Reńska Wieś	3 037	3 637	4 070	34
40	Głogówek - Większyce	3 994	3 160	2 742	- 31
40	Większyce – Kędzierzyn-Koźle	6 659	8 229	11 434	71
45	granica woj. Większyce	3 867	-	-	
45	granica woj. Reńska Wieś	-	4 407	5 147	16*
45	Reńska Wieś - Większyce	-	3 731	-	
45	Reńska Wieś - obwodnica	-	-	7 276	
45	obwodnica - Większyce	-	-	6 442	
45	Większyce - Krapkowice	4 612	4 981	5 339	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GPR 2005 i 2010, ZDW Opole

* wzrost natężenia ruchu w odniesieniu do 2005 roku

Wzrastający ruch komunikacyjny na drogach w obrębie Gminy pociąga za sobą zwiększoną emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Przez teren Gminy Reńska Wieś przebiegają także dwie linie kolejowe:

- nr 137 Katowice-Kędzierzyn Koźle – Nysa - Legnica – jest to linia transportu kolejowego osobowego i towarowego,
- nr 195 Kędzierzyn-Koźle- Baborów - zawieszona od powodzi w 1997 roku, przebiegająca przez środek Gminy miała znaczenie regionalne. Jest linią jednotorową, niezelektryfikowaną, znaczenia drugorzędnego dla obsługi ruchu pasażerskiego i towarowego.

Źródła powierzchniowe:

Źródła powierzchniowe (rozproszone), czyli tzw. „niska emisja”, to zanieczyszczenia powstające głównie w wyniku indywidualnego ogrzewania domów i mieszkań, zarówno w lokalnych kotłowniach, jak i w indywidualnych paleniskach domowych. Zasięg oddziaływania tego rodzaju źródeł ma charakter lokalny, jednak ze względu na powszechność stosowania paliw konwencjonalnych do ogrzewania są one szczególnie uciążliwe i przyczyniają się znacząco do pogorszenia stanu jakości powietrza na terenie Gminy. Emisja niska odpowiedzialna jest głównie za wzrost stężeń pyłu, dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x), tlenku węgla (CO).

Potrzeby grzewcze Gminy pokrywane są głównie ze źródeł lokalnych, w większości na paliwo wysokoemisyjne (węgiel, koks). Większość budynków użyteczności publicznej wyposażona jest w lokalne kotłownie opalane olejem opałowym. Instalacje spalania paliw stanowią zatem praktycznie wyłącznie lokalne źródła grzewcze budynków wielo- i jednorodzinnych, szkół, przedszkoli itd., będące źródłem „niskiej emisji” zanieczyszczeń.

Według „Projektu założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Reńska Wieś” struktura zapotrzebowania Gminy na moc cieplną przedstawia się następująco:

- węgiel – 96 %,
- olej opałowy, gaz płynny – 2 %,
- energia elektryczna – 1 %,
- inne (w tym energia odnawialna) – 1 %.

Teren Gminy Reńska Wieś charakteryzuje się brakiem zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło, nie występują również duże kotłownie grzewcze lub technologiczne, zlokalizowane zazwyczaj przy dużych zakładach przemysłowych. Brak jest także lokalnych kotłowni o dużej mocy cieplnej. Łączna moc zinwentaryzowanych kotłowni na terenie Gminy Reńska Wieś wynosi około 2,996 MWt.

W przewadze są indywidualne systemy zasilania budynków. Większość z nich to małe kotłownie lokalne oraz ogrzewanie piecowe. Część obiektów użyteczności publicznej, usługowych i zakładów produkcyjnych posiada własne nowoczesne kotłownie olejowe bądź gazowe – przyjazne dla środowiska naturalnego.

Pod pojęciem kotłowni indywidualnych rozumie się zarówno kotłownie indywidualne w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, i wielorodzinnych, kotłownie w obiektach użyteczności publicznej i usługowych, jak i ogrzewania etażowe.

Potrzeby grzewcze pokrywane są głównie ze źródeł lokalnych, w większości na paliwo wysokoemisyjne (węgiel, koks). Większość budynków użyteczności publicznej wyposażona jest w lokalne kotłownie opalane olejem opałowym. Instalacje spalania paliw stanowią zatem praktycznie wyłącznie lokalne źródła grzewcze budynków wielo- i jednorodzinnych, szkół, przedszkoli itd., będące źródłem „niskiej emisji” zanieczyszczeń.

Struktura pokrycia potrzeb ciepłych Gminy przedstawia się następująco:

- węgiel - 95 %,
- olej opałowy, gaz płynny – 3 %,
- energia elektryczna – 2 %,
- gaz ziemny – 0 %,
- energia odnawialna – 0 %.

Dominuje ogrzewanie paliwami stałymi (węglem kamiennym, koksem i drewnem) zapewniające blisko 90 % ciepła dla Gminy. Brak jest na terenie Gminy alternatywnych źródeł ciepła, w tym szczególnie gazu przewodowego oraz wykorzystania dla zaspokojenia potrzeb ciepłych

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

odnawialnych źródeł energii (wiatru, promieniowania słonecznego, energii geotermalnej i energii biomasy). Gaz płynny LPG i propan wykorzystywany jest w celach grzewczych w nieznanym stopniu. Ogrzewanie elektryczne stosowane jest sporadycznie ze względu na wysokie koszty eksploatacyjne.

Duże rozproszenie zabudowy na terenach o największym współczynniku zaludnienia powoduje, że wprowadzenie scentralizowanej gospodarki cieplnej (nawet tylko na niektórych terenach Gminy) staje się nieopłacalne dla potencjalnego producenta energii.

W kotłowniach lokalnych zasilających pojedyncze bloki mieszkalne zasadniczo spalany jest węgiel o bardzo dobrych parametrach, sortymentu orzech I lub II (wartość opałowa 30 MJ/kg, zawartość popiołu 7,8 %, zawartość siarki 0,6-0,8 %). Większość budynków mieszkalnych, gdzie stosowane są paleniska indywidualne jest natomiast opalanych tanim węglem o złych parametrach (miał węglowy „muł” i „flot” o wartości opałowej 20,24 MJ/kg, zawartości popiołu do 24 %, zawartości siarki 0,8-0,9 %) i proces ten nasila się w ostatnim okresie z przyczyn ekonomicznych. Dodatkowo w paleniskach tych spalane są okresowo odpady, szczególnie w okresie grzewczym, przede wszystkim tworzyw sztucznych.

Według „Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015 r” (Energoprojekt Katowice S.A. 2003 na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Opolu) struktura zapotrzebowania Gminy Reńska Wieś na moc cieplną przedstawia się następująco:

- budownictwo mieszkaniowe: 87 % (25,4, MWt, w tym budynki jednorodzinne – 24,8 MWt, budynki wielorodzinne – 0,6 MWt),
- zakłady: 0,0 MWt,
- budownictwo pozostałe: 13 % (obiekty oświatowe, obiekty służby zdrowia, obiekty usługowe i handlowe) - 3,8 MWt.

Gmina Reńska Wieś należy do niezgazyfikowanych obszarów powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego. Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanych stacji redukcyjno - pomiarowych gazu ani sieci rozdzielczych gazu. Obecnie mieszkańcy Gminy korzystają z gazu płynnego w butlach.

9.1.4. Cel średniookresowy do 2020 r.

Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie Gminy Reńska Wieś oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania własne Gminy Reńska Wieś</i>	
Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Gmina Reńska Wieś, organizacje pozarządowe
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Identyfikacja obszarów występowania przekroczeń poziomów odniesienia jakości powietrza atmosferycznego	Marszałek, WIOŚ
Realizacja postanowień Programu Ochrony Powietrza dla strefy	Marszałek, Gmina Reńska Wieś, właściciele nieruchomości, podmioty gospodarcze
Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych	Podmioty gospodarcze
Aktualizacja pozwoleń zintegrowanych w określonych branżach i sektorach gospodarki, minimalizowanie zagrożenia dla środowiska,	Podmioty gospodarcze

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

promocja materiałochłonności i energooszczędności oraz małodopadowości produkcji	
Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych na terenach zamieszkania zbiorowego, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu technicznego dróg o złym stanie technicznym, - zmiany w organizacji ruchu komunikacyjnego, - sprzątanie dróg przez ich zarządców w szczególności systematyczne sprzątanie na mokro dróg, chodników, w miejscach zagęszczonej zabudowy ze szczególną starannością po sezonie zimowym. 	GDDKiA, Zarządcy dróg, Powiat kędzierzyński - kozielski, Gmina Reńska Wieś
Modernizacja systemów grzewczych i eliminacja niskiej emisji zanieczyszczeń, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze spalania paliw sektorze produkcyjnym i komunalnym, - wprowadzanie niskoemisyjnych nośników energetycznych w gospodarce komunalnej, - modernizacja kotłowni, termomodernizacja, - modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych w celu likwidacji powstawania emisji „u źródła” oraz zastosowanie instalacji ochronnych 	Podmioty gospodarcze, Gmina Reńska Wieś, samorządowe jednostki organizacyjne, właściciele obiektów
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami – dążenie do likwidacji problemu spalania odpadów poza spalarniami i współspalarniami odpadów oraz prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska	WIOŚ Opole, Gmina Reńska Wieś
Prowadzenie interwencji w ramach kompetencji organów i inspekcji ochrony środowiska w związku z uciążliwościami zgłaszanymi przez społeczeństwo dotyczącymi emisji gazów i pyłów do powietrza oraz emisji uciążliwych zapachów	WIOŚ Opole
Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	Gmina Reńska Wieś, organizacje pozarządowe
Wykonywanie obowiązkowych pomiarów w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz przekazywanie odpowiednim organom w formie ustalonej prawem	Podmioty gospodarcze

9.2. Ochrona wód

9.2.1. Wody powierzchniowe

Teren Gminy Reńska Wieś położony jest w dorzeczu Odry. Istniejąca sieć rzeczna jest stosunkowo bogata. Wschodnia część Gminy leży w obrębie bezpośredniej zlewni Odry, a z pozostałego obszaru wody odprowadzane są do zlewni Olchy, Kanału Sukowickiego, Potoku Ligockiego i Potoku Gościęcina, które mają także wiele bezimiennych dopływów. Oprócz tego w dolinie Odry są jeszcze drobne i krótkie ciek, dopływy Odry, a także gęsta sieć rowów melioracyjnych.

Odra - jest największym ciekim wodnym województwa i Gminy. Ma ona duży wpływ na kształtowanie się warunków wodnych i klimatycznych obszaru Gminy. Wyznacza ona wschodnią granicę Gminy (od wsi Poborszów do Mechnicy). Docelowo stan czystości Odry powinien osiągnąć II klasę czystości.

Potok Ligocki (Swornica) stanowiąca dopływ Straduni, bierze swój początek poza granicami Gminy. Płyynie po zachodniej części Gminy.

Olcha (Olsza) bierze swój początek na gruntach Gminy Pawłowiczki, a bieg swój kończy w Kanale Sukowickim, którego wody wpadają do Odry. Ciek ten wpływa na teren Gminy Reńska Wieś w sąsiedztwie wsi Gierałowice, a następnie przepływa przez grunty wsi Długomiłowice, Dębowa, Reńska Wieś. Docelowo powinna osiągnąć I klasę czystości.

Zbiorniki wodne

Urozmaiceniem sieci rzecznej są zbiorniki wodne: starorzecza Odry oraz sztuczne zbiorniki, w tym największe, powstałe na bazie wyrobiska poeksploatacyjnego żwiru "Dębowa" o powierzchni ok. 65 ha. W latach pięćdziesiątych zaczęto wykopywać piasek a w połowie lat siedemdziesiątych zakończono prace. Podczas wydobywania tego surowca mineralnego powstał jeszcze jeden duży zbiornik, który podczas prac częściowo zasypano. Dębowa nadaje się jako kąpielisko nie tylko przez wypożyczalnie sprzętu i strzeżone miejsca ale i przez czystą wodę (II klasa czystości). Wody Dębowej zaliczane są do drugiej klasy czystości i zamieszkuje je większość ryb wód stojących.

Stan wód powierzchniowych

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. nr 257, poz. 1545).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Stan chemiczny określa się na podstawie badań substancji z grupy wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. nr 257, poz. 1545) oceniane są substancje priorytetowe oraz wskaźniki innych substancji zanieczyszczających, zgodnie z wnioskiem Komisji Europejskiej KOM 2006/0129 (COD) dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości środowiska w dziedzinie polityki wodnej oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE. Ocena stanu chemicznego polega na porównaniu wyników badań do wartości granicznych chemicznych wskaźników jakości wód dla danego typu jednolitych części wód przedstawionych w załączniku nr 8 wyżej cytowanego rozporządzenia. Przekroczenie tych wartości powoduje przyjęcie złego stanu chemicznego.

W 2011 roku na terenie Gminy Reńska Wieś WIOŚ w Opolu przeprowadził badania jakości w jednym punkcie pomiarowo – kontrolnym (ppk) monitoringu operacyjnego, badaniami objęto rzekę Ligocki Potok w miejscowości Pokrzywnica.

Na podstawie wyników przeprowadzanych badań, dokonano ogólnej oceny wód powierzchniowych w wyznaczonym punkcie pomiarowo-kontrolnym.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Analiza parametrów fizykochemicznych, wspierających ocenę biologiczną wód wykazała, że nie osiągają one dobrego stanu. Przekroczone zostały m.in. substancje biogenne w zakresie 4 wskaźników w ww. ppk.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Tabela 18. Wyniki oceny wykonanej dla punktu pomiarowo-kontrolnego w roku 2011, zlokalizowanego na terenie Gminy Reńska Wieś.

Nazwa ppk	Stan/potencjał ekologiczny	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Ocena stanu chemicznego
Ligocki Potok – Pokrzywnica	umiarkowany (III klasa)	dobry (II klasa)	poniżej stanu dobrego	-

Źródło: Jakość wód powierzchniowych powiatu kędzierzyński – kozielskiego w 2011 roku, WIOŚ Opole

Ocena przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych

Przydatność do bytowania ryb w warunkach naturalnych określana jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz.U.2002.176.1455). W 2011 roku WIOŚ w Opolu przeprowadził badania wód pod kątem ich przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych w jednym ppk na terenie Gminy Reńska Wieś. Przeprowadzona ocena wykazała przekroczenia warunków normatywnych, skontrolowane wody nie są przydatne do bytowania ryb. Wyższe od dopuszczalnych wartości były stężenia 5 wskaźników, w tym tlen rozpuszczony, azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny i fosfor ogólny w ppk Ligocki Potok – Pokrzywnica.

Ocena eutrofizacji

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne jako eutrofizację rozumie się wzbogacanie wody biogenami, głównie związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Efekt eutrofizacji są tzw. „zakwity” czyli duże skupiska glonów, które znikają po wyczerpaniu się zasobów materii. Zakwity powodują zamieranie fauny wodnej, wskutek odtlenienia wód oraz zanikanie roślinności z powodu niedoboru światła. Do eutrofizacji w znacznym stopniu przyczyniają się nieuregulowana gospodarka ściekowa na obszarach wsi, jak również spływy powierzchniowe z pól uprawnych. Ocena eutrofizacji uwzględnia wskaźniki biologiczne (chlorofil „a”, fitobentos) oraz wskaźniki fizykochemiczne: BZT₅, ogólny węgiel organiczny, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor ogólny, fosforany.

Wyniki oznaczeń podstawowych wskaźników eutrofizacji na terenie Gminy Reńska Wieś wskazują w 2011r. na eutroficzny charakter wód, ze względu na przekroczenia wartości normatywnych w zakresie 7 wskaźników.

Ocena stanu sanitarnego wód:

W wodach Ligockiego Potoku stwierdzono ponadnormatywne wartości dla ogólnej liczby bakterii grupy coli, przy czym o przekroczeniu klasy A3 zdecydowało jednokrotne w ciągu roku wysokie zanieczyszczenie wód w tym zakresie. Ponadnormatywna zawartość w wodach bakterii coli wskazuje na przedostawanie się do nich ścieków związanych z bytowaniem ludzi i zwierząt.

Tabela 19. Ocena stanu sanitarnego wód w Gminie Reńska Wieś.

Nazwa ppk	Stan sanitarny wód wg:			
	Rozp. MŚ z dn. 11.02.2004r. Dz.U. 2004.32.284		Rozp. MŚ z dn. 27.11.2002r. Dz.U. 2002.204.1728	
	Liczba bakterii coli typu kałowego w 100ml	Ogólna liczba bakterii coli w 100ml	Liczba bakterii coli typu kałowego w 100ml	Ogólna liczba bakterii coli w 100ml
Ligocki Potok – Pokrzywnica	III	IV	A2	NON

NON – nie odpowiada normom

Źródło: Jakość wód powierzchniowych powiatu kędzierzyński – kozielskiego w 2011 roku, WIOŚ Opole

Stan czystości większości powierzchniowych wód płynących Gminy Reńska Wieś jest wciąż niewystarczający dla zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód (zaopatrzenie ludności w wodę do picia, cele rekreacyjne, hodowla ryb). Wpływ na taki stan mają nie tylko

zanieczyszczenia punktowe, ale również zanieczyszczenia przestrzenne, tj. spływy powierzchniowe z pól pochodzenia rolniczego (z mineralnego nawożenia gleb i stosowania pestycydów) oraz zanieczyszczone opady atmosferyczne.

Źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe składają się z wód płynących oraz wód stojących. Na stan czystości wód powierzchniowych największy wpływ wywierają wprowadzane do nich ścieki, zarówno komunalne, jak i przemysłowe, ścieki pochodzące z terenów rolniczych oraz spływy wód z terenów nawożonych pól uprawnych. Główną przyczyną zanieczyszczenia rzek Gminy Reńska Wieś jest niekontrolowane odprowadzanie do nich ścieków oraz niepełna sieć kanalizacji.

Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, także stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Zanieczyszczenia zawarte w wodach opadowych są zanieczyszczeniami pochodzącymi w głównej mierze z atmosfery oraz ze spłukania powierzchni utwardzonych, na których występują m.in. takie zanieczyszczenia jak: paliwa i smary, części ogumienia, odchody zwierząt domowych itp.

9.2.2. Wody podziemne

Gmina Reńska Wieś, według regionalizacji hydrogeologicznej wód podziemnych województwa opolskiego B. Paczyńskiego (Biel i inni, 1984), należy do regionu Górnej Odry - Podregion kędzierzyński. Charakteryzuje się on występowaniem trzeciorzędowego i czwartorzędowego użytkowego poziomu wodonośnego.

Wody podziemne piętra czwartorzędowego - w jego obrębie można wyróżnić dwa poziomy wodonośne: górny - posiada szeroki zasięg i związany jest z utworami piaszczysto-żwirowymi o miąższości nie przekraczającej 20 m. i genetycznie związanymi z akumulacją rzeczną, wodno lodowcową i lodowcową, dolny - tworzą osady żwirowo - piaszczyste dolin kopalnych.

Oba poziomy pozostają w łączności hydraulicznej i w zasadzie tworzą jeden wspólny poziom wodonośny. Dominujące znaczenie ma swobodne zwierciadło wody zalegające na głębokości 2-15 m. ppt. Kierunek spływu wód podziemnych zgodny jest z morfologią terenu i generalnie zmierza z SWW ku dolinie Odry.

Najcenniejsze są obszary o dużych zasobach wody (przewodność ponad 240 m²/d, wydajność ponad 70 m³/h, miąższość warstw wodonośnych ponad 20 m). Dolinę Odry budują utwory czwartorzędowe tworzące zwartą pokrywę o miąższości od 12 m. do 57 m. w pobliżu Odry, gdzie stwierdzono erozyjną strukturę rynnową wypełnioną utworami czwartorzędowymi.

Rynna Koźle - Kędzierzyn - Rudy - erozyjna struktura rynnowa wypełniona jest utworami czwartorzędowymi. Struktura ta ciągnie się od Rud Kozielskich poprzez Kędzierzyn - Koźle (wzdłuż Odry). W rejonie Koźla rynna jest spłycona do 60 m. i wypełniona wyłącznie utworami żwirowo - piaszczystymi. Szerokość rynny waha się w granicach 1 km. Występują tu 3 warstwy wodonośne: przypowierzchniowa, pośrednia i spągowa. Warstwa spągowa tworzy głęboki poziom wodonośny (miąższość do 40 m) i charakteryzuje się wysokimi parametrami filtracyjnymi. W najgłębszych partiach rynna wcięta jest w utwory wodonośne trzeciorzędowe i pozostają tam one w bezpośrednim kontakcie hydraulicznym. Zasilanie rynny erozyjnej odbywa się głównie z opadów atmosferycznych.

Na terenie Gminy przy granicy tej struktury rynnowej położone jest ujęcie wody "Większyce". W rejonie ujęcia poziom wodonośny jest zasilany wodami struktury rynnowej.

Na obszarze doliny Odry czwartorzędowe zbiorniki wodonośne przykryte przepuszczalnymi utworami są silnie zagrożone przesiąkaniem zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Woda podziemnego poziomu wodonośnego czwartorzędu ma odczyn zasadowy lub słabo-zasadowy, jest średnio twarda. Występuje tu ponadnormatywna ilość żelaza, amoniaku, azotynów, manganu. Nie budzi zastrzeżeń pod względem bakteriologicznym. Na wysoczyźnie czwartorzędowy poziom wodonośny pokryty jest ok. 14 m. kompleksem gliny.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Wody podziemne piętra trzeciorzędowego - występują na obszarze całej gminie oprócz niewielkiego obszaru między Więszycami a Reńską Wsią. Pod czwartorzędem zalega kompleks utworów trzeciorzędowych (iły) z przewodnim poziomem wodonośnym sarmatu na głębokości 80 - 90 m. Zbiornik ten tworzą warstwy piaszczyste występujące w środowisku utworów ilastych. Tworzy go 5 poziomów wodonośnych, nieciągłych warstw poprzecinanych rynnami współczesnych i kopalnych dolin rzecznych. Zbiornik piętra trzeciorzędowego podzielić można z uwagi na budowę geologiczną na część północną i południową.

Gmina Reńska Wieś leży w obrębie części południowej i w zasięgu miocenijskiego (sarmatu) zbiornika wód podziemnych. Występują w nim wody naporowe o ciśnieniu subartezyjskim i artezyjskim. Poziom trzeciorzędowy wraz z głębokim poziomem wodonośnym struktury rynnowej jest udokumentowany regionalnie i obejmuje swym obszarem gminę.

Pod terenem gminy zalega Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP 332 Subniecka kędzierzyńsko – kozielska w dwóch pokładach wymagających ochrony:

- zbiornik czwartorzędowy (ryna Koźle- Kędzierzyn - Rudy) objęty strefą najwyższej ochrony (ONO), (dolina Odry),
- zbiornik trzeciorzędowy, objęty strefą wysokiej ochrony (OWO) - (teren całej Gminy).

GZWP 332 – Subniecki kędzierzyńsko – głubczyckiej tzw. Basen Sarmacki to zbiornik wód podziemnych o ośrodku porowym, obejmujący swym zasięgiem połączone hydraulicznie struktury wodonośne trzeciorzędowe sarmatu i tzw. głębokiego czwartorzędu o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 130000 m³/24 h i średniej głębokości ujęć 80m – 120m. Zbiornik ten rozciąga się na rozległym obszarze od Białej na zachodzie, przez Kędzierzyn-Koźle, do terenów leżących przed Gliwicami na wschodzie. Stanowi podstawowe źródło zasilania w wodę terenów zurbanizowanych rejonu Kędzierzyna - Koźła, a przede wszystkim zakładów przemysłowych Kędzierzyna - Koźła, Blachowni i Zdieszowic. Zbiornik GZWP 332 to rozległa niecka, której dno stanowią łupki i szarogłazy karbonu, zalegające na głębokości około 550 m p.p.t. Lokalnie przykryte są one cienką warstwą wapieni i dolomitów triasu (zalegająca na głębokościach 508 – 550 m p.p.t.), warstwa wapieni i margli kredy (zalegająca do około 390 m p.p.t.) oraz cienka warstwa ilów marglistych i piasków drobnych tortonu. Cała nieckę wypełniają utwory trzeciorzędowe miocenu górnego - sarmatu, o miąższości 150 – 200 m w środkowej części basenu. Zbiornik ten jest zasilany na drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych i wód powierzchniowych na jego wychodniach. Wody podziemne zbiornika GZWP 332 są intensywnie eksploatowane przez istniejące na tym terenie zakłady przemysłowe oraz liczne ujęcia komunalne. Nadmierna eksploatacja wód zbiornika doprowadziła do powstania rozległego regionalnego leja depresji w jego centralnej części tj. na obszarze miasta Kędzierzyn - Koźle i Zdieszowice. Dodatkowym perspektywicznym źródłem wód podziemnych mogą być również wody podziemne związane ze współczesną doliną Odry oraz wody z bezpośredniej infiltracji wzdłuż rzeki.

Charakterystykę zbiornika przedstawia poniższa tabela:

Tabela 20. Charakterystyka zbiornika wód podziemnych pod terenem gminy.

Nazwa zbiornika	Subniecka kędzierzyńsko - głubczycka
Numer	332
Stratygrafia	<i>Tr, Q_k</i>
Region hydrogeologiczny	<i>SNG1, SNK (Pps)</i>
Powierzchnia GZWP (km ²)	1350
Powierzchnia OWO (km ²)	1000
Wiek utworów wodonośnych	<i>trzeciorzęd i czwartorzęd dolin kopalnych</i>
Typ zbiornika	<i>porowy</i>
Klasa jakości wód	<i>Ic – nieznacznie zanieczyszczone, łatwe do uzdatnienia, (Ib) – do użytku bez uzdatnienia, (Id) – nie przeznaczone dla ludności do picia</i>
Średnia głębokość ujęć (m)	80-120
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne(tys. m ³ /d):	130

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Duże zasoby stosunkowo dobrej i łatwo dostępnej wody zbiorników podziemnych sprawiają, że gminie nie grozi deficyt wody. Konieczne jest jednak podjęcie silnych starań, które zapobiegą degradacji tych wód. Podstawowym problemem do rozwiązania w zakresie ochrony wód podziemnych musi być kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej.

Ochrona ujęć wody

Celem ochrony ujęć wód tworzone są strefy ochronne czyli obszary w granicach których obowiązują ograniczenia w zakresie korzystania z nieruchomości gruntowych oraz wód, niezbędny dla zapewnienia należytej jakości ujęcia. Strefy ochronne dzieli się na tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej. Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest korzystanie z nieruchomości w celach nie związanych z eksploatacją ujęcia. Zasięg terenu ochrony pośredniej obejmuje obszar zasilania ujęcia. Na terenach tych mogą być wprowadzane następujące zakazy w zakresie wykonywania robót, powodujących zmniejszenie podatności pobieranej wody, tj.: wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, rolnicze wykorzystanie ścieków, stosowanie środków ochrony roślin, budowanie dróg oraz torów kolejowych, wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych, mycie pojazdów mechanicznych, urządzenie parkingów, obozowisk lub kąpielisk, lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt, magazynów produktów ropopochodnych, składowisk odpadów.

Na terenie gmin Reńska Wieś i Kędzierzyn-Koźle została ustanowiona strefa ochrony ujęcia rozporządzeniem nr 2/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 09 maja 2013 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w m. Większyce (Dz.Urz. Województwa Opolskiego, poz. 1135).

Jakość wód podziemnych

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2010 r., Nr 72, poz. 466),

Ocenę jakości wód podziemnych na terenie całego Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego, w tym na terenie Gminy Reńska Wieś przeprowadza WIOŚ w Opolu. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r., oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy – Prawo wodne, t.j. Dz. U. Nr 239 z 2005r. poz. 2019 z późn. zmianami). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I – V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają **dobry stan chemiczny**, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają **słaby stan chemiczny**.

Przy zastosowaniu pięciostopniowej klasyfikacji wód podziemnych Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadzał badania dla punktów pomiarowych w ramach JCWPd 129 w 2012 roku. Punkty pomiarowe zlokalizowane zostały na terenie sąsiedniej gminy Bierawa:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- Stara Kuźnia – 2 – Gmina Bierawa
- Stara Kuźnia – 3 – Gmina Bierawa
- Stara Kuźnia – p – Gmina Bierawa

Zgodnie z obowiązującą klasyfikacją zawartą w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896):

- wody ppk Stara Kuźnia–2 uzyskały wynikową **III klasę jakości** (wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości: Fe, O₂),
- wody ppk Stara Kuźnia–3 uzyskały **IV klasę jakości** (wskaźniki w granicach stężeń III klasy: O₂, Mn, V klasy: Fe),
- wody ppk Stara Kuźnia–p uzyskały wynikową **III klasę jakości** (wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości: O₂, Mn, IV klasy: pH).

Ocena stanu Sanitarnego PSSE wód w wodociągach:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kędzierzynie-Koźlu w 2011 roku prowadził monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie gmin Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. (Dz.U. Nr 61 poz. 417 ze zmian.). Podstawą oceny jakości wody dostarczanej odbiorcom były wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzone w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego: z punktów zlokalizowanych u producentów wody – na terenie ujęć wód podziemnych, z punktów stałych na sieci i z punktów, których lokalizacja wynikała z interwencji mieszkańców. .

Badania laboratoryjne wykonywane są w akredytowanych laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w innych laboratoriach o udokumentowanym systemie jakości badań, zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Badania laboratoryjne wykonuje się w zakresie monitoringu kontrolnego oraz szerokiego monitoringu przeglądowego parametrów fizyko-chemicznych oraz mikrobiologicznych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kędzierzynie-Koźlu nadzorowała w 2011 r. 13 wodociągów opartych na ujęciach głębinowych (trzecio i czwartorzędowych) w tym:

- 12 wodociągów o produkcji od 100-1 000 m³ /dobę,
- 1 wodociąg produkujący powyżej 1 000m³ wody na dobę.

Wszystkie miejscowości na terenie powiatu są zwodociągowane. Sieć wodociągowa wszystkich wodociągów wykonana jest głównie z rur PCV, PE, żeliwa i krótkich odcinków z azbestocementu. W wodociągach nie prowadzi się stałego chlorowania.

Z uwagi na charakterystykę wody surowej ujęć na nadzorowanym terenie najczęściej przekroczonymi parametrami fizycznymi w wodzie przeznaczonej do spożycia są:

- mętność wody - objawia się drobnymi cząsteczkami stałymi. Woda o wysokiej mętności może chronić mikroorganizmy przed działaniem dezynfekcyjnym i może pobudzać wzrost bakterii.
- żelazo - w stężeniach przekraczających 0,3 mg/litr żelazo może powodować powstawanie plam o rdzawym kolorze na armaturze oraz urządzeniach sanitarnych. W stężeniach poniżej 0,3 mg/litr zazwyczaj nie stwierdza się wyczuwalnego specyficznego smaku wody, chociaż stężenia takie mogą powodować powstanie zabarwienia i mętności wody.
- mangan - w stężeniach przekraczających 0,1 mg/litr powoduje brudzenie urządzeń sanitarnych, a także wywołuje niepożądany smak napojów. Nawet przy stężeniu równym 0,02 mg/litr mangan często powoduje tworzenie się osadów w rurach, które mogą odrywać się jako czarne zawiesiny.

Fakt ten zmusza producentów wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi do prowadzenia procesów uzdatniania, mających na celu doprowadzenie jakości wody w tym zakresie do obowiązujących wymagań. Prowadzone jest odżelazianie, odmanganianie oraz w jednym wodociągu: Dziergowice gm. Bierawa prowadzona jest korekta pH.

Prowadzone są również kontrole stanu sanitarno – technicznego ujęć oraz urządzeń do produkcji i dystrybucji wody. Kontrole te nie obejmują wody z indywidualnych studni przydomowych. Ich właściciele, wykorzystujący wodę do spożycia, uwzględniając bezpieczeństwo zdrowotne, powinni

sami zadbać o systematyczną kontrolę ujmowanej wody pod względem fizyko-chemicznym i mikrobiologicznym.

Od wielu lat w żadnym wodociągu nie stwierdza się zanieczyszczenia bakteriologicznego wody, sporadycznie, krótkotrwale występują przekroczenia zawartości żelaza lub manganu. Czyszczenie filtrów lub wymiana złoża prowadzi do polepszenia jakości wody.

Obecnie jakość wody we wszystkich wodociągach na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego nie odbiega od wymagań ww. rozporządzenia, woda nadaje się do spożycia.

Źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe składają się z wód płynących oraz wód stojących. Na stan czystości wód powierzchniowych największy wpływ wywierają wprowadzane do nich ścieki, zarówno komunalne, jak i przemysłowe, ścieki pochodzące z terenów rolniczych oraz spływy wód z terenów nawożonych pól uprawnych. Główną przyczyną zanieczyszczenia rzek Gminy Reńska Wieś jest niekontrolowane odprowadzanie do nich ścieków oraz niepełna sieć kanalizacji.

Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, także stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Zanieczyszczenia zawarte w wodach opadowych są zanieczyszczeniami pochodzącymi w głównej mierze z atmosfery oraz ze spłukania powierzchni utwardzonych, na których występują m.in. takie zanieczyszczenia jak: paliwa i smary, części ogumienia, odchody zwierząt domowych itp.

Ścieki komunalne i przemysłowe

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegów zamkniętych w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Rejestrowana w 2010 roku w województwie opolskim ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania wyniosła 111,4 hm³, z czego ścieki oczyszczane to 92,5 hm³ (83 %), ścieki nieoczyszczane stanowiły 18,9 hm³ (17 %). Ilość ścieków oczyszczanych mechanicznie wyniosła w analizowanym okresie 58,4 hm³ (63,1 %), oczyszczanych chemicznie 0,3 hm³ (0,3 %), oczyszczanych biologicznie 7,3 hm³ (7,9 %), a oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów 26,5 hm³ (28,7 %).

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Zwłaszcza urealnienie poziomu opłat zwiększyło zainteresowanie użytkowników wody stosowaniem oszczędniejszych rozwiązań technologicznych, a czasami po prostu zmniejszeniem jej marnotrawstwa. Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Zasoby stosunkowo dobrej i łatwo dostępnej wody zbiorników podziemnych sprawiają, że powiatowi nie grozi deficyt wody. Konieczne jest jednak podjęcie silnych starań, które zapobiegą degradacji tych wód. Podstawowym problemem do rozwiązania w zakresie ochrony wód podziemnych musi być kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie powiatu.

9.2.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Reńska Wieś posiada uregulowany system zaopatrzenia w wodę, system zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest dobrze rozwinięty. Wszystkie sołectwa w gminie są zaopatrywane w zdrową wodę pitną z ujęć w Większycach i Kędzierzynie – Koźlu.

Z ujęcia wody „Większyce” korzystają wsie położone w północnej części Gminy: Łężce, Bytków, Pociękarb, Mechnica, Kamionka, Poborszów, Komorno, Pokrzywnica, Radziejów i Większyce.

Wsie Reńska Wieś, Dębowa, Długomiłowice, Gierałtówice i Naczysławki zaopatrywane są z ujęcia wody w Kędzierzynie – Koźlu.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Ujęcia wody Większyce i Reńska Wieś posiadają ustanowione strefy ochrony pośredniej zewnętrznej. Ogólny stan zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Gminie Reńska Wieś jest zadowalający. Zwodociągowanie Gminy wynosi 91,9 % (wg GUS, stan na 31.12.2011r.)

Tabela 21. Sieć wodociągowa w Gminie Reńska Wieś.

Lp.	Wodociągi	jm.	2008	2009	2010	2011
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	117,8	118,4	118,4	118,4
2.	Podłączenia do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 108	2 116	2 119	2 132
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	205,1	205,4	204,8	208,5

Źródło: www.stat.gov.pl

Charakterystykę poboru w poszczególnych ujęciach na terenie Gminy przedstawia tabela poniżej:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Tabela 22. Charakterystyka poboru wód podziemnych i powierzchniowych w Gminie Reńska Wieś.

Użytkownik	Nazwa ujęcia, miejscowość	Status prawny ujęcia - pozwolenie	Rodzaj ujęcia (1/)	Status ujęcia (2/)	Straty grafia (3/)	Cel poboru wody (4/)	Wielkość poboru wg pozwolenia			Ilość osób zaopatrywa nych w wodę do spożycia z ujęcia	Ilość pobranej wody		Sposoby uzdatniania wody (5/), badania wody surowej – częstotliwość (6/)
							średnio - dobowa	maks. godz.	maks. dobowy		rzeczywista wielkość poboru	pobór wody wg pozwolenia	
							[m ³ /d]	[m ³ /h]	[m ³ /d]		[tys. m ³ /rok]		
Gospodarstwo Rolno – Hodowlane Jasiulek W.	ujęcie Większyce	wodno - prawne	POD	E	Q	produkcja zwierzęca	12,3	1,2	28,8	—	3,3	4,5	brak/T-1
Zakład Usług Komunalnych w Baborowie	ujęcie Większyce	wodno - prawne	POD	E	Q	spożycie, socjalno- bytowy	600	85,4	1 200	7 145	206,2	438,0	Ch, Ż, Mn/N

Źródło: *Pobór wód w województwie opolskim w 2012r. WIOS Opole 2013*

- 1) rodzaj ujęcia : POD - podziemne, POW - powierzchniowe
- 2) status ujęcia: E - eksploatowane, NE - nieeksploatowane (nieczynne, rezerwowe), P – planowane,
- 3) stratygrafia: Q - czwartorzęd, Tr - trzeciorzęd, Cr - kreda, J - jura, T - trias , P - perm, C - karbon, D - dewon, S - sylur, O - ordowik, Cm – kambr,
- 4) Cel poboru wody: s – spożycie, s-b – socjalno-bytowy, p – produkcja, n – nawadnianie, mp – mycie pojazdów
- 5) sposoby uzdatniania wody: N – napowietrzanie, Mn – odmanganianie, Ż – odżelazianie, Ch – chlorowanie, F – filtracja, ZM – zmiękczenie, D – dezynfekcja, K – koagulacja, S – sedimentacja, DM – demineralizacja,
- 6) DK – dekarbonizacja, SO – sorpcja, pH – korekta odczynu, A – usuwanie amoniaku, O – odgazowanie
- 7) 5) T – tak, N – nie / ilość w roku
- 8) bd – brak danych

Odprowadzenie ścieków

Ścieki komunalne i przemysłowe

Rejestrowana w 2011 roku w województwie opolskim ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia wyniosła 101,9 hm³, z czego ścieki oczyszczane to 87,3 hm³ (85,7 %), ścieki nieoczyszczane stanowiły 14,6 hm³ (14,3 %). Ilość ścieków oczyszczanych mechanicznie wyniosła w analizowanym okresie 53,8 hm³ (61,6 %), oczyszczanych chemicznie 0,3 hm³ (0,3 %), oczyszczanych biologicznie 6,3 hm³ (7,1 %), a oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów 27,0 hm³ (30,9 %). Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno - ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Zwłaszcza urealnienie poziomu opłat zwiększyło zainteresowanie użytkowników wody stosowaniem oszczędniejszych rozwiązań technologicznych, a czasami po prostu zmniejszeniem jej marnotrawstwa. Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Obecnie skanalizowanie Gminy Reńska Wieś wg GUS (stan na 31.12.2011r.) wynosiło 45,8 %. Gmina nie posiada w pełni zorganizowanego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków komunalnych. Część ścieków nie objęta systemem kanalizacyjnym jest gromadzona w zbiornikach przydomowych tzw. szambach i wywożona taborem asenizacyjnym na oczyszczalnię w Kędzierzynie - Koźlu.

Gmina Reńska Wieś obecnie jest w trakcie realizacji pełnego kompleksowego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków komunalnych.

Skanalizowane są miejscowości: Większyce, Reńska Wieś, Długomiłowice, Naczysławki, Gierałtowie, Dębowa (zespół domków letniskowych).

Na terenie wsi Długomiłowice zlokalizowana jest kanalizacja sanitarna zakończona oczyszczalnią ścieków o przepustowości O_{sr.d.} – 234 m³/d. Oczyszczalnia została wybudowana w 1997 roku w systemie Agua Plan Firmy GEKO Polska i obejmuje część mechaniczną, biologiczną i część przeróbki osadów. Oczyszczalnia odbiera ścieki z sołectw Długomiłowice, Naczysławki i Gierałtowie.

We wsi Komorno skanalizowany jest cały teren Zespołu Szkół Rolniczych wraz z budynkami wielorodzinnymi. Ścieki sanitarne odprowadzane są do istniejącej oczyszczalni ścieków. Z uwagi na zaostrzone parametry ścieków oczyszczonych (usuwanie związków biogenych) nie przewiduje się rozbudowy i modernizacji tej oczyszczalni.

Rezygnacja z budowy kanalizacji grupowych w niektórych wsiach podyktowana jest rozproszonym charakterem zabudowy, a co za tym się wiąże znacznymi kosztami jednostkowymi w przeliczeniu na poszczególne gospodarstwa domowe. Na terenach tych gospodarka ściekowa opiera się na powszechnym – przejściowym gromadzeniu ścieków w zbiornikach wybieralnych i wywożeniu ich do oczyszczalni ścieków, a także na pola uprawne lub nielegalne wylewiska oraz na bezpośrednim odprowadzaniu ścieków do odbiornika.

Trudna do oszacowania jest ilość ścieków wywożona do punktów zlewnych lub bezpośrednio do oczyszczalni ścieków. Prawdopodobnie część tych ścieków trafia bezpośrednio do gruntu i wód, w związku z tym istnieje zagrożenie dla stanu wód podziemnych.

Opracowana koncepcja gospodarki ściekowej zakłada, że większość ścieków z terenu Gminy zostanie odprowadzona do oczyszczalni w Kędzierzynie – Koźlu. W 2007 i 2008 roku w ramach środków ZPORR zrealizowano II etap Większyce oraz III etap Reńska Wieś. Naczysławki i Gierałtowie w przygotowaniu są dokumentacje techniczne.

Oprócz ścieków wytwarzanych przez bytowanie ludzi na terenie miejscowości powstają ścieki opadowe. Ten rodzaj ścieków związany jest z występowaniem zwartej zabudowy z małą ilością odsłoniętej gleby. Konieczne jest zatem zbieranie tych wód i odprowadzanie poza obręb miejscowości. Zanieczyszczenia wód ujmowanych do kanalizacji opadowej może mieć różne przyczyny:

- zanieczyszczenie obejmując wiejskich odchodami zwierzęcymi, resztkami pasz itp.
- zanieczyszczenie ulic substancjami ropopochodnymi,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- śmieci wyrzucone poza kubły, sterty śmieci usytuowanych na terenach do tego nie przygotowanych,
- zanieczyszczenie dróg i ulic wynikające z ruchu samochodów i pieszych.

Podstawowe zanieczyszczenia ścieków opadowych to przede wszystkim zawiesiny nieorganiczne i substancje ropopochodne.

Tabela 23. Sieć kanalizacyjna w Gminie Reńska Wieś.

Lp	Kanalizacja	jm.	2008	2009	2010	2011	2012
1.	Długość czynnej sieci sanitarnej ogółem	km	52,6	58,0	58,5	68,2	68,6
2.	Podłączenia do budynków	szt.	1 024	1 112	1 116	1 360	1 361
3.	Ścieki odprowadzone komunalne razem	tys. m ³	72,0	86,8	101	87	b.d.

Źródło: www.stat.gov.pl, Urząd Gminy w Reńskiej Wsi

Podstawowe dane dotyczące znajdujących się na terenie Gminy oczyszczalni ścieków przedstawione są w tabeli poniżej:

Tabela 24. Oczyszczalnie ścieków odbierające ścieki z terenu Gminy Reńska Wieś.

Użytkownik	Bezpośredni odbiornik	Rodzaj oczyszczalni	Przepustowość/średniodobowa ilość ścieków [m ³ /d]	Roczna ilość oczyszcz. ścieków [tys. m ³]	RLM	Obsługiwany teren/RLM
Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Baborowie	Kanał Sukowicki	MB	234/136	49	1 400	Długomiłowice, Gierałtowice, Naczystawki, Większyce
Zespół Szkół w Komornie	Potok Ligocki	MB	67/12,4	4,5	-	sieć lokalna ZS Komorno, osiedle mieszkaniowe

Źródło: Charakterystyka punktowych źródeł zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych w województwie opolskim w 2011 roku, WIOŚ Opole 2012.

Rodzaje oczyszczalni:

MB – mechaniczno – biologiczna, M – mechaniczna, MBB – mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Uwzględniając wymagania zawarte w dyrektywie 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych ustawa Prawo wodne nałożyła na aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2 000 (RLM) obowiązek wyposażenia ich w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków. Ramy czasowe dla realizacji tego obowiązku określone zostały w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. W celu realizacji ww. Programu na terenie Gminy Reńska Wieś utworzono *aglomerację priorytetową dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego* - PLOP004 – Kędzierzyn-Koźle.

Według opracowanego „Sprawozdania z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok 2011 dla województwa opolskiego w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych w dziedzinie gospodarki wodno – ściekowej ujętych w AKPOŚK 2009” stan realizacji zadań (w zakresie tylko parametru „% mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego”) przedstawia się następująco:

- plan wg KPOŚK 2010 - 99,56 %
- realizacja na dzień 31.12.2011r.: - 72,3 %.

9.2.4. Cel średniookresowy do 2020 r.

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód

Długofalowym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Oznacza to, że wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
- celów kąpielowych,
- bytowania ryb, spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
Działania własne Gminy Reńska Wieś	
Budowa i rozbudowa ujęć wody oraz sieci wodociągowych	ZGKiM Reńska Wieś
Budowa bądź modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych w celu osiągnięcia wymagań Dyrektywy 98/83/EC	ZGKiM Reńska Wieś
Realizacja „Programu budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Reńska Wieś”	Gmina Reńska Wieś, właściciele posesji
Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)	
Kontynuacja działań związanych z realizacją inwestycji: budowy, rozbudowy i modernizacji systemów kanalizacyjnych z oczyszczalniami ścieków komunalnych, wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych w ramach wyznaczonych aglomeracji	ZGKiM Reńska Wieś, Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Kędzierzynie - Koźlu
Dążenie do obniżenia ładunków zanieczyszczeń (w szczególności w zakresie substancji szczególnie niebezpiecznych dla środowiska wodnego) ze ścieków przemysłowych	Zakłady przemysłowe
Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Właściciele gospodarstw rolnych
Badania i analizy związane z poprawą stanu czystości wód	RZGW, WIOŚ
Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	Gmina Reńska Wieś, WIOŚ Opole, organizacje pozarządowe, ARiMR

9.3. Gospodarka odpadami

Gmina zobowiązana jest do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz rozporządzeń wykonawczych.

Głównym celem wynikającym z „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014” (KPGO 2014) oraz „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017” (PGOWO 2012-2017) jest stworzenie takiego systemu gospodarki odpadami, który będzie zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa.

9.3.1. Źródła powstawania i ilość wytwarzanych odpadów komunalnych

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstałych w gospodarstwach domowych.

Bioodpady są to ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady spożywcze i kuchenne z gospodarstw domowych, gastronomii, zakładów zbiorowego żywienia, jednostek handlu detalicznego, a także porównywalne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność. Natomiast odpady ulegające biodegradacji to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Zgodnie z KPGO 2014 do odpadów ulegających biodegradacji zalicza się:

- papier i tekturę,
- odpady wielomateriałowe (40%),
- odpady kuchenne i ogrodowe,
- frakcja drobna < 10 mm (30%),
- odzież i tekstylia z materiałów naturalnych (50%),
- drewno (50%),
- odpady z terenów zielonych.

Poniżej przedstawiono szacunkowe ilości odpadów komunalnych, w tym również odpadów ulegających biodegradacji, wytworzonych na terenie gminy Reńska Wieś w 2012 r.

Jednostkowy wskaźnik wytwarzania odpadów przyjęto na poziomie sugerowanym dla małych miast (do 50 tys. mieszkańców) wg opracowania pn.: „Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami” (Szpadt, 2010 r.).

Gdyby przyjęto wskaźnik wytwarzania proponowany dla terenów wiejskich, wtedy wyliczona ilość wytworzonych odpadów komunalnych byłaby wyraźnie niższa od ilości odpadów faktycznie zebranych z terenu Gminy.

Na tak wysoki (jak na gminę wiejską) wskaźnik zarówno wytwarzania jak i zbierania odpadów, ma z pewnością wpływ bliska lokalizacja miasta Kędzierzyn-Koźle.

Tabela 25. Ilość odpadów komunalnych, w tym ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie gminy Reńska Wieś w 2012 r.

Nazwa wskaźnika	Razem
Przyjęty wskaźnik wytwarzania odpadów [kg/M/rok]	363,5
Liczba mieszkańców	8 085
Ilość wytworzonych odpadów komunalnych [Mg], w tym:	2 938,9
- ilość wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]	1 431,2

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dokument pn. „Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami” (Szpadt, 2010 r.)

Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy Reńska Wieś w 2012 r. wyznaczona została na poziomie ok. **2 938,9 Mg**. Jednostkowy wskaźnik wytwarzania odpadów wyniósł - **363,5 kg/M/rok**.

Natomiast ilość wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji w 2012 r. wyznaczona została na poziomie **1 431,2 Mg**. Na statystycznego mieszkańca Gminy przypadło ok. **177 kg/M/rok** wytworzonych bioodpadów.

9.3.2. Ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych oraz organizacja selektywnej zbiórki

Ogólna ilość odpadów komunalnych, odebrana/zebrana z terenu Gminy Reńska Wieś w latach 2009-2012 wyniosła odpowiednio:

- 2 429,995 Mg w 2009 r.,
- 2 271,644 Mg w 2010 r.,
- 2 486,006 Mg w 2011 r.,
- 2 911,540 Mg w 2012 r.

Główną metodą zagospodarowania odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Gminy Reńska Wieś w latach 2009-2012 było unieszkodliwianie poprzez składowanie. W analizowanym okresie odpady przeznaczone do składowania deponowane były na składowisko odpadów w Ciężkowicach (gm. Polska Cerekiew).

Spośród podanych powyżej ogólnych ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych, selektywnie zebrano następujące masy odpadów:

- 91,295 Mg w 2009 r., co stanowiło ok. 3,8% ogólnej ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych,
- 84,104 Mg w 2010 r. - ok. 3,7%,
- 70,306 Mg w 2011 r. - ok. 2,8%,
- 106,340 Mg w 2012 r. - ok. 3,6%.

Selektywna zbiórka odpadów na terenie Gminy Reńska Wieś, złożona jest z dwóch sposobów ich zbierania:

- system workowy (tzw. „u źródła”) – system zbiórki odpadów w zabudowie jednorodzinnej; do kolorowych worków zbierane są głównie odpady opakowaniowe ze szkła, z tworzyw sztucznych oraz z papieru i tektury,
- system pojemnikowy – system zbiórki uzupełniający system workowy - dotyczy tylko akwenu „Dębowa”.

Ponadto na terenie Gminy zorganizowane są selektywne zbiórki:

- odpadów wielkogabarytowych,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- zużytych baterii,
- przeterminowanych leków,
- opakowań po środkach ochrony roślin.

9.3.3. System gospodarowania odpadami komunalnymi

Zgodnie z obowiązującym prawem, każdy właściciel nieruchomości powinien mieć podpisaną umowę na odbieranie odpadów komunalnych z terenu jego nieruchomości.

Na koniec 2012 r. ok. 100 % mieszkańców Gminy Reńska Wieś miało podpisaną umowę na odbiór odpadów komunalnych.

Obecnie stroną umowy może być każdy przedsiębiorca posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

W świetle Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - t. jedn. Dz. U. z 2012 poz. 391 z późn. zm.) - mieszkańcy nie będą już zobowiązani do samodzielnego zawierania umów z firmami odbierającymi odpady. Śmieci staną się własnością Gminy i to ona wybierze w przetargu firmę, która będzie odbierać odpady od jej mieszkańców, z kolei mieszkańcy będą płacić Gminie tzw. podatek śmieciowy. Tym samym Gmina będzie gospodarowała środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady oraz będzie egzekwowała od firm odpowiednią jakość usług.

Wspomniana ustawa weszła w życie z początkiem 2012 r., jednakże z określonymi okresami przejściowymi dla poszczególnych rozwiązań:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- Gmina ma 18 miesięcy (do połowy 2013 r.) na wprowadzenie na swoim terenie nowego sposobu zarządzania odpadami, wyłonienie firm przewożących odpady w przetargach i poinformowanie mieszkańców o nowym systemie,
- do 1 stycznia 2013 r. Gmina miała uchwalić nowy regulamin utrzymania czystości i porządku na swoim terenie; do tego czasu Gmina jest zobowiązana wyznaczyć stawki opłat i szczegółowe zasady ich ponoszenia.

Nowy system zakłada, że samorząd, który jest odpowiedzialny za wszystko to, co służy lokalnej społeczności, powinien być również odpowiedzialny za odebranie i właściwe zagospodarowanie odpadów.

W nowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi Gmina będzie miała wpływ na każdy z jego elementów i dzięki temu będzie mogła kształtować sposób gospodarowania odpadami komunalnymi na swoim terenie. Jednakże najpierw Gmina będzie zobowiązana zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. Ustawa daje czas na wprowadzanie poszczególnych elementów systemu tak, aby najpóźniej 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zaczął on działać.

Zadania gminy (ich całość lub część) związane z gospodarką odpadami komunalnymi mogą być również wykonywane przez związek międzygminny. W zakresie przejętych przez związek zadań właściwe organy tego związku uchwalają akty prawa miejscowego.

Gmina Reńska Wieś należy do Związku Międzygminnego „Czysty Region”, tak więc zarówno przez Radę Gminy Reńska Wieś jak i Zgromadzenie wspomnianego Związku Międzygminnego podjęte zostały stosowne uchwały - celem realizacji zapisów Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a tym samym wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi:

- Uchwała Rady Gminy Reńska Wieś:
 - Nr XXVII/165/12 z dnia 12 grudnia 2012 r. (zmieniona Uchwałą Nr XXX/189/13 z dnia 24 kwietnia 2013 r.) w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Reńska Wieś.
- Uchwały Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Czysty Region” z siedzibą w Kędzierzynie-Koźlu:
 - Nr XXV/7/12 z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli położonych na obszarze gmin - członków Związku Międzygminnego „Czysty Region” nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne,
 - Nr XXVII/15/12 z dnia 30 listopada 2012 r. (zmieniona Uchwałą Nr XXX/26/13 z dnia 12 marca 2013 r.) w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
 - Nr XXVII/20/12 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie podziału obszaru gmin członków Związku Międzygminnego „Czysty Region” na sektory,
 - Nr XXX/27/13 z dnia 12 marca 2013 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości,
 - Nr XXX/24/13 z dnia 12 marca 2013 roku w sprawie rekomendacji wytycznych do przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach,
 - Nr XXX/25/13 z dnia 12 marca 2013 r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawki tej opłaty oraz ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności,
 - Nr XXX/28/13 z dnia 12 marca 2013 r. (zmieniona Uchwałą Nr XXXI/31/13 z dnia 16 kwietnia 2013 r.) w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Powyższe uchwały, Rada Gminy oraz Związek Międzygminny zobowiązane były podjąć nie później niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Powinny one wejść w życie nie później niż 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Podjęte uchwały staną się podstawą systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy.

Całość zmian systemowych powiązana jest z monitorowaniem sposobu postępowania z odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców oraz gminy. Aby usprawnić kontrolę i monitorować osiągnięcie poziomów, jednym z nowych zadań nałożonych zarówno na gminy, jak i podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, jest obowiązek składania sprawozdań z realizacji nałożonych na te podmioty zadań.

W szczególności, obowiązek ten odnosi się do osiągnięcia określonych poziomów odzysku i recyklingu odpadów komunalnych oraz redukcji masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska.

Obowiązek składania sprawozdań (na poziomie gminy) spoczywa na:

- podmiotach odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości - obowiązek kwartalnego sprawozdawania Gminie,
- podmiotach prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych - obowiązek kwartalnego sprawozdawania gminie,
- wójt, burmistrz, prezydent miasta - obowiązek rocznego sprawozdawania marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Nowi przedsiębiorcy, którzy chcą prowadzić działalność polegającą na odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy powinni uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej. Przedsiębiorcy, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy mieli wydane decyzje na odbieranie odpadów komunalnych, mogli prowadzić działalność na ich podstawie do końca 2012 r. Po upływie wspomnianego terminu, przedsiębiorcy byli zobowiązani uzyskać wpis do rejestru działalności regulowanej.

Południowo-Wschodni Region Gospodarki Odpadami

W „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017” zaproponowano podział województwa na 4 Regiony Gospodarki Odpadami (RGO). Gmina Reńska Wieś została przyporządkowana do Regionu Południowo-Wschodniego. W poniższych tabelach przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące wspomnianego RGO.

Tabela 26. Proponowany obszar Południowo-Wschodniego RGO

Gminy przyporządkowane do Południowo-Wschodniego RGO	Liczba ludności regionu [2010 r.]
<ul style="list-style-type: none"> • powiat głubczycki - Baborów, Branice, Głubczyce, Kietrz, • powiat kędzierzyńsko-kozielski - Kędzierzyn-Koźle, Bierawa, Cisek, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, Reńska Wieś, • powiat krapkowicki - Krapkowice, Strzeleczyki, Walce, Zdieszowice, • prudnicki - Głogówek, • powiat strzelecki - Izbicko, Jemielnica, Kolonowskie, Leśnica, Strzelce Opolskie, Ujazd, Zawadzkie 	296 567

Źródło: PGOWO 2012-2017

Tabela 27. Zestawienie informacji o rodzajach istniejących oraz planowanych instalacjach na terenie Południowo-Wschodniego RGO

Lokalizacja instalacji	Status instalacji	Uwagi
INSTALACJE REGIONALNE		
<ul style="list-style-type: none"> • Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów 		
Składowisko Odpadów	instalacja	konieczna rozbudowa (planowana do końca 2014 r.)

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Lokalizacja instalacji	Status instalacji	Uwagi
Komunalnych w Dzierżysławiu	istniejąca	
Miejskie Składowisko Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu	instalacja planowana	planowane Regionalne Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów (RCZiUO) w Kędzierzynie-Koźlu
Składowisko Odpadów Komunalnych Szymiszów	instalacja planowana	planowana Budowa zakładu unieszkodliwiania i segregacji odpadów w gminie Strzelce Opolskie (realizacja do końca 2014 r.)
• Instalacja przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów		
Składowisko Odpadów Komunalnych w Dzierżysławiu	instalacja istniejąca	konieczna modernizacja oraz otrzymanie certyfikatu uzyskania produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin do końca 2013 r.
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Głubczycach	instalacja istniejąca	konieczna modernizacja oraz otrzymanie certyfikatu uzyskania produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin do końca 2013 r.
Miejskie Składowisko Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu	instalacja planowana	planowane RCZiUO w Kędzierzynie-Koźlu - po realizacji inwestycji konieczne otrzymanie certyfikatu uzyskania produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin
Składowisko Odpadów Komunalnych Szymiszów	instalacja planowana	planowana Budowa zakładu unieszkodliwiania i segregacji odpadów w gminie Strzelce Opolskie - po realizacji inwestycji konieczne otrzymanie certyfikatu uzyskania produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin
• Składowiska odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania		
Składowisko Odpadów Komunalnych w Dzierżysławiu	składowisko istniejące	-
Miejskie Składowisko Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu	składowisko istniejące	-
Składowisko Odpadów Komunalnych Szymiszów	składowisko istniejące	-
Składowisko Odpadów Komunalno-Przemysłowych w Kielczy	składowisko istniejące	-
INSTALACJE ZASTĘPCZE		
• Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów		
funkcjonujące w roku 2012 r.		
Regionalne Centrum Gospodarowania Odpadami w Domaszkowicach	instalacja istniejąca	-
Miejskie Składowisko Odpadów w Opolu	instalacja istniejąca	planowane Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami
funkcjonujące w roku 2017 r.		
-	-	w regionie funkcjonować będą trzy instalacje regionalne będące dla siebie jednocześnie instalacjami zastępczymi (Dzierżysław, Kędzierzyn-Koźle, Szymiszów)
• Instalacja przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów		
funkcjonujące w roku 2012 r.		
dwie instalacje regionalne: w Dzierżysławiu oraz w Głubczycach	instalacje istniejące	instalacje są dla siebie jednocześnie instalacjami zastępczymi

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Lokalizacja instalacji	Status instalacji	Uwagi
funkcjonujące w roku 2017 r.		
-	-	na koniec 2017 r. wszystkie kompostownie w regionie będą kompostowniami regionalnymi
<ul style="list-style-type: none"> • Składowiska odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania 		
funkcjonujące w roku 2012 r.		
składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w: Głubczycach, Ciężkowicach, Baborowie, Bierawie, Krasowej i Pawłowiczkach	składowiska istniejące	-
funkcjonujące w roku 2017 r.		
-	-	na koniec roku 2017 zakłada się brak składowisk zastępczych w regionie; w przypadku awarii lub braku pojemności, składowiskami zastępczymi będą dla siebie cztery istniejące składowiska regionalne

Źródło: PGOWO 2012-2017

Na terenie wyznaczonego Regionu Południowo-Wschodniego funkcjonuje Związek Międzygminny „Czysty Region”, który tworzy piętnaście gmin:

- z powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego - Kędzierzyn-Koźle, Bierawa, Cisek, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, **Reńska Wieś**,
- powiat krapkowicki - Krapkowice, Strzeleczyki, Walce, Zdieszowice,
- prudnicki - Głogówek,
- z powiatu strzeleckiego - Izbicko, Kolonowskie, Leśnica, Ujazd.

Związek Międzygminny „Czysty Region” jest jednostką realizującą projekt budowy Regionalnego Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu. Inwestycja będzie realizowana na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ponadto Związek Międzygminny „Czysty Region” będzie odpowiedzialny za wprowadzenie na swoim terenie nowego systemu zarządzania odpadami (w związku z realizacją zapisów Ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - t. jedn. Dz. U. z 2012 poz. 391 z późn. zm.).

W celu osiągnięcia wymaganych przepisami poziomów odzysku surowców i energii, niezbędne jest dostosowanie systemu zbierania i odbioru odpadów, do rozwiązań technologicznych przyjętych w Regionie Gospodarki Odpadami (RGO).

System odbioru odpadów powinien obejmować 100% mieszkańców gminy/Związku. Na terenie gminy/Związku powinno być prowadzone selektywne zbieranie następujących rodzajów odpadów:

- papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
- tworzywa sztuczne (w tym opakowania),
- szkło (w tym opakowania),
- metale (w tym opakowania)
- odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych, w tym: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, opakowania po środkach ochrony roślin oraz przeterminowane środki ochrony roślin, przeterminowane leki, chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano-remontowe,
- odpady zielone z ogrodów i parków,
- odpady kuchenne ulegające biodegradacji.

Instalacje odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie ma instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania innego niż składowanie odpadów pochodzących z sektora komunalnego.

9.3.5. Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r.

W związku z koniecznością usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r., przeprowadzono szczegółową inwentaryzację tych wyrobów występujących na obszarze gminy Reńska Wieś oraz przyjęto „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Reńska Wieś na lata 2012-2032” (Uchwała Nr XXV/154/12 Rady Gminy Reńska Wieś z dnia 30 października 2012 r.).

Ilość wyrobów zawierających azbest występujących na obszarze Gminy Reńska Wieś określono na poziomie **63 460 m²** (tj. **698,065 Mg**).

9.3.6. Identyfikacja problemów w zakresie gospodarki odpadami

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- opóźnienia budowy RCZiUO,
- selektywna zbiórka surowców wtórnych na terenie Gminy nie pozwala w chwili obecnej ograniczyć w zadowalającym stopniu ich unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- brak wdrożonej selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji - wynika to z braku instalacji do przetwarzania tego typu odpadów w najbliższej lokalizacji Gminy/Związku oraz małej przepustowości instalacji istniejących na terenie województwa opolskiego,
- brak zorganizowanej na większą skalę zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,
- niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa,
- spalanie odpadów w paleniskach domowych,
- deponowanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach”.

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest:

- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w przedmiotowym zakresie,
- nieznamość przepisów prawnych dotyczących obowiązków posiadaczy wyrobów azbestowych,
- wysokie koszty nowych pokryć dachowych.

9.3.7. Cele w gospodarce odpadami

Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa
--

Celem dalekosiężnym jest stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym realizowane są zasady:

- zapobieganie powstawania odpadów,
- przygotowanie odpadów do ponownego użycia – recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie (inne niż składowanie).

Realizacja powyższego pozwoli na osiągnięcie następujących celów:

- ograniczenie składowania odpadów, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji,
- ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę odpadami,
- zastępowanie spalania paliw kopalnych odzyskiem energii z odpadów zawierających frakcje biodegradowalne, co przyczyni się do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym kraju.

Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa cele główne to:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku (w szczególności odzysku energii z odpadów), zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska;
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowisko odpadów;
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
- bieżąca aktualizacja danych o gospodarce odpadami w gminie.

Cele w gospodarce odpadami komunalnymi

W gospodarce odpadami komunalnymi przyjęto następujące cele określone w KPGO 2014:

- wdrożenie tzw. podatku śmieciowego, co będzie miało bezpośredni wpływ na osiągnięcie poniższych celów,
- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców oraz zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35%masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do końca 2014 r., do maks. 60% wytworzonych odpadów,
- przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu na poziomie min. 50%, przynajmniej takich odpadów jak papier, tworzywa sztuczne, szkło i metale pochodzące z gospodarstw domowych (oraz w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów pochodzących z gospodarstw domowych) do 2020 r.

Redukcja ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów

Uwzględniając wymagania określone w art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/EC należy przyjąć, że udział odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinien wynosić wagowo:

- w 2013 roku – 50 %,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- w 2020 roku – 35 %.

Wartością odniesienia dla ustalania udziału procentowego jest całkowita ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie Gminy Reńska Wieś w 1995 r. – **464,2 Mg**.

Powyższą wartość oszacowano na podstawie przyjętych następujących wielkości:

- liczba ludności w gminie Reńska Wieś w/g GUS w 1995 r. - 9 877 osób,
- jednostkowy wskaźnik wytwarzania odpadów biodegradowalnych w 1995 r. w/g KPGO dla terenów wiejskich - 47 kg/M/rok.

Ilość składowanych odpadów ulegających biodegradacji wyznaczona dla Gminy Reńska Wieś nie powinna przekraczać:

- w 2013 r. – **232,1 Mg/rok**,
- w 2020 r. – **162,5 Mg/rok**.

W celu osiągnięcia powyższych założeń proponuje się podjąć następujące działania:

- rozwój selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,
- skierowanie do instalacji kompostowania odpadów ulegających biodegradacji pochodzących z selektywnej zbiórki, utrzymania terenów zielonych oraz ogrodów,
- rozwijanie metod zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji u źródła poprzez stosowanie przez mieszkańców przydomowych kompostowników.

Cele w gospodarce odpadami zawierającymi azbest

Cele krótko- i długookresowe:

- przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy,
- bieżąca aktualizacja danych dotyczących występowania wyrobów azbestowych na terenie Gminy,
- sukcesywne osiąganie celów, które zostały określone w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w tym usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest do 2032 r.

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostka odpowiedzialna
<i>Działania własne Gminy Reńska Wieś</i>	
Udział Gminy Reńska Wieś w Związku Międzygminnym „Czysty Region” dla realizacji regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi obejmującego działania w zakresie: - zapobiegania powstawaniu odpadów, - selektywnego zbierania odpadów, - przetwarzania odpadów w celu przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania, - budowy Regionalnego Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu, - rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów znajdujących się w obszarze działania Związku Międzygminnego „Czysty Region”	Gmina Reńska Wieś w ramach Związku Międzygminnego „Czysty Region”
Stworzenie, doskonalenie i prowadzenie bazy danych dotyczących ewidencji wytwarzanych odpadów komunalnych oraz poddawanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania	Gmina Reńska Wieś w ramach Związku Międzygminnego „Czysty Region”
Usuwanie i rekultywacja „dzikich” wysypisk odpadów	Gmina Reńska Wieś, właściciele nieruchomości
Aktualizacja danych dotyczących występowania wyrobów azbestowych na obszarze Gminy	Gmina Reńska Wieś

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Realizacja zapisów „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Reńska Wieś na lata 2012- 2032” oraz prowadzenie akcji informacyjnej o możliwości uzyskania pomocy finansowej na realizację prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	Gmina Reńska Wieś
Dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina Reńska Wieś
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Wdrożenie nowego systemu gospodarki odpadami (w związku z realizacją zapisów Ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - t. jedn. Dz. U. z 2012 poz. 391 z późn. zm.)	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny „Czysty Region”
Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów oraz odbieraniem odpadów komunalnych	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny „Czysty Region”
Zwiększenie kontroli w zakresie wypełniania przez podmioty odbierające odpady – ustaleń dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny „Czysty Region”
Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej z zakresu gospodarki odpadami	Związek Międzygminny „Czysty Region”, Gmina Reńska Wieś, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy
Intensyfikacja działań na rzecz selektywnej zbiórki surowców wtórnych na terenie Gminy	Związek Międzygminny „Czysty Region”, Gmina Reńska Wieś, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy
Zbiórka oraz zagospodarowanie odpadów biodegradowalnych	Związek Międzygminny „Czysty Region”, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy, właściciele nieruchomości
Zbiórka odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych, w tym m.in.: - zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, - zużytych baterii i akumulatorów, - przeterminowanych leków	Związek Międzygminny „Czysty Region”, Gmina Reńska Wieś, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie miasta, sklepy, apteki, placówki medyczne
Zbiórka odpadów wielkogabarytowych	Związek Międzygminny „Czysty Region”, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy
Zbiórka odpadów remontowo – budowlanych	Związek Międzygminny „Czysty Region”, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy
Zbiórka zużytych opon	Podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy, zakłady wulkanizacyjne
Zbiórka i transport odpadów zwierzęcych z terenów podlegających gminie	Gmina Reńska Wieś, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami zwierzęcymi
Sporządzenie rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	Związek Międzygminny „Czysty Region”, Gmina Reńska Wieś

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Kontrolowanie i kierowanie przez Gminę Reńska Wieś całego strumienia odpadów do RCZiUO (po jego powstaniu), co umożliwi spełnienie dyrektyw unijnych w sprawie odzysku poszczególnych rodzajów odpadów	Gmina Reńska Wieś w ramach Związku Międzygminnego „Czysty Region”
Wdrażanie innowacyjnych technologii (BAT) w zakresie zagospodarowania poszczególnych rodzajów odpadów	Przedsiębiorcy
Budowa Regionalnego Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu	Związek Międzygminny „Czysty Region”
Budowa instalacji demontażu odpadów wielkogabarytowych w ramach Budowy Regionalnego Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu	Związek Międzygminny „Czysty Region”
Rozbudowa składowiska odpadów w Kędzierzynie-Koźlu o nową kwaterę	Związek Międzygminny „Czysty Region”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KPGO 2014 oraz PGOWO 2012-2017

9.4. Oddziaływanie hałasu

Podstawę prawną działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem stanowi przede wszystkim ustawa Prawo ochrony Środowiska (Dz. U. 2008 nr 25 poz. 150 – tekst jednolity) Artykuł 112 stwierdza:

“Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, a gdy nie jest on dotrzymany zapobieganie jego powstawaniu lub przenikaniu do środowiska”.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie MŚ z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.2012.1109). Wartości dopuszczalne poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie wymogu dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. Nr 263/05 poz. 2202),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/EC z dnia 25.06.2002 w sprawie oceny i zarządzania hałasem środowiskowym.

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny (osiedlowy i mieszkaniowy) występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOS. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ.

Hałas przemysłowy w Gminie Reńska Wieś stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi.

Poziom hałas przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas sięga poziomu 80 – 125 dB i w znacznym stopniu przenosi się na tereny sąsiadujące. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

Z uwagi na słabo rozwinięty przemysł na terenie Gminy, skutki hałasu przemysłowego nie są uciążliwe dla mieszkańców.

Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny Gminy Reńska Wieś nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie, kamieniarskie i krawieckie.

Hałas komunikacyjny

Klimat akustyczny na terenie Gminy Reńska Wieś kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny,

- hałas komunikacyjny drogowy:

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego. Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Przez teren Gminy przebiegają będące źródłami hałasu drogowego: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne, łączące Gminę Reńska Wieś z innymi ośrodkami.

Na poziom hałasu drogowego mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Najistotniejsze znaczenie komunikacyjne mają drogi krajowe i wojewódzkie, przebiegające przez teren Gminy. Występuje nakładanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym, co stwarza znaczne utrudnienia dla uczestników ruchu drogowego i uciążliwości dla terenów otaczających. Ocenia się, że przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu komunikacyjnego występują na terenach zabudowanych, położonych wzdłuż dróg, w tym szczególnie wzdłuż dróg krajowych nr 45, 40 i 38 i drogi wojewódzkiej nr 418.

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu corocznie wykazują, że dla tego typu dróg - SDR wykazuje wartość systematycznie rosnącą.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie były przeprowadzane badania hałasu drogowego, przeprowadzane badania na drogach krajowych 40 i 45 przebiegających przez Gminę poza terenem Gminy - wskazują na wystąpienie przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomu hałasu komunikacyjnego.

- hałas komunikacyjny kolejowy

Pod pojęciem hałasu kolejowego rozumie się hałas powstający w wyniku eksploatacji linii kolejowych. Na terenie Gminy istotnym źródłem hałasu komunikacyjnego kolejowego jest przebiegająca tranzytowo linia kolejowa nr 137 relacji Katowice – Kędzierzyn-Koźle – Nysa - Legnica. Druga przechodząca przez teren Gminy linia kolejowa nr relacji 195 Kędzierzyn-Koźle – Baborów - została zawieszona po powodzi w 1997 roku. Nie notuje się w związku z tym powiązanej z nią uciążliwości akustycznej.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie przeprowadzane były pomiaru hałasu kolejowego, badania przeprowadzono dla linii kolejowej nr 137 poza terenem Gminy (na terenie Powiatu

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Kędzierzyńsko – Kozielskiego). W wykonanym na zamówienie PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. opracowaniu pt. „Mapa akustyczna dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem – powiat kędzierzyńsko-kozielski” określono poziomy hałasu dla odcinka linii kolejowej nr 137 przebiegającej przez teren Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.

Tabela 28. Dane odcinków linii kolejowych w Powiecie Kędzierzyńsko-Kozielskim, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie.

Nr linii	Nazwa linii	Nazwa odcinka	Kilometraż		Długość odcinka	Liczba pociągów rocznie		
			początku odcinka	końca odcinka		pasażerskie	towarowe	ogółem
137	Katowice – Legnica	Rudziniec Gliwicki – Nowa Wieś	49.056	61.623	12.567	19 491	17 038	36 529

Źródło: Mapa akustyczna dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem – powiat kędzierzyńsko-kozielski, EKKOM Kraków

Rysunek 4. Lokalizacja punktów pomiarów hałasu wykonanych na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.

Źródło: Mapa akustyczna dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, opracowana dla potrzeb programów ochrony środowiska przed hałasem – powiat kędzierzyńsko-kozielski, EKKOM Kraków

Tabela 29. Lokalizacja punktów pomiaru hałasu wraz z wynikami pomiarów

PPH/PPHk	Nr linii	Nazwa linii	Wartość równoważna LAeq T – pora dnia [dB]	Wartość równoważna LAeq T – pora nocy [dB]
PPHk 103	137	Katowice-Legnica	66,1	-

Zakresem opracowania objęto pas terenu rozciągający się po obu stronach analizowanej linii kolejowej o szerokości około 600 m (2x300 m). W punkcie pomiarowym leżącym na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego wyniki pomiarów wskazują na wystąpienie przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomu hałasu kolejowego.

Przedstawione powyżej wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego (drogowego i kolejowego) zawarte w opracowaniach funkcjonowały w czasie obowiązywania rozporządzenia MŚ z dnia 14 czerwca 2007r. (Dz. U. Nr 120, poz. 826), określającego wartości dopuszczalne poziomów hałasu wyrażone za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszące się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej. Nowe rozporządzenie MŚ z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.2012.1109) – zmieniło (podwyższyło) obowiązujące wartości dopuszczalne poziomów hałasu. Skutkuje to tym, iż część wymienionych w ww. dokumentach obszarów przekroczeń i wartości przekroczeń poziomów dopuszczalnych – w świetle aktualnego rozporządzenia – do obszarów przekroczeń już nie należy.

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy

Ponad 25 % mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania “oszczędnych” materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową itp. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

9.4.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Dokonanie oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Wykonywanie badań pomiarowych, celem określenia stanu środowiska akustycznego, zgodnie z programem państwowego monitoringu środowiska województwa opolskiego	WIOŚ, zarządcy dróg i linii kolejowych oraz innych obiektów
Systematyczne wykonywanie podstawowych badań pomiarowych, celem określenia stanu środowiska akustycznego i ustalenia bezwzględnych wartości zagrożenia hałasem komunikacyjnym i przemysłowym	WIOŚ, zarządcy dróg i linii kolejowych oraz innych obiektów
Modernizacja nawierzchni dróg	Zarządcy dróg, Gmina Reńska Wieś
Usprawnianie organizacji ruchu drogowego	Zarządcy dróg
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska	Sejmik województwa, Rada Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego
Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Reńska Wieś, ZOPK

9.5. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska. Pod względem rodzaju można wyróżnić promieniowanie jonizujące oraz niejonizujące, ze względu na źródło pochodzenia określa się promieniowanie naturalne (występujące w przyrodzie) i sztuczne (wytwarzane przez człowieka).

Źródła promieniowania elektromagnetycznego:

Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi, może być również efektem promieniowania radionuklidów pochodzenia sztucznego. W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych.

Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych. Wytwarzane są również przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych.

Promieniowanie niejonizujące.

Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są m.in. linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, tj. stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe, telewizyjne, radionawigacyjne.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 tekst jednolity z późn. zm.) – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

9.5.1. Zagrożenia polami elektromagnetycznymi

Linie elektroenergetyczne:

Przez teren Gminy przebiega jedna napowietrzna linia energetyczna najwyższego napięcia 400 kV Dobrzeń – Wielopole oraz Dobrzeń – Albrechtice (długość na terenie Gminy: 10,9 km, stan techniczny dobry) oraz 2 linie sieci dystrybucyjnych wysokich napięć 110 kV:

- linia jednotorowa 110kV relacji Chemik (Kędzierzyn) - Studzienna (Racibórz) (długość na terenie Gminy 10,766 km),
- linia dwutorowa 110kV relacji Blachownia- Ceglana (Głogówek) i Zdieszowice-Hajduki (Nysa) (długość na terenie gminy 2x3,611 km).

Głównym zadaniem linii 110 kV jest „rozdzielenie” energii elektrycznej, wprowadzonej do tej sieci przez transformacje NN/110 kV w poszczególne rejony województwa oraz jej tranzyt poza jego granice. Linie 110 kV są liniami jedno oraz dwutorowymi, o przekroju przewodów roboczych 120,525 mm². Wyjątek stanowi kilka ciągów 110 kV w południowej części województwa. Stan techniczny linii 110 kV na terenie województwa opolskiego można ocenić jako więcej niż dostateczny. Ocena ta nie ma jednak charakteru w pełni jednoznacznego gdy wpływa na nią stan techniczny fragmentów linii oraz poszczególnych urządzeń wchodzących w ich skład. Ponadto prowadzone są bieżące prace remontowe mające na celu poprawę ich stanu.

Odbiorcy z terenu gminy zasilani są z dwóch Głównych Punktów Zasilania 110 kV GPZ 110/SN umiejscowionych na terenie sąsiednich gmin:

- GPZ Koźle (110/15 kV),
- GPZ Cerekiew (110/15 kV)

których podstawowym zadaniem jest zapewnienie dostaw mocy i energii elektrycznej odbiorcom komunalno-bytowym i drobnym odbiorcom przemysłowym. Funkcja ta jest realizowana poprzez zasilaną z poszczególnych GPZ-tów sieć średniego (SN - długość linii

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

na terenie Gminy wynosi 70,14 km) a następnie niskiego napięcia. (nn długość linii na terenie Gminy wynosi 131,509 km, w tym sieć napowietrzna 124,532 km i kablowa 6,977 km). Dostarczona energia w formie SN 15kV jest przetwarzana poprzez stacje transformatorowe 15/0,4kV na niskie napięcia i w takiej formie przekazywana do odbiorców.

W odniesieniu do przebiegających przez teren Gminy linii elektroenergetycznych oraz zlokalizowanych stacji transformatorowych przepisy branżowe regulują m.in. strefy ochronne:

- linie elektroenergetyczne 400 kV - strefa ochronna znajduje się w pasie o szerokości do 74 m.
- linie elektroenergetyczne 220 kV - strefa ochronna znajduje się w pasie o szerokości do 46 m.
- linie elektroenergetyczne 110 kV - strefa ochronna znajduje się w pasie o szerokości do 24 m.
- linie 15 kV oraz 1 kV - pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości odpowiednio: 16 m i 4 m (po 8 m i 2 m od osi linii) wzdłuż urządzeń (strefy techniczne),
- stacje transformatorowe - powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze o wymiarach 150 mx80 m.

Źródła mikrofal:

W zakresie mikrofalowym pola elektromagnetycznego największy niepokój wśród społeczeństwa budzi telefonia komórkowa. Jej burzliwy rozwój w ostatnich kilku latach, objawiający się ogromną liczbą samych telefonów oraz liczną stacją bazowych instalowanych na budynkach, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego typu łączności.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

Badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu nie przeprowadzał pomiarów natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Reńska Wieś, pomiary przeprowadzane były w 2011 roku w innych miejscowościach powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego. Przeprowadzone badania wykazały, że w żadnym z badanych punktów pomiarowych objętych monitoringiem poziomu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu **nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnej**, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów i wynoszącej 7 V/m.

Zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

9.5.2. Cel średniookresowy do 2020 r.

Ochrona mieszkańców Gminy Reńska Wieś przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Opole
Monitorowanie i ocena poziomu pól elektromagnetycznych zgodnie z programem państwowego monitoringu środowiska województwa opolskiego	WIOŚ Opole
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Sejmik województwa, Rada Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego
Skuteczne uniemożliwianie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości	Podmioty gospodarcze
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

9.6. Środowisko a zdrowie

Jakość środowiska w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia. Wg raportu WHO około 25 % zgonów i chorób w skali globalnej jest wynikiem negatywnego oddziaływania środowiskowego. Zanieczyszczenie środowiska ma swój udział w rozwoju aż 80 % chorób, pośrednio wpływa też na ogólny stan zdrowia fizycznego i psychicznego poprzez ograniczenie człowiekowi dostępu do zasobów środowiskowych a co za tym idzie ograniczenie możliwości wypoczynku i wrażeń estetycznych.

Dlatego też program ochrony środowiska powinien ujmować zjawiska globalne i długofalowe, wpływające zarówno na zdrowie fizyczne jak i na komfort psychiczny człowieka. Do największych problemów mających wpływ na stan zdrowia ludzi należą:

- jakość wody przeznaczonej do spożycia,
- zanieczyszczenie wód gruntowych,
- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- emisja hałasu.

Główne kierunki działań na rzecz środowiska i zdrowia zostały określone w przyjętym przez Radę Ministrów Wieloletnim Programie „Środowisko a zdrowie”.

9.6.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Monitoring jakości wody do spożycia przez ludzi szczególnie w odniesieniu do zawartości w wodzie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), trihalometanów (THM) oraz metali ciężkich	Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej
Wspieranie akcji edukacyjno-szkoleniowych dla służb zakładów	Zarząd województwa,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

przemysłowych i pracowników administracji publicznej w zakresie zapobiegania awariom oraz skażeniom środowiska.	WIOŚ, PSP
Promocja zdrowego stylu życia i unikanie zagrożeń oraz profilaktyka chorób cywilizacyjnych i ograniczenie zewnętrznych przyczyn ich powstawania, propagowanie wykorzystania produktów chemicznych ulegających biodegradacji	Organizacje pozarządowe
Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy pracowników ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na czynniki biologiczne oraz substancje chemiczne niebezpieczne	Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowa Inspekcja Pracy

9.7. Zapobieganie poważnym awariom

Definicje poważnej awarii i poważnej awarii przemysłowej określa odpowiednio art. 3 pkt 23 i 24 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001:

- *poważna awaria* - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- *poważna awaria przemysłowa* przez pojęcie to rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Na terenie województwa opolskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi. Na ogólną liczbę 17 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii (stan na 31.01.2013r. wg KW PSP) wyróżniono 9 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 8 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie występują zakłady ZDR i ZZR, spełniające wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. nr 30, poz. 208).

Na obszarze Gminy Reńska Wieś występuje ponadto szereg innych zagrożeń:

- zagrożenia pożarowe:
 - terenów leśnych - powstają głównie w obszarach leśnych, szczególnie w okresach długotrwałej suszy, występują sezonowo wiosną, latem i jesienią m.in. podczas wypalania traw. Mogą one być przyczyną zakłóceń na trasach komunikacyjnych prowadzących przez obszary leśne, a tym samym utrudnić dojazd do niektórych miejscowości.
 - terenów zurbanizowanych - wynikają z infrastruktury obiektów użytkowych, w miejscowościach budynki charakteryzują się zabudową murowaną. Budynki mieszkalne i inwentarskie często połączone są ze sobą tworząc praktycznie jedną strefę pożarową. Obiektami przedstawiającymi duże zagrożenie pożarowe są również zakłady produkcyjne, hurtownie, stacje paliw.
- zagrożenia drogowe i kolejowe - przecinające teren Gminy szlaki komunikacji drogowej i kolejowej są potencjalnymi miejscami zagrożenia pożarowego, chemicznego oraz ekologicznego. Wynika to z faktu, że szlakami tymi transportowane są toksyczne środki przemysłowe (TSP) – materiały niebezpieczne dla ludzi i środowiska. Z uwagi na konfliktowość przewożonych ładunków, trasy przewozów prowadzone winny być przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa dla mieszkańców i środowiska.
- inne zagrożenia urbanistyczne - przecinające teren Gminy napowietrzne linie

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

energetyczne wysokiego i średniego napięcia przebiegające przez tereny leśne, wzdłuż torów i w sąsiedztwie stacji transformatorowych oraz duże transformatory,

- zagrożenie powodziowe – opisane szerzej w rozdziale 8.4, mogą wystąpić także lokalne podtopienia w wyniku gwałtownych opadów deszczu na terenach gdzie drobne ciekły wodne nie będą mogły pomieścić nadmiernej ilości wody opadowej.
- huragany i silne wiatry - w przypadku występowania silnych wiatrów i huraganów istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia związanego z uszkodzeniem lub zniszczeniem linii energetycznych przebiegających przez obszar Gminy i wystąpienia przerw w dostawach energii elektrycznej.

Zadania koordynacji m.in. prac związanych z poważnymi awariami i ewentualnie powstałymi zagrożeniami regulują stosowne procedury na szczeblu powiatowym, w powiązaniu z działaniem służb ratowniczych (strażą pożarną, policją, pogotowiem ratunkowym, pogotowiem energetycznym, pogotowiem gazowym, pogotowiem wodociągowo-kanalizacyjnym). Są one zawarte w zatwierdzonym we wrześniu 2011r. Powiatowym Planie Reagowania Kryzysowego. Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego został opracowany zgodnie z wymogami ustawy o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007r. (Dz. U. z 2007 r. Nr. 89, poz.590 z późn. zm.), ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2002 r. nr 62, poz. 558), Zaleceń Wojewody Opolskiego z dnia 26 listopada 2010 roku do powiatowych planów zarządzania kryzysowego. W planie ujęto najistotniejsze zagrożenia mogące wystąpić na terenie Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego, procedury postępowania na wypadek pojawienia się tych zagrożeń oraz zestawienie możliwych do zadysponowania sił i środków do przeciwdziałania nadzwyczajnym zdarzeniom o znamionach kryzysu.

Działania ratownicze prowadzone na terenie Gminy Reńska Wieś realizują jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Część z nich włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Jednostki OSP działające na terenie Gminy Reńska Wieś to: OSP Długomiłowice, OSP Reńska Wieś, OSP Większyce (KSRG), OSP Łężce, OSP Poborsów, OSP Pokrzywnica, OSP Mechnica, OSP Gierałtowice.

KRAJOWY SYSTEM RATOWNICZO - GAŚNICZY - to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmująca, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje i straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współpracować w akcjach ratowniczych.

Działania prowadzone na obszarze kraju są koordynowane przez Komendanta Głównego PSP Szefa OCK, który jest organem administracji rządowej szczebla centralnego w sprawach organizacji systemu.

Komendy PSP i podmioty KSRG są narzędziem wojewody i starosty do realizacji zadań z zakresu szeroko rozumianej ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, a także zadań z zakresu ochrony ludności.

9.7.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania własne Gminy Reńska Wieś</i>	
Doposażanie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego	Gmina Reńska Wieś, OSP
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Zapobieganie ryzyku wystąpienia awarii przemysłowych	PSP, podmioty gospodarcze, WIOŚ
Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	Regionalne Centrum Bezpieczeństwa Ekologicznego, PSP
Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji	PSP, WIOŚ Opole
Opracowanie planu operacyjno – ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Straż Pożarna
Utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Straż Pożarna

9.8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

W 2020 r. w Polsce 15,5 proc. energii końcowej brutto ma pochodzić ze źródeł odnawialnych. Ministerstwo Gospodarki przygotowało *Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych*. Rada Ministrów przyjęła dokument 7 grudnia 2010 r.

Przygotowany w MG dokument określa polskie cele w zakresie udziału energii z OZE w sektorze transportowym, energii elektrycznej oraz ogrzewania i chłodzenia. Jest to prognoza osiągnięcia w 2020 r. 15,5 proc. udziału OZE w zużyciu energii końcowej brutto w sposób zrównoważony. Dokument zakłada, że filarami zwiększenia udziału odnawialnych źródeł będzie bardziej efektywne wykorzystanie biomasy oraz energii wiatrowej.

Energia biomasy

Wykorzystanie biomasy, do celów energetycznych następuje przez bezpośrednie spalanie drewna, słomy, odpadków produkcji roślinnej lub roślin energetycznych (specjalnego gatunku wierzby oraz tzw. malwy pensylwańskiej itp.). Gmina Reńska Wieś posiada predyspozycje do rozwoju biogazowni rolniczych. Duże arealy użytków rolnych są źródłem z którego można pozyskiwać biomasę. Korzystne również są warunki dostępności do sieci przesyłowych a także lokalnego zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną jak i ciepło.

Obecnie na terenie Gminy istnieje jedynie małe kotłownie opalane biomasą na użytek prywatny.

Energia wiatru

Obecnie na terenie Gminy Reńska Wieś nie ma działających elektrowni wiatrowych, dawniej w miejscowościach Łężce i Naczysławki znajdowały się wiatraki wykorzystujące energię wiatru do celów gospodarczych, w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy zaproponowane zostały wstępnie tereny pod lokalizację farm wiatrowych. Inwestycje tego rodzaju nie powinny być lokalizowane na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych, krajobrazowych rezerwach przyrody, na obszarach parków krajobrazowych ich otulin oraz na obszarach chronionego krajobrazu. Na obszarze Gminy Reńska Wieś obszary te obejmują m.in. dolinę rzeki Odry a także obszar chronionego krajobrazu „*Łęg Zdzieszowicki*”, obszar Natura 2000. Uwzględniając obszar doliny Odry z obszarem chronionego krajobrazu pozostały obszar Gminy, w szczególności jej południowo-zachodnią część spełnia warunki dla możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych. Dotychczas na terenie Gminy prowadzone było jedynie wstępne rozpoznanie

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

przez inwestora obszarów potencjalnych lokalizacji farm, w oparciu o które zostało zaproponowanych przez inwestorów i wskazanych 6 obszarów lokalizacji:

EW1 - położony w północno – zachodniej części Gminy, obejmujący kompleks użytków rolnych między zabudowaniami wsi Kamionka i Mechnica usytuowanymi na północy tego obszaru a zabudowaniami wsi Poborszów i Komorno na południu; Jest to drugi pod względem wielkości obszar możliwej lokalizacji wiatraków. Zapewnia on zachowanie wymaganej odległości od zabudowy mieszkaniowej.

EW2 - położony na wschód od wsi Komorno. Z uwagi na położenie na krawędzi wysoczyzny, a doliną rzeki Odry wydaje się najbardziej ingerujący w krajobraz i winien zostać na etapie sporządzania planu poddany szczególnej analizie pod tym względem.

EW3 - stanowi najmniejszy obszar położony na zachód od wsi Komorno, przy granicy z Gminą Walce, na obszarze której planowana jest również lokalizacja farmy wiatrowej.

EW4 - obszar położony w środkowo – wschodniej części Gminy, obejmujący kompleks użytków rolnych między dwoma kompleksami leśnymi.

EW5 – największy obszar zajmujący kompleksy rolne w południowo – zachodniej części Gminy, z enklawą leśną w środkowej części tego obszaru. Jest to obszar najwyższej wyniesiony, gdzie prędkości wiatru mogą być najbardziej korzystne dla lokalizacji farm wiatrowych. Korzystnym elementem jest również położenie z dala od zabudowań wiejskich, a także brak występowania w otoczeniu obiektów przyrodniczych podlegającej ochronie.

EW6 - obszar położony na południu Gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Gminy Polska Cerekiew i obszaru planowanych na jej obszarze farmy wiatrowej. Jest to podobnie jak obszar EW5 najwyższym obszarem dającym możliwość uzyskania korzystnych prędkości wiatru.

Energia wodna:

Podstawowym warunkiem dla pozyskania energii potencjalnej wody jest istnienie w określonym miejscu znacznego spadku dużej ilości wody. Dlatego też budowa elektrowni wodnej ma największe uzasadnienie w okolicy istniejącego wodospadu lub przepływowego jeziora leżącego w pobliżu doliny. Miejsca takie jednak nieczęsto występują w przyrodzie, dlatego też w celu uzyskania spadku wykonuje się konieczne budowle hydrotechniczne.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie ma obecnie działających małych elektrowni wodnych, dawniej istniały młyny wykorzystujące energię spadku wody, m.in. w Kamionce, Bytkowie, Długomiłowicach, Pociękarbiu i Reńskiej Wsi. Na obszarze Gminy istnieje możliwość lokalizacji małych elektrowni wodnych wykorzystując istniejące urządzenia na rzece Odrze oraz w szczególności na rzece Olcha.

Energia geotermalna

Energia geotermalna – jest zawarta w wodach, parach wodnych i otaczających je skałach. Zasoby te są w Polsce ogromne i są odnawialne wtedy, gdy po wykorzystaniu ciepła z pobranej wody z powrotem włączane są do miejsca pobrania.

Budowa wgłębna na terenie Gminy nie została rozpoznana wierceniami i profilowaniem geofizycznym na dużych głębokościach. Ten stopień rozpoznania budowy geologicznej wynikający z badań kartograficznych i studiów terenowych zwykle pozwala na wytypowanie perspektywicznych serii skalnych dla geotermii do przewiercenia otworem poszukiwawczym, który w przyszłości mógłby spełniać rolę otworu eksploatacyjnego.

Energia słońca

Zasoby energii słonecznej są wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb w zakresie produkcji ciepłej wody użytkowej w okresie letnim i ok. 50÷60 % tych potrzeb w okresie wiosenno – jesiennym.

Energię słoneczną wykorzystuje się w:

- 1) kolektorach słonecznych,
- 2) instalacjach fotowoltaicznych,

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

- 3) oświetleniu solarnym,
- 4) sygnalizacji solarnej.

Najbardziej popularnymi metodami pozyskiwania energii z promieniowania słonecznego są systemy fototermiczne, wykorzystujące tzw. kolektory słoneczne oraz systemy fotowoltaiczne, przetwarzające promieniowanie słoneczne bezpośrednio na energię elektryczną.

Istniejące obecnie na terenie Gminy Reńska Wieś instalacje wykorzystujące energię słoneczną nie mają wpływu na ogólny bilans energetyczny Gminy, jakkolwiek na pewno wpływają na poprawę stanu powietrza atmosferycznego i ograniczenie niskiej emisji. Wzrasta także liczba użytkowników indywidualnych wykorzystujących z reguły energię słoneczną do przygotowania ciepłej wody użytkowej (solary). Nie wykorzystuje się jej jeszcze do produkcji energii elektrycznej (ogniwa fotowoltaiczne), choć wprowadzane zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gminy określają tereny pod możliwe inwestycje tego typu.

Energia otoczenia:

Ziemia nagrzewana promieniami słonecznymi stanowi niewyczerpane źródło energii cieplnej o niskiej temperaturze. Ciepło z otoczenia, np. z gruntu czy z wody może być wykorzystane po przetworzeniu do celów grzewczych. Temperatura gruntu na głębokości 15 metrów przez cały rok jest stała i wynosi ok. 10°C, a wód gruntowych od 8 do 12°C. Urządzenia, które pobierają ciepło z otoczenia i podnoszą je do poziomu temperatury wymaganej dla celów grzewczych nazywane są "pompami ciepła". Jest wiele rodzajów systemów grzewczych z wykorzystaniem pomp ciepła i chociaż charakteryzują się one dużymi kosztami inwestycyjnym, to stają się coraz bardziej popularne, ze względu na bardzo wysoką sprawność energetyczną, rzędu 300 – 400 %.

Na terenie Gminy Reńska Wieś pompy ciepła są wykorzystywane obecnie w niewielkim stopniu, głównie przez prywatnych inwestorów do ogrzewania domów mieszkalnych.

9.8.1. Cel średniookresowy do 2020 r.

Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Główne działania na lata 2013-2016 realizujące założone cele:

Działania	Jednostki odpowiedzialne i współpracujące
<i>Działania własne Gminy Reńska Wieś</i>	
Prowadzenie niezbędnych analiz przyrodniczo-krajobrazowych przy lokalizacji obiektów i urządzeń do produkcji energii odnawialnych	Gmina Reńska Wieś, inwestor
<i>Działania innych jednostek (Gmina może występować o udzielenie informacji w sprawie realizacji zadań)</i>	
Wspieranie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do wytwarzania energii odnawialnej	Samorząd Województwa, Gmina Reńska Wieś, WFOŚiGW, NFOŚiGW
Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Powiat Kędzierzyński - Kozielski, Gmina Reńska Wieś, organizacje pozarządowe

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2013 – 2016.

Tabela 30. Działania na terenie Gminy Reńska Wieś w latach 2013-2016

Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2013	2014	2015	2016	RAZEM:
Ochrona i rozwój obszarów prawnie chronionych	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Gospodarka leśna	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Ochrona i rozwój terenów zieleni	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	5 896,44	6 000	6 000	6 000	23 896,44
Ochrona powietrza atmosferycznego, redukcja emisji zanieczyszczeń, redukcja hałasu	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy	Przebudowa i budowa dróg gminnych obsługujących strefę aktywności inwestycyjnej w Pociękarbiu, Gmina Reńska Wieś wraz z infrastrukturą towarzyszącą – etap I	7 708 203,61	-	-	-	7 708 203,61
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Drogi publiczne powiatowe	43 179	40 000	40 000	40 000	163 179
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Drogi publiczne gminne	131.124,12	130 000	130 000	130 000	521 124,12
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Drogi wewnętrzne	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Oczyszczanie miast i wsi	18 000	18 000	18 000	18 000	72 000
	Gmina Reńska Wieś	środki własne, budżet państwa	Remont dróg gminnych – ul. Leśnej oraz części ul. Gościęcińskiej w Pokrzywnicy.	626.755,00 268.609,00	-	-	-	895 364
	Gmina Reńska Wieś	środki własne RPO WO 2007-2013	Przebudowa i budowa dróg gminnych obsługujących strefę aktywności inwestycyjnej w Pociękarbiu, Gmina Reńska Wieś wraz z infrastrukturą towarzyszącą – etap I.	1.135.425,10 6.572.778,51	-	-	-	7 708 203,61

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2013	2014	2015	2016	RAZEM:
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Wykonanie projektu na remont kanalizacji burzowej na ul. Strażaków, budowa parkingu przy boisku LZS, remont chodnika i nawierzchni ul. Strażaków w Gierałtovicach.	9.283,83	-	-	-	9.283,83
	Gmina Reńska Wieś	środki własne, PROW 2007-2013	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pociękarb i Bytków.	278.064,64 1.171.935,36	-	-	-	1 450 000
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Budowa kanalizacji sanitarnej w Komornie.	979 600 w latach 2009-2014			-	-
Środowisko a zdrowie	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Schroniska dla zwierząt	3 960	3 960	3 960	3 960	15 840
Edukacja ekologiczna, promocja gminy	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Izby rolnicze	32 000	32 000	32 000	32 000	128 000
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Promocja jednostek samorządu terytorialnego	50 000	50 000	50 000	50 000	200 000
	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Kontynuacja programu edukacji ekologicznej	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Plany zagospodarowania przestrzennego	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Długomiłowice	18 450	-	-	-	18 450
	Gmina Reńska Wieś		Plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Reńska Wieś	22 878	-	-	-	22 878

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2013	2014	2015	2016	RAZEM:
Plany zagospodarowania przestrzennego c.d.	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Większyce wraz z częścią Radziejowa	31 611	-	-	-	31 611
Zapobieganie poważnym awariom	Gmina Reńska Wieś	środki własne	Ochotnicze straże pożarne	250 000	250 000	250 000	250 000	1 000 000
Gospodarka odpadami	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny "Czysty Region"	Budżet gminy, środki własne podmiotów zbierających odpady	Intensyfikacja działań na rzecz selektywnej zbiórki surowców wtórnych na terenie gminy	5 000				
	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny "Czysty Region"	Budżet gminy, środki własne podmiotów zbierających odpady	Intensyfikacja działań na rzecz selektywnej zbiórki surowców wtórnych na terenie gminy	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Związek Międzygminny "Czysty Region"	Budżet gminy, środki własne podmiotów zbierających odpady	Zbiórka oraz zagospodarowanie odpadów biodegradowalnych	5 000	7 000	10 000	10 000	32 000
	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny "Czysty Region"	Budżet gminy, środki własne podmiotów zbierających odpady	Zbiórka odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych	5 000	5 000	7 000	10 000	27 000
	Gmina Reńska Wieś, Związek Międzygminny "Czysty Region"	Budżet gminy, środki własne wytwórców odpadów oraz podmiotów zbierających odpady	Zbiórka odpadów wielkogabarytowych	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2013	2014	2015	2016	RAZEM:
Gospodarka odpadami - c.d.	Podmioty zajmujące się gospodarką odpadami na terenie gminy	Środki własne wytwórców odpadów	Zbiórka odpadów remontowo – budowlanych	Koszty ponoszone przez wytwórców odpadów				
	Gmina Reńska Wieś, podmioty zajmujące się gospodarką odpadami zwierzęcymi	Budżet gminy	Zbiórka i transport odpadów zwierzęcych z terenów podlegających gminie	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Gmina Reńska Wieś, właściciele nieruchomości,	Środki własne właścicieli nieruchomości, budżet gminy	Usuwanie i rekultywacja „dzikich” wysypisk odpadów	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy, WFOŚiGW	Dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
	Związek Międzygminny "Czysty Region"	partnerstwo publiczno-prywatne z udziałami gmin związku międzygminnego	Budowa Regionalnego Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu - linia sortownicza dla odpadów komunalnych zmieszanych, - dwustopniowa stabilizacja biologiczna – stabilizacja biologiczna tlenowa oraz plac kompostowy dojrzewania pośredniego i końcowego z wydzielonym miejscem na selektywnie zebrane bioodpady, - węzeł przetwarzania odpadów budowlanych.	łącznie ok. 130 mln				

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Kierunek działań	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2013	2014	2015	2016	RAZEM:
Gospodarka odpadami - c.d.	Związek Międzygminny "Czysty Region"	partnerstwo publiczno-prywatne z udziałami gmin związku międzygminnego	Budowa instalacji demontażu odpadów wielkogabarytowych w ramach Budowy Regionalnego Centrum Zagospodarowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Kędzierzynie-Koźlu	ok. 1,0 mln				

Źródło: Budżet i Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Reńska Wieś, PGOWO 2012-2017

Szacunkowe koszty realizacji zadań na lata 2013-2016 przedstawiono w oparciu o obowiązującą Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Reńska Wieś. Wydatki na poszczególne zadania będą szczegółowo opracowywane w uchwałach budżetowych.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.

Monitoring prowadzonej polityki ochrony środowiska oznacza, że realizacja Programu będzie podlegała ocenie w zakresie:

1. stopnia wykonania przyjętych zadań,
2. stopnia realizacji założonych celów
3. analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Wyniki oceny stanowią będą podstawę kolejnej aktualizacji programu. Propozycja aktualizacji winna być formułowana przy znaczącym udziale systemu.

System oceny realizacji programu powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach pozwalających kompleksowo ocenić i opisać zagadnienia skuteczności i realizacji programu ochrony środowiska.

Do określenia powyższych wskaźników wykorzystywane są przede wszystkim informacje Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz dane własne Urzędu Gminy w Reńskiej Wsi. Listę proponowanych wskaźników przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 31. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu Ochrony Środowiska Gminy Reńska Wieś.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa (do osiągnięcia)
Ochrona przyrody i krajobrazu			
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000)	ha	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego oraz obejmowanie nowych obiektów ochroną prawną
2.	Obszary NATURA 2000	szt.	
3.	Parki Krajobrazowe	szt.	
4.	Rezerваты	szt.	
5.	Obszary chronionego krajobrazu	szt.	
6.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	szt.	
7.	Użytki ekologiczne	szt.	
8.	Pomniki przyrody	szt.	
Lasy			
9.	Lesistość Gminy	%	Wg Krajowego Programu Zwiększania Lesistości oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
Jakość wód podziemnych i powierzchniowych			
10.	Jakość wód podziemnych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Osiągnięcie dobrego stanu wód i dobrego potencjału – cele środowiskowe wg planów zagospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy w zakresie Ramowej Dyrektywy Wodnej
11.	Jakość wód powierzchniowych	Wg obowiązującej klasyfikacji	
Gospodarka wodno-ściekowa			
12.	Zwodociągowanie Gminy	%	Wg celów określonych w KPOŚK
13.	Skanalizowanie Gminy	%	
14.	Długość kanalizacji sanitarnej	km	
15.	Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków: - biologiczne: - z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Ochrona powietrza atmosferycznego			
16.	Stężenie NO ₂	µg/m ³	Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla substancji
17.	Stężenie SO ₂	µg/m ³	
18.	Stężenie średnioroczne benzenu	µg/m ³	
19.	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5	µg/m ³	
20.	Liczba przekroczeń wartości dopuszczalnej poziomu 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10	liczba	35 razy w ciągu roku
21.	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy w której leży Gmina		A
Ochrona przed hałasem			
22.	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	Lokalizacja wg WIOŚ	Nie występowanie miejsc z przekroczeniami
Promieniowanie elektromagnetyczne			
23.	Miejsca gdzie poziom pól elektromagnetycznych przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	Lokalizacja wg WIOŚ	Nie występowanie miejsc z przekroczeniami
Poważane awarie			
24.	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku: - duże: - średnie: - lokalne: - małe:	szt.	Nie występowanie poważnych awarii i miejscowych zagrożeń
Gospodarka odpadami			
<i>Wskaźniki monitorowania celów dotyczących odpadów komunalnych</i>			
25.	Odsetek masy zbieranych odpadów komunalnych w stosunku do masy powstających odpadów	%	100 (w 2013 r.) 100 (w 2020 r.)
26.	Odsetek masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie w stosunku do ogólnej ilości zebranych odpadów komunalnych	%	11 (w 2013 r.) 33 (w 2020 r.)
27.	Odsetek mieszkańców gminy objętych zorganizowanym systemem gospodarki odpadami komunalnymi	%	100 (w 2013 r.) 100 (w 2020 r.)
28.	Odsetek mieszkańców gminy objętych systemem selektywnego odbierania odpadów	%	100 (w 2013 r.) 100 (w 2020 r.)
29.	Liczba legalnych składowisk odpadów komunalnych nie spełniających wymogów technicznych	szt.	0
30.	Odsetek składowanych bez przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych	%	58 (w 2013 r.) 43 (w 2020 r.)
31.	Liczba czynnych składowisk odpadów komunalnych	szt.	0
32.	Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 r.	%	do 50 (w 2013 r.) do 35 (w 2020 r.)
33.	Wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych w stosunku do całkowitej ich ilości zawartych w zmieszanych odpadach komunalnych	%	10 (w 2013 r.) 50 (w 2020 r.)
34.	Poziom zbierania papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali w stosunku do całkowitych ich ilości w odpadach komunalnych	%	17 (w 2013 r.) 50 (w 2020 r.)
35.	Poziom selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych w stosunku do całkowitej ilości wytworzonych odpadów wielkogabarytowych	%	25 (w 2013 r.) 50 (w 2020 r.)
36.	Liczba istniejących instalacji do zagospodarowania bioodpadów	szt.	1 (w ramach RCZIUO, po jego wybudowaniu)
37.	Odsetek komunalnych osadów ściekowych zagospodarowanych	%	90 (w 2013 r.) 95 (w 2020 r.)

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań Programu ochrony środowiska Gminy Reńska Wieś niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy Urzędem Gminy, Starostwem Powiatowym oraz Urzędem Marszałkowskim i innymi organami i instytucjami, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań (w tym w szczególności zadań gmin). Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

12. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska Gminy Reńska Wieś jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument wspomagający realizację prawa miejscowego, pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Gmina posiada kompetencje pozwalające jej realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, który podlega zaopiniowaniu poprzez organ wykonawczy powiatu.

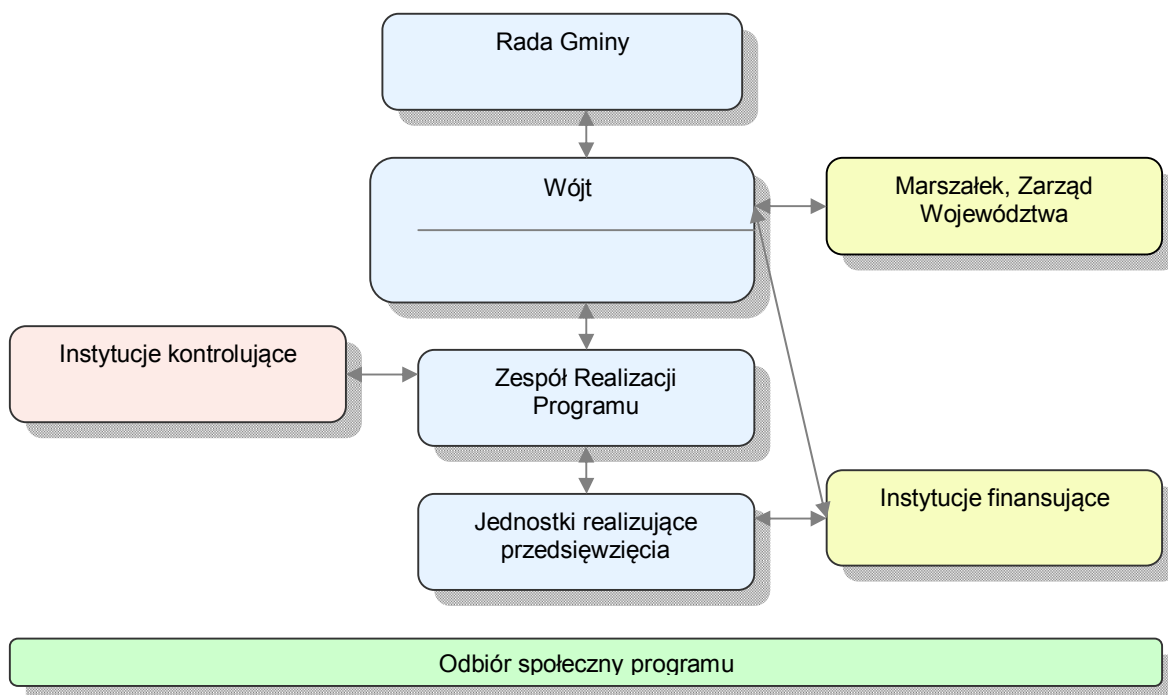
Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację programu spoczywa na Wójcie, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania programu.

Wójt współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego oraz z samorządami gmin ościennych. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW). Ponadto Wójt współdziała z instytucjami administracji rządowej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Rysunek 5. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Tabela 32. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2013-2016	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie programu ochrony środowiska	Raport z wykonania programu (co dwa lata)	Rada Gminy, Inne jednostki wdrażające Program
		Wspieranie finansowe samorządów, zakładów, instytucji, organizacji wdrażających program	WFOŚiGW, Fundusze celowe, Fundusze UE
2.	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem - Realizacja zapisów ustawy dot. dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie. Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów	Rada Gminy, Zarząd województwa WIOŚ, organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Reńska Wieś, Wojewoda Fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi Informacje o stanie środowiska w gminie	WIOŚ, WSSE, RZGW, Marszałek, Gmina Reńska Wieś

13. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu wdrażania wymagań ochrony środowiska jest zadaniem trudnym i kosztownym. Źródła finansowania Programu będą zróżnicowane, w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo – ekonomicznych, zapewnionych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Dostępne na rynku polskim źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji (np. NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WO, środki WIOŚ, Projekt GDOŚ, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Priorytetowy Ochrona i Zrównoważony Rozwój Lasów),
- pomocy zagranicznej – Fundusz Spójności, fundusze strukturalne, EFRR, Program Intelligent Energy Europe.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne, natomiast udział środków budżetu jest mały.

W zakresie środków krajowych w obszarze ochrony środowiska wykorzystać można m.in. środki:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: celem działań z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, jest czynna ochrona przyrody prowadząca do ograniczenia degradacji środowiska oraz strat zasobów różnorodności biologicznej, zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa oraz Krajową Strategią Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania różnorodności Biologicznej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu,
- z Projektu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska związane z:
 - zapewnieniem warunków harmonijnego, zgodnego z zasadami ekorozwoju, rozwoju gmin położonych na terenie obszarów Natura 2000 oraz jasnym określeniem kierunków i zasad tego rozwoju,
 - poszerzeniem stanu wiedzy o obszarach Natura 2000 poprzez analizę wartości przyrodniczych tych obszarów, w tym weryfikacji istniejących opracowań, dokumentacji i prac naukowo-badawczych pod kątem ich przydatności do realizacji celów ochrony,
 - identyfikacją zagrożeń i ich analizą oraz identyfikacją konfliktów (pomiędzy celami ochrony obszaru Natura 2000 a rozwojem gospodarczym regionu,
 - określeniem koniecznych, niezbędnych uzupełnień w zakresie opracowań specjalistycznych, prac naukowo-badawczych – do realizacji w czasie obowiązywania planu zadań ochronnych na potrzeby opracowania planu ochrony,
- Programu Priorytetowego Ochrona i zrównoważony rozwój lasów: celem działań z zakresu ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów jest zachowanie trwałej wielofunkcyjności lasów, zgodnie z Polityką Leśną Państwa.

W zakresie pomocy zagranicznej w okresie programowania 2007-2013 Polska może korzystać ze wsparcia w ramach następujących funduszy unijnych w zakresie ochrony środowiska:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** - środki kierowane są m.in. na finansowanie inwestycji w infrastrukturę i ochronę środowiska,
- **Fundusz Spójności (FS)** – m.in. finansowanie projektów tworzących spójną całość w zakresie ochrony środowiska oraz infrastruktury transportowej,
- Program Intelligent Energy Europe II - finansuje projekty wzmacniające i promujące efektywność energetyczną, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (również w transporcie) oraz dywersyfikację energii.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020**

Infrastruktura i Środowisko - to program operacyjny największy nie tylko w Polsce, ale także największy spośród wszystkich dotychczas przygotowanych przez kraje Unii. Zlikwidowanie luki infrastrukturalnej ma kluczowe znaczenie dla rozwijania naszego potencjału gospodarczego i społecznego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko podchodzi kompleksowo do tego problemu. Dlatego wspiera sześć dziedzin: transport, ochronę środowiska, energetykę, kulturę i zabytki, zdrowie, szkolnictwo wyższe.

Inne fundusze i programy:

Programy krajowe.

Różnorodne przedsięwzięcia mogą liczyć także na dofinansowanie ze źródeł krajowych. Konkursy ogłaszają ministerstwa, samorządy województw, powiaty, gminy, a także organizacje pozarządowe (np. Ekofundusz, NFOŚiGW).

Szwajcarsko Polski Program Współpracy:

Szwajcarsko – Polski Program Współpracy jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce i 9 innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, które wstąpiły do UE 1 maja 2004 r.

BENEFICJENCI: O dofinansowanie projektów w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy mogą starać się:

- instytucje sektora publicznego,
- instytucje sektora prywatnego,
- organizacje pozarządowe.

- Programy wspólnotowe

- Programy wspólnotowe są jednym z instrumentów realizacji polityki Unii Europejskiej. Służą nawiązywaniu i wzmacnianiu współpracy między państwami w wybranych dziedzinach polityki wspólnotowej. Programy są finansowane ze środków budżetowych UE. Ustanawiane są na wniosek Komisji Europejskiej. Decyzje o powołaniu programu i jego budżecie podejmuje wspólnie Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej, natomiast nad jego realizacją czuwa odpowiednia Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej.
- Z programów wspólnotowych mogą korzystać przede wszystkim organizacje nie nastawione na osiąganie zysku. Możliwość jest wiele, gdyż programy obejmują wiele różnorodnych dziedzin, np. badania i naukę, rolnictwo, media, edukację, ochronę środowiska, energetykę, transport, zdrowie, prawo, bezpieczeństwo, sport.

Tereny przemysłowe

Źródłem finansowania dla działań z zakresu przekształceń terenów przemysłowych jest Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz fundusze UE. Środki finansowe w części mogą pochodzić również od właścicieli terenów zaklasyfikowanych do przekształceń i rekultywacji. Środki unijne mogą być pozyskiwane w ramach RPO WO.

14. LITERATURA

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” – Warszawa 2008 r.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku.
3. Program Ochrony Środowiska dla powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.
4. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Reńska Wieś na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016.
5. Biuletyn Statystyczny Województwa Opolskiego, WUS, Opole.
6. Raporty o stanie środowiska w województwie opolskim 2010, 2011r. - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu.
7. Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>.
8. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>
9. <http://www.oze ranking.pl>
10. <http://www.opole.pios.gov.pl>
11. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Reńska Wieś.
12. Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy, Siły i środki KSRG na terenie województwa opolskiego.
13. Opracowanie „Parki podworskie w województwie opolskim”.
14. Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ Opole 2013.
15. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.
16. „Plan rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim 2010”.
17. Raport „Energia odnawialna Opolszczyzny”.
18. Komunikat Pobór wód w województwie opolskim w 2011r. (wyniki ankietyzacji eksploatorów ujęć wód podziemnych i powierzchniowych) WIOŚ Opole 2012.
19. Program Ochrony Powietrza dla powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego.
20. Sprawozdanie z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok 2011 dla województwa opolskiego w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych w dziedzinie gospodarki wodno – ściekowej ujętych w AKPOŚK 2009, WIOŚ Opole 2012.
21. Informacja nt. jakości wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kędzierzynie - Koźlu.
22. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Reńska Wieś.
23. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Reńska Wieś.
24. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014.
25. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017.
26. Szpadt (2010 r.): Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami.